

II

(Acte fără caracter legislativ)

DECIZII

DECIZIA COMISIEI

din 20 noiembrie 2013

privind ajutorul de stat SA 16237 (C58/02) (ex N118/02) pus în aplicare de Franța în favoarea SNCM

[notificată cu numărul C(2013) 7066]

(Numai textul în limba franceză este autentic)

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2014/882/UE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 108 alineatul (2) primul paragraf ⁽¹⁾,

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

după ce părțile interesate au fost invitate să își prezinte observațiile în conformitate cu articolele menționate anterior ⁽²⁾ și având în vedere observațiile acestora,

întrucât:

I. PROCEDURA

- (1) La 18 februarie 2002, Franța a transmis Comisiei o notificare cu privire la un proiect de ajutor pentru restructurare în favoarea Société Nationale Maritime Corse-Méditerranée (denumită în continuare „SNCM”), finalizat la 3 iulie 2002 ⁽³⁾. Proiectul de restructurare urmează notificării transmise de autoritățile franceze la 20 decembrie 2001 cu privire la un avans de trezorerie aprobat de Compagnie Générale Maritime et Financière (denumită în continuare „CGMF”) ⁽⁴⁾ în favoarea SNCM, în cuantum de 22,5 milioane EUR, cu titlu de ajutor pentru salvare. Prin decizia din 17 iulie 2002 ⁽⁵⁾ (denumită în continuare „decizia din 2002”), Comisia a autorizat ajutorul pentru salvare în beneficiul SNCM în cadrul procedurii preliminare de examinare a ajutoarelor prevăzute la articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE. Ajutorul pentru restructurare notificat a constat în recapitalizarea SNCM prin intermediul CGMF pentru suma de 76 de milioane EUR.

⁽¹⁾ Începând cu 1 decembrie 2009, articolele 87 și 88 din Tratatul CE au devenit articolele 107 și, respectiv, 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene („TFUE”). În ambele cazuri, dispozițiile sunt, în esență, identice. În sensul prezentei decizii, trimerile la articolele 107 și 108 din TFUE trebuie înțelese ca trimerile la articolele 87 și 88 din Tratatul CE, dacă este cazul. De asemenea, TFUE a introdus anumite modificări ale terminologiei, cum ar fi înlocuirea termenului „Comunitate” cu „Uniune”, a termenului „piață comună” cu „piață internă” și a termenului „Tribunal de Primă Instanță” cu „Tribunal”. Terminologia din TFUE va fi folosită pe întreg cuprinsul prezentei decizii.

⁽²⁾ JO C 303, 13.12.2006, p. 53.

⁽³⁾ Înregistrată cu referința TREN A/61846.

⁽⁴⁾ CGMF este un holding financiar deținut în proporție de 100 % de statul francez, care servește ca intermediar al acestuia din urmă în cadrul oricărei operațiuni de transport maritim, de armare și de închiriere de nave în Marea Mediterană.

⁽⁵⁾ JO C 148, 25.6.2003, p. 7.

- (2) Prin scrisoarea din 19 august 2002, Comisia a notificat autoritățile franceze cu privire la decizia de a iniția procedura oficială de investigare ⁽⁶⁾ în temeiul articolului 88 alineatul (2) din Tratatul CE și al articolului 6 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului ⁽⁷⁾.
- (3) La 8 octombrie 2002 ⁽⁸⁾, autoritățile franceze au comunicat Comisiei observațiile acestora referitoare la decizia din 19 august 2002 ⁽⁹⁾.
- (4) La cererea autorităților franceze, au fost organizate reuniuni de lucru cu serviciile Comisiei la 24 octombrie 2002, 3 decembrie 2002 și 25 februarie 2003.
- (5) În urma inițierii procedurii, Comisia a primit observații de la două întreprinderi, și anume de la Corsica Ferries France (denumită în continuare „CFF”) la 8 ianuarie 2003 ⁽¹⁰⁾ și de la grupul STIM d’Orbigny Stef-TFE (denumit în continuare „STIM”) la 7 ianuarie 2003, precum și de la diverse colectivități teritoriale franceze la 18 decembrie 2002 și la 9 și 10 ianuarie 2003. Comisia a transmis observațiile Franței, în vederea comentariilor, prin scrisorile din 13 și 16 ianuarie și din 5 și 21 februarie 2003.
- (6) Autoritățile franceze au comunicat Comisiei comentariile acestora referitoare la observațiile întreprinderilor CFF și STIM la 13 februarie ⁽¹¹⁾ și 27 mai 2003 ⁽¹²⁾.
- (7) La 16 ianuarie 2003, serviciile Comisiei au trimis o cerere de informații suplimentare, la care autoritățile franceze au răspuns la 21 februarie 2003.
- (8) Prin scrisoarea din 10 februarie 2003 ⁽¹³⁾, autoritățile franceze au prezentat argumente în scopul de a demonstra că proiectul de ajutor respectă cu exactitate Orientările comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate ⁽¹⁴⁾ (denumite în continuare „orientările din 1999”).
- (9) La 25 februarie 2003 ⁽¹⁵⁾, autoritățile franceze au transmis o copie a acordului acționarilor de unire a SNCM și STIM, la cererea Comisiei.
- (10) Prin Decizia 2004/166/CE ⁽¹⁶⁾ (denumită în continuare „decizia din 2003”), Comisia a aprobat, cu anumite condiții, acordarea ajutorului pentru restructurare în favoarea SNCM, plătit în două tranșe, una de 66 de milioane EUR, iar cealaltă de maximum 10 milioane EUR, urmând a fi determinată în funcție de veniturile nete provenite din cesiunile de active efectuate după adoptarea deciziei din 2003. Plata primei tranșe a fost autorizată prin decizia din 2003.
- (11) La 13 octombrie 2003, CFF a introdus un recurs în anulare împotriva deciziei din 2003 la Tribunalul de Primă Instanță al Comunităților Europene (denumit în continuare „Tribunalul”) (cauza T-349/03).

⁽⁶⁾ JO C 308, 11.12.2002, p. 29.

⁽⁷⁾ Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO L 83, 27.3.1999, p. 1). După ce autoritățile franceze au solicitat, la 11 septembrie 2002, corectarea unor erori factice din decizia din 19 august 2002, la 27 noiembrie 2002 Comisia a adoptat o decizie prin care a modificat decizia din 19 august 2002 (publicată în JO C 308, 11.12.2002, p. 29). Părțile interesate au fost invitate să își prezinte observațiile privind proiectul de ajutor începând cu data respectivă.

⁽⁸⁾ La 11 septembrie 2002, autoritățile franceze au solicitat un termen suplimentar de transmitere a observațiilor cu privire la decizia din 19 august 2002, termen pe care serviciile Comisiei l-au acceptat la 17 septembrie 2002.

⁽⁹⁾ Înregistrate cu referința SG(2002) A/10050.

⁽¹⁰⁾ Înregistrate la 15 ianuarie 2003 cu referința DG TREN A/10962.

⁽¹¹⁾ Înregistrat cu referința SG(2003) A/1691.

⁽¹²⁾ Înregistrat cu referința TREN A/21531.

⁽¹³⁾ Înregistrată cu referința SG(2003) A/1546.

⁽¹⁴⁾ JO C 288, 9.10.1999, p. 2.

⁽¹⁵⁾ Înregistrat cu referința TREN A/21701.

⁽¹⁶⁾ Decizia 2004/166/CE a Comisiei din 9 iulie 2003 privind ajutorul pentru restructurare pe care Franța intenționează să îl pună în aplicare în favoarea Société nationale maritime Corse-Méditerranée (SNCM) (JO L 61, 27.2.2004, p. 13).

- (12) Prin Decizia 2005/36/CE⁽¹⁷⁾ (denumită în continuare „decizia din 2004”), Comisia a stabilit că modificările solicitate de Franța la 23 iunie 2004, și anume permutarea navei Aliso cu nava Asco pe lista navelor pe care SNCM era autorizată să le utilizeze ca urmare a deciziei din 2003 și vânzarea navei Aliso în locul navei Asco, nu erau de natură să repună în discuție compatibilitatea cu piața comună a ajutorului pentru restructurare autorizat prin decizia din 2003.
- (13) Prin decizia din 16 martie 2005 (denumită în continuare „decizia din 2005”)⁽¹⁸⁾, Comisia a aprobat plata unei a doua tranșe a ajutorului pentru restructurare, în cuantum de 3,3 milioane EUR, ceea ce a ridicat valoarea totală a ajutorului pentru restructurare autorizat la 69,3 milioane EUR.
- (14) La 15 iunie 2005, în cauza T-349/03⁽¹⁹⁾, Tribunalul a anulat decizia din 2003 din motive de apreciere eronată a caracterului minimal al ajutorului.
- (15) La 25 octombrie 2005⁽²⁰⁾, autoritățile franceze au transmis Comisiei informații cu privire la situația financiară a întreprinderii după notificarea proiectului de ajutor pentru restructurare din 18 februarie 2002.
- (16) La 17 noiembrie 2005⁽²¹⁾, autoritățile franceze au furnizat elemente privind actualizarea proiectului de restructurare din 2002 și reconstituirea capitalurilor proprii ale SNCM⁽²²⁾.
- (17) La 15 martie 2006, autoritățile franceze au transmis Comisiei o notă de sinteză cu privire la piață, planul de afaceri (partea referitoare la venituri) și situația rezultatelor previzionate⁽²³⁾. Alte documente au fost trimise serviciilor Comisiei la 28 martie 2006 și 7 aprilie 2006⁽²⁴⁾. În ultima comunicare, autoritățile franceze au invitat Comisia să ia în considerare faptul că, datorită caracterului de „compensatii pentru un serviciu public”, o parte din ajutorul pentru restructurare din 2002, și anume suma de 53,48 milioane EUR, nu are calitatea de măsură luată în cadrul unui plan de restructurare, ci de măsură care nu constituie ajutor în sensul jurisprudenței Altmark⁽²⁵⁾ sau de măsură autonomă și independentă de planul de restructurare în temeiul articolului 86 alineatul (2) din Tratatul CE.
- (18) La 21 aprilie 2006, un proiect de concentrare, prin care întreprinderile Veolia Transport (denumită în continuare „VT”) ⁽²⁶⁾ și Butler Capital Partners (denumită în continuare „BCP”) au obținut controlul comun asupra SNCM⁽²⁷⁾, a fost notificat Comisiei în baza articolului 4 din Regulamentul (CE) nr. 139/2004 al Consiliului⁽²⁸⁾. Comisia a hotărât să nu se opună operațiunii notificate și a declarat-o compatibilă cu piața comună prin decizia din 29 mai 2006⁽²⁹⁾.
- (19) La 21 iunie 2006⁽³⁰⁾, autoritățile franceze au transmis Comisiei Decretul din 26 mai 2006 al Ministerului Economiei, Finanțelor și Industriei de aprobare a operațiunilor financiare efectuate de Société nationale des chemins de fer français (denumită în continuare „SNCF”) și Decretul nr. 2006-606 din 26 mai 2006 privind trecerea SNCM în sectorul privat.
- (20) La 7 iunie 2006, au fost transmise Comisiei informații cu privire la delegarea serviciului public și la ajutoarele cu caracter social în domeniul transporturilor din Corsica⁽³¹⁾.

⁽¹⁷⁾ Decizia 2005/36/CE a Comisiei din 8 septembrie 2004 de modificare a Deciziei 2004/166/CE privind ajutorul pentru restructurare pe care Franța intenționează să îl pună în aplicare în favoarea Société Nationale Maritime Corse-Méditerranée (SNCM) (JO L 19, 21.1.2005, p. 70).

⁽¹⁸⁾ JO C 16, 21.1.2006, p. 20.

⁽¹⁹⁾ A se vedea hotărârea Tribunalului din 15 iunie 2005, Corsica Ferries France SAS/Comisia (T-349/03, Rec., 2005, p. II-2197).

⁽²⁰⁾ Înregistrat cu referința TREN A/27546.

⁽²¹⁾ Înregistrat cu referința TREN A/30842.

⁽²²⁾ Informații suplimentare au fost transmise prin scrisorile din 30 noiembrie 2005 [SG(2005) A/10782], 14 decembrie 2005 [SG(2005) A/11122] și 30 decembrie 2005 (TREN A/10016).

⁽²³⁾ Înregistrat cu referința TREN A/16904.

⁽²⁴⁾ Înregistrat cu referința TREN A/19105.

⁽²⁵⁾ Hotărârea Curții din 24 iulie 2003, Altmark Trans GmbH e. Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH (C-280/00, Rec., p. 7747).

⁽²⁶⁾ Veolia Transport era o filială deținută în proporție de 100 % de Veolia Environnement. Aceasta opera, sub denumirea Connex, servicii de transport de călători pentru colectivitățile publice (transporturi în comun în aglomerări urbane, transporturi în comun interurbane și regionale) și gestiona, în această calitate, rețele rutiere și feroviare și, într-o măsură mai mică, servicii de transport maritim.

⁽²⁷⁾ JO C 103, 29.4.2006, p. 28.

⁽²⁸⁾ Regulamentul (CE) nr. 139/2004 al Consiliului din 20 ianuarie 2004 privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi [Regulamentul (CE) privind concentrările economice] (JO L 24, 29.1.2004, p. 1).

⁽²⁹⁾ JO C 148, 24.6.2006, p. 42.

⁽³⁰⁾ Înregistrat cu referința TREN A/25295.

⁽³¹⁾ Înregistrat cu referința TREN A/24111.

- (21) Prin scrisoarea din 13 septembrie 2006, Comisia a notificat autorităților franceze decizia de a iniția procedura oficială de investigare prevăzută la articolul 88 alineatul (2) din Tratatul CE și la articolul 6 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 privind noile măsuri puse în aplicare în favoarea SNCM și planul de restructurare notificat în 2002 ⁽³²⁾ (denumită în continuare „decizia din 2006”).
- (22) La 16 noiembrie 2006, Franța a transmis Comisiei observațiile sale privind decizia din 2006 ⁽³³⁾.
- (23) Fiind sesizată de anumite părți interesate cu o solicitare de prelungire cu o lună a termenului de prezentare a observațiilor ⁽³⁴⁾, Comisia a decis să acorde acest termen suplimentar tuturor părților interesate ⁽³⁵⁾.
- (24) Comisia a primit din partea întreprinderilor CFF ⁽³⁶⁾ și STIM ⁽³⁷⁾ observații care au fost transmise autorităților franceze prin scrisoarea din 20 februarie 2007. De asemenea, o altă parte terță interesată a trimis observații, care au fost transmise autorităților franceze, dar pe care le-a retras la 28 mai 2008.
- (25) Autoritățile franceze au comunicat comentariile acestora cu privire la observațiile părților terțe interesate la 30 aprilie 2007 ⁽³⁸⁾.
- (26) La 20 decembrie 2007, CFF a depus o plângere la Comisie împotriva SNCM, în completarea informațiilor transmise la 15 iunie 2007 și 30 noiembrie 2007. Plângerea se referă la articolul 3 din noua convenție privind delegarea serviciului public semnată în iunie 2007 între colectivitatea teritorială din Corsica și grupul Compagnie Méridionale de Navigation – SNCM pentru 2007-2013. Potrivit CFF, punerea în aplicare a clauzei respective ar mobiliza noi resurse financiare pentru SNCM, de ordinul a 10 milioane EUR pentru anul 2007. De asemenea, compensația plătită în favoarea SNCM pentru obligații de serviciu public ar fi un ajutor de stat și, mai mult, unul ilegal, deoarece nu a fost notificat Comisiei.
- (27) Comisia a informat părțile interesate cu privire la decizia sa de prelungire a termenului de prezentare a observațiilor din partea terților până la 14 martie 2008.
- (28) La 26 martie 2008, Comisia a transmis Franței observațiile părților terțe interesate, iar Franța și-a comunicat comentariile la 28 martie 2008, 10 aprilie 2008 și 28 aprilie 2008.
- (29) Prin decizia din 8 iulie 2008, Comisia a considerat că noile măsuri din 2006 nu constituie un ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE și că măsurile notificate în 2002 sunt ajutoare compatibile cu piața comună.
- (30) Decizia a fost anulată parțial de către Tribunal, la 11 septembrie 2012 ⁽³⁹⁾. Tribunalul a considerat că respectivele concluzii ale Comisiei cu privire la măsurile puse în aplicare în 2006 erau afectate de erori vădite de apreciere. În ceea ce privește măsurile de restructurare din 2002, Tribunalul a considerat că analiza trebuia revizuită, întrucât decizia anulată a fost fondată pe faptul că măsurile din 2006 nu implicau ajutor.
- (31) Rămâne neanulată numai declarația de compatibilitate a ajutorului în cuantum de 53,4 milioane EUR cu titlul de compensații pentru obligațiile de serviciu public ale SNCM pentru perioada 1991-2001. Prin urmare, acest aspect nu va fi abordat în prezenta decizie.

⁽³²⁾ A se vedea nota de subsol nr. 2.

⁽³³⁾ Înregistrat cu referința TREN/A/37907.

⁽³⁴⁾ De grupul Stef-TFE la 28 decembrie 2007 (A/20313) și de Corsica Ferries la 27 decembrie 2006 (A/20056).

⁽³⁵⁾ Scrisorile din 4 ianuarie 2007, (D 2007 300067) adresată grupului Stef-TFE și (D 2007 300068) adresată grupului Corsica Ferries.

⁽³⁶⁾ La 11 ianuarie, 16 ianuarie și 9 februarie 2007, înregistrate cu referințele TREN/A/21142, A/21669 și, respectiv, A/23798.

⁽³⁷⁾ La 13 februarie 2007, înregistrate cu referințele TREN/A/24473 și TREN/A/23981.

⁽³⁸⁾ Înregistrat de serviciile Comisiei cu referința TREN/A/30979. Autoritățile franceze au solicitat și au obținut două termene suplimentare de o lună pentru a-și prezenta comentariile prin scrisorile din 15 martie și 19 aprilie 2007, înregistrate cu referințele TREN/A/27002 și A/29928.

⁽³⁹⁾ A se vedea hotărârea Tribunalului din 11 septembrie 2012, T-565/08, Corsica Ferries France SAS (denumită în continuare „hotărârea din 11 septembrie 2012”).

- (32) În consecință, Comisia trebuie să adopte o nouă decizie finală. Nu este necesar să se analizeze elemente posterioare datei de adoptare a deciziei anulate. În fapt, în urma anulării, Comisia este nevoită, pe de o parte, să analizeze dacă unele dintre măsurile în cauză corespund comportamentului unui investitor privat în economia de piață și, pe de altă parte, în cazul în care măsurile examinate constituie ajutor de stat, dacă sunt îndeplinite condițiile de compatibilitate impuse de orientările relevante. Pentru fiecare dintre cele două investigații, în conformitate cu jurisprudența Tribunalului ⁽⁴⁰⁾, Comisia nu poate lua în considerare decât informațiile de care dispunea la data adoptării deciziei anulate, și anume 8 iulie 2008 ⁽⁴¹⁾.
- (33) La 13 noiembrie 2012, în prezența Comisiei, a avut loc o reuniune a autorităților franceze și a reprezentanților SNCM.
- (34) Prin scrisorile din 6 decembrie 2012 și 5 februarie 2013, autoritățile franceze au solicitat în două rânduri o decizie de reinițiere a procedurii, din următoarele motive: precizând criteriile testului investitorului avizat în economia de piață, Tribunalul ar fi adoptat o hotărâre novatoare în jurisprudență, care ar face necesară o reinițiere a procedurii contradictorii. Prin scrisorile din 15 ianuarie și 13 februarie 2013, Comisia a respins cererile respective, subliniind că procedura putea fi reluată numai în cazul în care ar fi intervenit ilegalitatea și amintind că decizia de inițiere din 2006 nu conținea, în opinia sa, nicio ilegalitate. Cu toate acestea, Comisia a informat, de asemenea, autoritățile franceze că aveau dreptul să îi transmită orice informație suplimentară spre reflecție și analiză sau orice document care li s-ar părea relevant.
- (35) Autoritățile franceze au adresat Comisiei o notă de informare la 16 mai 2013.
- (36) Prin scrisoarea din 19 iunie 2013, SNCM a solicitat, de asemenea, o decizie de reinițiere a procedurii oficiale de investigare pentru motive similare celor ale autorităților franceze. Comisia a respins cererea prin scrisoarea din 10 iulie 2013. Cu toate acestea, Comisia a informat, de asemenea, SNCM că avea dreptul să îi transmită orice informație suplimentară spre reflecție și analiză sau orice document care i s-ar părea relevant.
- (37) La 27 august 2013, SNCM a trimis o notă de informare și un nou raport privind cesiunea SNCM.

II. DESCRIERE

2.1. BENEFICIARUL MĂSURILOR LA CARE SE REFERĂ PREZENTA DECIZIE

- (38) Beneficiarul măsurilor la care se referă prezenta decizie este SNCM, care grupează mai multe filiale din sectorul maritim și efectuează transport maritim de pasageri, automobile și vehicule grele pe liniile de legătură dintre Franța continentală și Corsica, Italia (Sardinia) și Maghreb (Algeria și Tunisia).
- (39) SNCM este o societate pe acțiuni constituită în 1969 prin fuziunea între Compagnie générale transatlantique și Compagnie de navigation mixte, ambele înființate în 1850. Cunoscută la momentul respectiv drept Compagnie générale transmediterranéenne, aceasta a fost redenumită Société nationale maritime Corse-Méditerranée în anul 1976, după ce Société nationale des chemins de fer (SNCF) a achiziționat o participație la capitalul acesteia. Compania fusese de fapt selectată de guvernul francez pentru a pune în practică principiul continuității teritoriale cu insula Corsica, și anume alinierea tarifelor la transportul maritim cu tarifele SNCF pentru transportul feroviar, în baza unei convenții încheiate la 31 martie 1976 pentru o perioadă de douăzeci și cinci de ani. Compagnie générale transatlantique fusese deja însărcinată de guvernul francez cu transporturile care deserveau Corsica printr-o convenție anterioară încheiată la 23 decembrie 1948.
- (40) În momentul notificării recapitalizării în anul 2002, SNCM era deținută în procent de 20 % de SNCF și de 80 % de CGMF. După deschiderea capitalului SNCM la 30 mai 2006 (a se vedea punctul 18 din prezenta decizie), BCP și VT dețineau 38 % și, respectiv, 28 % din capitalul SNCM, în timp ce CGMF avea 25 % din capital (9 % din capital fiind rezervat salariaților).

⁽⁴⁰⁾ A se vedea hotărârea Tribunalului din 9 iulie 2008, Alitalia/Comisia (T-301/01, Rec., 2008 p. II-1753), în special punctele 137-146.

⁽⁴¹⁾ A se vedea, de asemenea, hotărârea Curții din 5 iunie 2012, EDF/Comisia (C-124/10 P), punctele 83-85 și 104-105, în ceea ce privește elementele care trebuie luate în considerare pentru a determina dacă un stat s-a comportat ca un investitor privat avizat în economia de piață.

- (41) În 2008, principalele filiale ale SNCM sunt Compagnie Méridionale de Navigation (denumită în continuare „CMN”) ⁽⁴²⁾, Compagnie Générale de Tourisme et d'Hôtellerie (CGTH) ⁽⁴³⁾, Aliso Voyage ⁽⁴⁴⁾, Sud-Cargos ⁽⁴⁵⁾, Société Aubagnaise de Restauration et d'Approvisionnement (SARA) ⁽⁴⁶⁾, Ferrytour ⁽⁴⁷⁾ și Les Comptoirs du Sud ⁽⁴⁸⁾.
- (42) Ca urmare a cesiunii navelor de mare viteză Aliso în luna septembrie 2004 și Asco ⁽⁴⁹⁾ în mai 2005, flota SNCM se compune din zece nave [cinci feriboturi ⁽⁵⁰⁾, patru nave mixte (marfă și pasageri) ⁽⁵¹⁾ și o navă de mare viteză (NGV), care operează în principal din Nisa ⁽⁵²⁾], dintre care șapte în proprietatea întreprinderii ⁽⁵³⁾.
- (43) Cu titlu suplimentar, trebuie amintit că serviciile regulate de transport maritim între porturile din Franța continentală și cele din Corsica au fost asigurate încă din anul 1948 în cadrul unui serviciu public, ai cărui concesionari au fost, între 1976 și 2001, SNCM și CMN, în baza unei convenții-cadru încheiate inițial pe o perioadă de douăzeci și cinci de ani. În conformitate cu reglementările UE în vigoare ⁽⁵⁴⁾ și ca urmare a licitației europene ⁽⁵⁵⁾ organizate de colectivitatea teritorială din Corsica ⁽⁵⁶⁾, SNCM și CMN au preluat în comun delegarea serviciului public (denumită în continuare „DSP”) pentru transporturile spre Corsica cu plecare din Marsilia, în schimbul unor compensații financiare, pentru perioada 2002-2006.
- (44) Întrucât delegarea serviciului public a expirat la sfârșitul anului 2006, serviciul public maritim indicat anterior, care a făcut obiectul unei noi licitații la nivel european ⁽⁵⁷⁾, a fost atribuit grupului SNCM-CMN, de la 1 mai 2007 până la 31 decembrie 2013, pentru o subvenție de aproximativ 100 de milioane EUR pe an.
- (45) În paralel, obligații referitoare la frecvența transporturilor sunt impuse tuturor operatorilor care deserveșc insula Corsica, cu plecare din Toulon și din Nisa. Pe liniile respective, rezidenții corsicani, precum și alte categorii de pasageri beneficiază, din 2002 până în 2013, de ajutoare sociale puse în aplicare în temeiul deciziilor Comisiei din 2 iulie 2002 ⁽⁵⁸⁾ și 24 aprilie 2007 ⁽⁵⁹⁾.

2.2. CONTEXTUL CONCURENȚIAL

- (46) SNCM operează în principal în cadrul a două domenii distincte, cel al traficului de pasageri și cel al traficului de mărfuri. Întreprinderea deservește, pe de o parte, Corsica și Maghrebul, cu plecare din Franța, și, pe de altă parte, în mod auxiliar, Italia și Spania.

⁽⁴²⁾ SNCM deține o participație nemajoritară directă de 45 % la CMN și o participație nemajoritară indirectă de 24,1 %, prin Compagnie Générale de Tourisme et d'Hôtellerie (CGTH). Controlul efectiv a fost încredințat, din 1992, grupului Stef-TFE, prin intermediul participației sale de 49 % la Compagnie Méridionale de Participations (CMP). SNCM și CMN erau partenere în cadrul DSP în perioada 2001-2006 și au preluat împreună noul contract de delegare a serviciului public pentru perioada 2007-2012/2013.

⁽⁴³⁾ CGTH este o societate holding, deținută în proporție de 100 % de SNCM.

⁽⁴⁴⁾ Aliso Voyage constituie canalul de distribuție propriu al SNCM. Formată din 17 agenții răspândite pe întreg teritoriul Franței, întreprinderea gestionează vânzările de bilete de transport maritim, din care 49,9 % în sistemul de bilete al SNCM.

⁽⁴⁵⁾ La momentul adoptării deciziei din 2003, SNCM deținea, în aceeași măsură ca și grupul de transport Delmas, o participație la compania maritimă franceză de transport de mărfuri Sud-Cargos, specializată în transporturile pe direcția Maroc. Participația a fost ulterior cedată la finele anului 2005 pentru suma de 3,3 milioane EUR, astfel cum rezultă din planul de investiții pe 2005, transmis de autoritățile franceze la 28 martie 2006.

⁽⁴⁶⁾ SNCM deține în proporție de 100 % întreprinderea care asigură aprovizionarea navelor SNCM.

⁽⁴⁷⁾ Societate în nume colectiv deținută în proporție de 100 % de SNCM, Ferrytour exercită rolul de organizator de călătorii, oferind călătorii pe mare spre Corsica, Sardinia și Tunisia, precum și zboruri spre numeroase destinații. Ca activitate secundară, întreprinderea oferă mici croaziere și servicii pentru turismul de afaceri.

⁽⁴⁸⁾ Filială creată în 1996 și deținută în proporție de 100 % de SNCM, Comptoirs du Sud gestionează ansamblul de magazine de la bordul navelor.

⁽⁴⁹⁾ A se vedea nota de subsol nr. 16.

⁽⁵⁰⁾ Napoléon Bonaparte (capacitate 2 150 de pasageri și 708 autoturisme, putere 43 MW, viteză 23,8 noduri), navă feribot de lux de mari dimensiuni; noua Danielle Casanova, livrată în mai 2002 (capacitate 2 204 pasageri și 700 de autoturisme, putere 37,8 MW, viteză 23,8 noduri), tot navă feribot de lux de mari dimensiuni; Île de Beauté (capacitate 1 554 de pasageri și 520 de autoturisme, putere 37,8 MW, viteză 21,5 noduri), pusă în exploatare în 1979 și reabilitată în 1989/1990; Méditerranée (capacitate 2 254 de pasageri și 800 de autoturisme, putere 35,8 MW, viteză 24 noduri) și Corse (capacitate 2 150 de pasageri și 600 de autoturisme, putere 27,56 MW, viteză 23,5 noduri).

⁽⁵¹⁾ Paglia Orba (capacitate 500 de pasageri, 2 000 metri liniari marfă și 120 de autoturisme, putere 19,7 MW, viteză 19 noduri); Monte d'Oro (capacitate 508 pasageri, 1 615 metri marfă și 130 de autoturisme, putere 14,8 MW, viteză 19,5 noduri); Monte Cinto (capacitate 111 pasageri, 1 200 de metri marfă, putere 8,8 MW, viteză 18 noduri); din mai 2003, Pascal Paoli (capacitate 594 de pasageri, 2 300 de metri marfă și 130 de autoturisme, putere 37,8 MW, viteză 23 noduri).

⁽⁵²⁾ NGV Liamone (capacitate 1 116 pasageri și 250 de autoturisme, putere 65 MW, viteză 42 noduri) care realizează, de asemenea, traversări spre Toulon.

⁽⁵³⁾ Toate, cu excepția Danielle Casanova, Pascal Paoli și Liamone, în leasing.

⁽⁵⁴⁾ Regulamentul (CEE) nr. 3577/92 al Consiliului din 7 decembrie 1992 de aplicare a principiului liberei circulații a serviciilor la transporturile maritime în interiorul statelor membre (Regulamentul privind cabotajul) (JO L 364, 12.12.1992, p. 7).

⁽⁵⁵⁾ JO S 2001/10 – 007-005.

⁽⁵⁶⁾ Autoritate concedentă pentru obligațiile de serviciu public începând cu 1991, conform Legii franceze nr. 91-428 din 13 mai 1991.

⁽⁵⁷⁾ JO 2006/S 100-107350.

⁽⁵⁸⁾ Ajutor de stat N 781/2001, autorizat prin decizia Comisiei din 2 iulie 2002 (JO C 186, 6.8.2002, p. 3).

⁽⁵⁹⁾ Ajutor de stat N 13/2007, autorizat prin decizia Comisiei din 24 aprilie 2007, publicată pe pagina de internet a Comisiei: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/transport_2007.htm

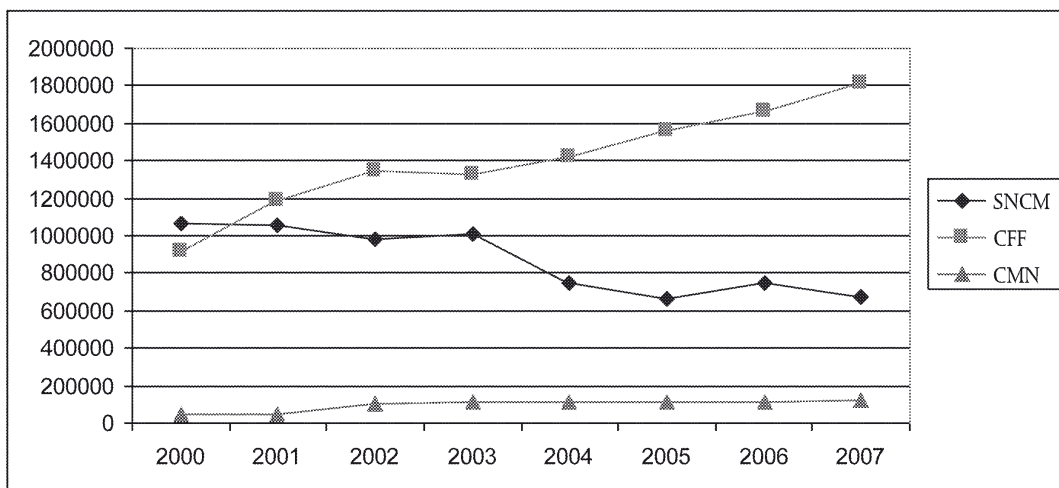
2.2.1. Serviciile de transport pentru Corsica

2.2.1.1. Transportul de pasageri

- (47) Serviciile de transport de pasageri spre Corsica reprezintă o piață cu un puternic caracter sezonier. Piața respectivă se caracterizează, într-adevăr, prin vârfuri de frecvență sezonieră, frecvență care poate fi de zece ori mai mare decât cea din luna cea mai puțin aglomerată, ceea ce impune operatorilor să dispună de o flotă dimensionată pentru a face față acestor vârfuri. Jumătate din cifra de afaceri este realizată în lunile iulie și august. De asemenea, există un dezechilibru în ceea ce privește sensul de parcurs, inclusiv în perioada de vârf: în luna iulie, de exemplu, nava pleacă încărcată de pe continent, în timp ce la întoarcere este aproape goală. Prin urmare, gradul anual mediu de ocupare a navelor este relativ scăzut.
- (48) SNCM este operatorul istoric care leagă Corsica de teritoriul continental francez. Schematic, două treimi din activitatea acesteia se realizează între Marsilia și Corsica în cadrul unei delegări a serviciului public; o treime din activitate este reprezentată de legăturile între alte puncte de origine sau de destinație (Nisa-Corsica, Toulon-Corsica, legături internaționale spre Sardinia sau Maghreb).
- (49) SNCM a funcționat mult timp deținând monopolul asupra activității sale principale. Cu toate acestea, începând din anul 1996, întreprinderea se confruntă cu o concurență care s-a dezvoltat foarte rapid. Astfel, întreprinderea CFF este în prezent actorul care domină legăturile maritime între continent și Corsica, iar cota sa de piață nu încetează să crească. Deși nu este prezentă pe piața respectivă decât din 1996, CFF a avut un trafic de „pasageri” în creștere cu 44 % pe an între 2000 și 2005, iar creșterea continuă. Astfel, în 2008, aproape [...] (*) % dintre călătorii pe mare între continent și Corsica utilizează un vapor al CFF, în timp ce numai [...] (*) % utilizează o navă a SNCM, CMN transportând restul de pasageri, și anume [...] (*) %.
- (50) Poziția ocupată din anul 2000 de CFF pe piața în cauză se manifestă, de asemenea, în privința numărului de pasageri transportați pe sezon între Corsica și Franța continentală. Graficul de mai jos arată creșterea cotei de piață a CFF, de la 45 % în 2000 la 70 % în 2007, și scăderea cotei SNCM, de la 53 % la 26 %, în aceeași perioadă, cu o diferență de peste un milion de pasageri transportați.

Grafic

Numărul de pasageri transportați pe sezon (mai-septembrie) între Franța continentală și Corsica – din 2000 până în 2007

Sursă: Observatoire régional des transports de la Corse.

- (51) Ceilalți concurenți minori ai SNCM în ceea ce privește serviciile de transport pentru Corsica sunt Compagnie Méditerranéenne de Navigation (CMN), Moby Lines, Happy Lines și TRIS.

(*) Informații confidențiale.

- (52) Începând din 2006, oferta SNCM și cotele sale de piață pentru legăturile cu Corsica s-au redus, înregistrând o scădere de 8 % a numărului de locuri (– 20 % pentru serviciile de transport cu plecare din Nisa și – 3 % pentru cele cu plecare din Marsilia).
- (53) Cu toate acestea, scăderea continuă a cotelor de piață demonstrează că revenirea încrederii din partea pasagerilor, care a fost foarte mult zdruncinată de grevele și tulburările provocate de conflictele sociale din anii 2004 și 2005, în special cu ocazia privatizării întreprinderii, se realizează foarte lent.
- (54) Piața transportului maritim de pasageri între continent și Corsica a crescut în medie cu 4 % din 1993; creșterea ar trebui să continue cu un procent de [...] (*) % preconizat pentru anul 2008 (în momentul relevant pentru investigarea faptelor), iar în următorii ani să fie o creștere moderată. Cu toate acestea, se pare că pe această piață nu urmăresc să se dezvolte noi actori. Cu ocazia licitației lansate de Office des Transports de Corse (Oficiul Transporturilor din Corsica) pentru atribuirea, pe perioada 2007-2013, a delegării serviciului public de transport maritim pentru anumite porturi ale Corsicii, nu a apărut nicio altă candidatură în afara celor ale CFF și SNCM-CMN, deși exista, de asemenea, posibilitatea unor oferte parțiale pentru o linie dată.
- (55) În ceea ce privește principalul concurent al SNCM, CFF, acesta și-a mărit substanțial oferta de locuri, de la 500 000 la 4,5 milioane între 1999 și 2007 (30 % din creștere realizându-se între 2006 și 2007), ceea ce i-a permis să își sporească traficul (de la 1,3 milioane în 2005 la 1,6 milioane în 2007) și să își extindă cota de piață. Această politică se traduce totuși prin grade de ocupare mai puțin ridicate din punct de vedere structural pentru CFF decât pentru SNCM, cu o diferență de ordinul a 10 puncte procentuale în 2007. Pentru SNCM, gradul mediu de ocupare în anul 2007 se ridică la 48 %, ceea ce este normal, ținând cont de puternicul caracter sezonier al pieței (conform celor menționate mai sus).

2.2.1.2. Transportul de mărfuri

- (56) În ceea ce privește traficul de mărfuri cu Corsica, SNCM deținea în anul 2005 aproximativ 45 % din piața Marsilia-Toulon către Corsica.
- (57) Pentru traficul de mărfuri generale (neînsoțite), SNCM și CMN dispun de un cvasimonopol *de facto*. În cadrul contractului de delegare a serviciului public, cele două întreprinderi asigură transporturi frecvente de la Marsilia către toate porturile din Corsica.
- (58) Pentru remorcile însoțite încărcate pe feriboturi, care reprezintă în total 24 % din traficul de mărfuri generale măsurat în metri liniari, există o concurență între operatorii de transport de pasageri. SNCM și CMN dețin, de asemenea, majoritatea transporturilor însoțite. Ceilalți operatori, în special CFF, dețin 10 % din transporturile respective, reprezentând 2 % din piața globală.
- (59) Pentru vehiculele însoțite⁽⁶⁰⁾ încărcate pe feriboturi (aproximativ 24 % din transportul de mărfuri generale în 2003), SNCM și CMN dețin, de asemenea, majoritatea pieței. Cu toate acestea, începând cu 2002 CFF și-a dezvoltat oferta și deține aproximativ 15 % din piață.

2.2.2. Serviciile de transport pentru Maghreb

- (60) Tunisia și Algeria reprezintă o piață importantă, de aproximativ 5 milioane de pasageri, dominată de transportul aerian. În acest context, transportul maritim constituie aproximativ 15 % din fluxul total. În timp ce Algeria reprezintă o piață maritimă semnificativă de ordinul a 560 000 de pasageri, Tunisia reprezintă o piață mai puțin importantă, de ordinul a 250 000 de pasageri.
- (61) Piața transportului maritim din Franța către Maghreb a cunoscut o creștere susținută de 13 % între 2001 și 2005. Ținând cont de perspectivele de creștere a turismului către această regiune, se estima (în perioada relevantă pentru investigarea faptelor) că transportul maritim va înregistra o rată de creștere anuală de 4 % până în 2010.
- (62) În Algeria, SNCM se situează pe locul doi pe piață, după Entreprise Nationale de Transport Maritime de Voyageurs (ENTMV), întreprindere publică algeriană. Cota de piață a SNCM a crescut de la 24 % în 2001 la 35 % în 2005.

⁽⁶⁰⁾ Conducătorul însoțește vehiculul în timpul traversării. În anumite cazuri, un conducător încarcă vehiculul la plecare și altul îl descarcă la sosire. Acesta este considerat transport însoțit, spre deosebire de traficul de tip RO-RO, în cazul căruia remorca este transportată fără tractor.

- (63) SNCM ocupă locul al doilea ca operator pe piața transporturilor către Tunisia, după Compagnie tunisienne de navigation (CTN). Cu toate că, începând cu anul 2001, SNCM a pierdut cote de piață în favoarea CTN, trecând de la 44 % la 39 % în 2004, în 2005 s-a înregistrat totuși o ameliorare (40 %).

2.3. DESCRIEREA MĂSURILOR LA CARE SE REFERĂ PREZENTA DECIZIE

2.3.1. Recapitalizarea SNCM din 2002

- (64) Ca urmare a deciziei Comisiei din 17 iulie 2002 de autorizare a unui ajutor pentru salvare în favoarea SNCM ⁽⁶¹⁾, autoritățile franceze au notificat Comisiei, la 18 februarie 2002, un proiect de ajutor pentru restructurare în favoarea SNCM. Măsura consta în recapitalizarea SNCM, prin întreprinderea-mamă CGMF, pentru o sumă de 76 de milioane EUR, din care 46 de milioane EUR reprezintă cheltuieli de restructurare ⁽⁶²⁾. Majorarea de capital avea ca obiectiv creșterea capitalurilor proprii ale SNCM de la 30 de milioane EUR la 106 milioane EUR.

- (65) În conformitate cu orientările din 1999, autoritățile franceze au prezentat Comisiei un plan de restructurare ⁽⁶³⁾ pentru SNCM, cuprinzând cinci puncte:

- (i) o reducere a numărului de traversări și redistribuirea navelor întreprinderii între diferitele linii (o reducere a curselor către Corsica și o intensificare a curselor pentru Maghreb). Planul de restructurare prevedea o reducere a numărului de traversări de la 4 138 (3 835 pentru SNCM și 303 pentru filiala sa Corsica Marittima) la 3 410 în 2003, cu următoarele modificări ale curselor:

- modificarea curselor între Marsilia și Corsica, conform caietului de sarcini pentru contractul de servicii publice 2001-2006;
- eliminarea aproape completă a legăturilor între Toulon și Corsica;
- reducerea curselor între Nisa și Corsica;
- închiderea liniei Livorno-Bastia cu echipament special, închisă efectiv în 2003;
- intensificarea curselor pe direcția Algeria și Tunisia cu navele Méditerranée, Île de Beauté și Corse și suspendarea cursei Genova-Tunis;

- (ii) o reducere a flotei întreprinderii cu patru nave, ceea ce trebuia să genereze lichidități de 21 de milioane EUR;

- (iii) cesiunea anumitor active imobiliare;

- (iv) o reducere a efectivelor ⁽⁶⁴⁾ de aproximativ 12 %, ceea ce, împreună cu o politică salarială rezonabilă, trebuia să permită reducerea cheltuielilor cu echipajele de la 61,8 milioane EUR în 2001 la 54,8 milioane EUR în medie, din 2003 până în 2006, și a cheltuielilor la sol de la 50,3 milioane EUR în 2001 la 45,8 milioane EUR, în aceeași perioadă;

- (v) desființarea a două dintre filialele întreprinderii, Compagnie Maritime Toulonnaise și Corsica Marittima, ale căror activități reziduale urmau să fie preluate de SNCM.

- (66) În urma observațiilor formulate de Comisie în decizia din 19 august 2002, autoritățile franceze au prezentat, în scrisoarea din 31 ianuarie 2003, îmbunătățiri aduse planului de restructurare cu privire la următoarele aspecte:

- angajamente și precizări privind politica salarială;

⁽⁶¹⁾ A se vedea nota de subsol nr. 5.

⁽⁶²⁾ Suma este detaliată astfel: 20,4 milioane EUR ca plan de restructurare propriu-zis, 1,8 milioane EUR cheltuieli de dezarmare a navelor puse în vânzare, 14,8 milioane EUR costuri legate de deprecierea navei Liamone și 9 milioane EUR costuri de redistribuire a activității pe direcția Maghreb.

⁽⁶³⁾ Planul a fost adoptat la 17 decembrie 2001 de consiliul de administrație al SNCM.

⁽⁶⁴⁾ Reducerile efectivelor trebuiau să se efectueze prin pensionări normale sau anticipate, pe baza criteriilor de vârstă (încetarea anticipată a activității), a concediilor de mobilitate și a înlocuirii contractelor de muncă pe perioadă determinată. Acestea trebuiau să reprezinte totuși un cost estimat de 20,4 milioane EUR pentru SNCM.

— un plan de reducere a costurilor privind achizițiile intermediare;

— un angajament al SNCM de a nu provoca un război tarifar cu concurenții săi care operează transporturi spre Corsica.

- (67) În ceea ce privește ultimul punct, autoritățile franceze precizează că „SNCM își ia acest angajament fără rezerve deoarece întreprinderea consideră că un război tarifar din partea sa nu ar corespunde nici poziției sale strategice, nici intereselor sale, întrucât acest lucru ar conduce la o reducere a încasărilor, nici practicilor sale obișnuite și competențelor sale”.
- (68) În planul lor de restructurare, autoritățile franceze au prezentat Comisiei un model financiar detaliat pentru perioada 2002-2007 în baza estimării cifrelor medii în legătură cu o serie de variabile ⁽⁶⁵⁾. Proiecțiile financiare indică, între altele, o revenire la profituri curente pozitive începând din 2003.

Tabelul 1

Modelul financiar pentru perioada 2002-2007

în milioane EUR	2000 Realizat	2001 Realizat	2002 Plan	2002 Realizat	2003 Plan	2004 Plan	2005 Plan	2006 Plan	2007 Plan
Cifra de afaceri	204,9	204,1	178	205,8	190,4	192,9	195,2	197,1	193,9
Subvenții de exploatare	85,4	86,7	74,5	77,7	69,9	68,8	68,4	67	68,5
Rezultat curent	- 14,7	- 5,1	1,2	- 5,8	6,8	10,6	10,7	8,1	9
Rezultat net	- 6,2	- 40,4	23	4,2	12	14	1	3	3
Fonduri proprii	67,5	29,7	119	33,8	124	134	145	160	169
Credite financiare nete (fără leasing)	135,8	134,5	67,7	144,8	55,2	38,2	57,1	115,7	228,1
Indicatori financiari									
Rezultat curent/CA + subvenții	- 5 %	- 2 %	0 %	- 2 %	3 %	4 %	4 %	3 %	3 %
Fonduri proprii/datorii în bilanț	50 %	22 %	176 %	23 %	225 %	351 %	254 %	138 %	74 %

Cifrele pentru 2000, 2001 și 2002 sunt extrase din rapoartele anuale pe 2001 și 2002 ale SNCM.

- (69) Aportul de capital de 76 de milioane EUR, precum și revenirea la eficiența operațională preconizată începând din 2003 trebuiau să permită, potrivit autorităților franceze, creșterea capitalurilor proprii de la un nivel de aproximativ 30 de milioane EUR la finele anului 2001 la 120 de milioane EUR pe termen scurt (2003), iar ulterior la 160-170 de milioane EUR la încheierea planului (2006-2007). Acest lucru trebuia să permită o reducere a datoriei financiare, de la 145 de milioane EUR în 2002, până la niveluri între 40 și 55 de milioane EUR din 2003 până în 2005. În ultimii ani ai planului, întreprinderea prevedea o creștere a datoriilor pentru modernizarea, în deplină proprietate, a uneia sau a două dintre nave.

⁽⁶⁵⁾ Cum ar fi traficul, creșterea estimată a produsului intern brut (1,5 %), rata împrumuturilor (5,5 %), rata randamentului produselor financiare (4,5 %) și rata creditelor pe termen scurt (5 %).

- (70) De asemenea, autoritățile franceze au furnizat un studiu de sensibilitate al rezultatelor scontate în raport cu ipotezele de lucru legate de traficul pe diferitele linii. Pe această bază, diversele simulări arătau că SNCM ar fi trebuit să își redobândească rentabilitatea în cazul cifrelor preconizate.
- (71) Într-o primă etapă, autoritățile franceze au evocat două metode alternative pe care le-au respins ca fiind prea costisitoare.
- (i) Prima metodă de evaluare consta în adunarea costurilor tuturor măsurilor de restructurare. Aceasta permitea atingerea unei necesități de finanțare de 90,9 milioane EUR, reținându-se:
- pierderile cumulate din 1991 până în 2001, reprezentând 41,7 milioane EUR [și anume 29 de milioane EUR – valoare validată prin Decizia 2002/149/CE din 30 octombrie 2001 (JO L 50, 21.2.2002, p. 66), 6,1 milioane EUR pentru anul 2000 și 6,6 milioane EUR cheltuieli prerestructurare pentru anul 2001];
 - reducerea resurselor constituite de amortizările derogatorii între aceleași date, și anume 24 de milioane EUR (în bilanțul pe perioada respectivă, poziția coboară de la 86 la 62 de milioane EUR, ceea ce explică prelungirea de la doisprezece la douăzeci de ani a perioadei de amortizare, recurgerea în mai mică măsură la această resursă și preferarea „leasing”-ului pentru ultimele unități livrate);
 - plusvaloarea din cesiune generată în cursul restructurării, și anume 21 de milioane EUR, care reduce nevoile de finanțare; și
 - efectul cumulat al cheltuielilor de restructurare, care se ridică la 46,2 milioane EUR (a se vedea nota de subsol nr. 58).
- (ii) A doua metodă de evaluare consta în determinarea cuantumului capitalurilor proprii solicitate de instituțiile bancare pentru întreaga flotă, dat fiind că, pentru finanțarea cumpărării unei nave, acestea pun în general condiția unor fonduri proprii reprezentând 20-25 % din valoarea navei. Calculul efectuat de autoritățile franceze, pe baza costului istoric de achiziție a flotei de 843 de milioane EUR, a condus la necesitatea unor fonduri proprii de 157 până la 196 de milioane EUR. În urma deducerii capitalurilor proprii existente la finele anului 2001, această abordare determină un necesar de recapitalizare de 101 până la 140 de milioane EUR.
- (72) Metoda aleasă în final de autoritățile franceze pentru a determina cuantumul recapitalizării constă în calcularea nevoii de finanțare pe baza raportului mediu dintre fondurile proprii și datoriile financiare constatat în anul 2000 pentru cinci companii maritime europene. În pofida disparităților dintre bilanțurile întreprinderilor respective, media determinată de autoritățile franceze s-a stabilit la 79 %. Autoritățile franceze susțin că proiecțiile financiare pentru perioada 2002-2007 determină un raport mediu de 77 % între capitalurile proprii și datoriile financiare, capitalurile proprii urmând să ajungă la 169 de milioane EUR în 2007. Un asemenea nivel al fondurilor proprii trebuia obținut printr-o recapitalizare de 76 de milioane EUR, precum și prin reușita acțiunilor prevăzute în planul de restructurare.
- 2.3.2. Măsuri luate după recapitalizarea din 2002**
- 2.3.2.1. Observație preliminară**
- (73) Recapitalizarea și planul de restructurare din 2002 nu au adus profiturile scontate și, începând cu anul 2004, situația economică și financiară a SNCM s-a degradat puternic. La aceasta au contribuit atât factori interni (conflicte sociale, realizarea insuficientă și tardivă a obiectivelor de productivitate, pierderea unor cote de piață), cât și factori din exteriorul SNCM [atractivitatea mai redusă a destinației Corsica, câștigarea de către CFF a unor cote de piață, erori de management din partea statului ⁽⁶⁶⁾], precum și majorarea costului combustibililor.
- (74) Astfel, rezultatul curent al SNCM s-a stabilit la – 32,6 milioane EUR în 2004 și – 25,8 milioane EUR în 2005. În ceea ce privește rezultatul net, acesta a fost de – 29,7 milioane EUR în 2004 și de – 28,8 milioane EUR în 2005.
- (75) Degradarea situației economice și financiare a SNCM a determinat autoritățile franceze să cedeze active suplimentare față de ceea ce se prevedea în planul de restructurare din 2002 și ceea ce se solicita prin decizia din 2003 și să lanseze o procedură pentru identificarea unor parteneri privați.

⁽⁶⁶⁾ A se vedea mai jos.

Tabelul 2

Lista activelor cesionate de SNCM începând cu anul 2002

	Venit net din cesiuni	Data
Cesiuni propuse în notificarea din 2002 (în mii EUR)	25 165	
Aliso (în locul Asco, conform deciziei Comisiei din 8.9.2004)	(315)	30.9.2004
Napoléon	6 396	6.5.2002
Monte Rotondo	591	31.7.2002
Liberté	10 088	27.1.2003
Ansamblul imobiliar Schuman	8 405	20.1.2003
Cesiuni suplimentare impuse de Comisie prin decizia din 9.7.2003 (în mii EUR)	5 022	
SCI Espace Schuman	765,7	24.6.2003
Southern Trader	2 153	22.7.2003
Someca	1 423,9	30.4.2004
Amadeus	680	12.10.2004
CCM	— ⁽¹⁾	—
Cesiuni suplimentare intervenite după decizia din iulie 2003 (în mii EUR)	12 600	
Asco	7 100	24.5.2005
Sud-Cargos	4 300	15.9.2005
Vânzări de apartamente din parcul imobiliar al SNCM (ocupate în trecut de angajați ai SNCM)	1 200	9.2003-2006
TOTAL (în mii de EUR)	42 385	

⁽¹⁾ SNCM nu a găsit nicio companie care să preia participația sa la CCM.

2.3.2.2. Măsurile luate după recapitalizarea din 2002

- (76) Procesul de selectare a partenerilor privați s-a desfășurat de la 26 ianuarie 2005 până la sfârșitul lunii septembrie 2005.
- (77) La 26 ianuarie și 17 februarie 2005, guvernul francez a anunțat că este în căutarea unui partener privat care să participe la capitalul SNCM, în vederea consolidării structurii sale financiare și pentru a o susține în demersurile necesare dezvoltării acesteia.
- (78) După numirea unei persoane independente pentru monitorizarea procesului de identificare a unui partener privat, Agenția Participațiilor Statului („APE”) a înputernicit un consilier bancar („HSBC”) să contacteze potențiali cumpărători.

- (79) În acest cadru au fost contactați șaptezeci și doi de investitori industriali și financiari, în scopul definirii condițiilor financiare ale unei oferte care să susțină proiectul industrial al întreprinderii și să mențină angajații și buna executare a serviciului public. Douăzeci și trei dintre aceștia și-au exprimat interesul, au fost semnate cincisprezece acorduri de confidențialitate și au fost trimise cincisprezece note informative. Șase întreprinderi și-au prezentat ofertele în prima rundă, din 5 aprilie 2005, iar trei oferte [Connex, devenită de atunci Veolia Transdev (VT), Caravelle și BCP] au fost primite în cea de a doua rundă, din 17 iunie 2005, precum și o manifestare a interesului pentru o participație minoritară (Comanav). În a treia rundă, din 28 iulie 2005, au fost primite trei oferte.
- (80) La 14 septembrie 2005, fiecare întreprindere a fost invitată să-și depună oferta fermă și definitivă până la data de 15 septembrie 2005. La data respectivă, întrucât întreprinderea Connex se retrăsese, serviciile statului au primit două oferte ferme de aport de capital și de preluare a întregului capital al grupurilor BCP și Caravelle.
- (81) La 27 septembrie 2005, Franța a publicat un comunicat de presă arătând că, în baza unei analize aprofundate a celor două oferte, a fost selectată oferta depusă de grupul BCP, întrucât aceasta era, în același timp, atât cea mai acceptabilă din punct de vedere financiar, cât și cea mai în măsură să răspundă intereselor întreprinderii, ale serviciului public și ale angajaților. Oferta inițială a BCP propunea un preț negativ de 113 milioane EUR și constituia estimarea cea mai scăzută a prețului negativ.
- (82) Oferta inițială a potențialilor cumpărători prevedea în mod explicit posibilitatea ajustării ofertei lor inițiale în funcție de auditurile realizate. Autoritățile franceze au arătat că prețul negativ inițial a fost ajustat la o valoare mai mare în urma auditurilor prezentate la 16 decembrie 2005, ca urmare a unor elemente obiective care au influențat contextul economic și de reglementare în care operează SNCM și care au survenit după depunerea ofertei la 15 septembrie 2005. Astfel, prețul negativ a fost reconsiderat la 200 de milioane EUR.
- (83) În urma negocierilor dintre autoritățile franceze și viitorii cumpărători, și anume grupul BCP asociat cu grupul Connex, devenit ulterior Veolia Transdev, filială a Veolia, s-a ajuns la cifra de 142,5 milioane EUR, valoare majorată prin acoperirea unei părți din cheltuielile legate de casele de ajutor reciproc ale pensionarilor SNCM (și anume 15,5 milioane EUR).
- (84) La sfârșitul procesului de selecție deschis, transparent și nediscriminatoriu, la 13 octombrie 2005 s-a ajuns la un acord între stat, BCP și VT într-un context social și financiar foarte dificil. Prin urmare, VT este operatorul industrial al SNCM (participație de 28 %), în timp ce BCP este acționarul de referință, cu o participație de 38 %. Statul s-a angajat, mai ales în privința salariilor, să rămână acționar al întreprinderii cu o cotă de 25 % ⁽⁶⁷⁾. BCP și VT au stabilit un plan de afaceri pentru SNCM, care a fost comunicat Comisiei Europene la 7 aprilie 2006.

(a) Conținutul memorandumului de înțelegere

- (85) Memorandumul de înțelegere, prin care 75 % din capitalul SNCM este transferat cumpărătorilor privați, a fost semnat la 16 mai 2006 între părți (BCP, VT și CGMF).
- (86) În secțiunea II a memorandumului de înțelegere se prevede că CGMF se obligă să aprobe, să subscrie și să verse integral o majorare a capitalului SNCM, în valoare totală de 142,5 milioane EUR.
- (87) În plus față de majorarea capitalului, CGMF se angajează să pună la dispoziția SNCM, sub forma unui avans în cont curent, suma de 38,5 milioane EUR. Avansul în cont curent, care va fi vărsat de către SNCM unui administrator judiciar (banca CIC), este destinat finanțării părții de costuri așa-zise „de generozitate” care ar completa sumele datorate în conformitate cu dispozițiile legale și contractuale, în eventualitatea punerii în aplicare de către cumpărători a unui plan de reducere a efectivelor. Plata compensațiilor care suplimentează indemnizațiile primite în conformitate cu dispozițiile legale și contractuale se efectuează în mod individual și nominal către salariații care au părăsit întreprinderea și al căror contract de muncă a fost desființat.

⁽⁶⁷⁾ Procesul intern al SNCM privind punerea în aplicare a operațiunilor de recapitalizare și de privatizare a fost demarat oficial la 12 aprilie 2006, pentru a fi încheiat la 31 mai 2006. Trebuie subliniat că, la 27 noiembrie 2007, nu era încă instituită participația salariaților la capitalul întreprinderii.

- (88) Mecanismul respectiv este prevăzut la articolul II.2 din protocolul de cesiune din 16 mai 2006, care stipulează că acest cont este destinat „finanțării părții de costuri pentru eventuale plecări voluntare sau desfaceri ale contractului de muncă [...] care ar veni în completarea sumelor de orice natură care trebuie plătite de către angajator, în conformitate cu dispozițiile legale și contractuale”. Administratorul judiciar are „rolul de a elibera fondurile pe măsură ce angajații respectivi, care nu fac obiectul unei redistribuiri interne în cadrul grupului SNCM, părăsesc efectiv întreprinderea și de a elibera restul sumei depozitate la expirarea rolului de administrator judiciar”. Funcționarea contului face obiectul unui contract de garanție anexat memorandumului de înțelegere. Pentru a permite utilizarea sumei din contul escrow, SNCM trebuie să furnizeze președintelui CGMF lista nominală a persoanelor al căror contract de muncă a fost desfășurat și pentru care se solicită utilizarea sumei din contul escrow, precum și o situație lunară a cheltuielilor nete, care reprezintă decontul exhaustiv al tuturor indemnizațiilor și cheltuielilor plătite salariaților în cauză. Concomitent, SNCM notifică administratorului judiciar „costul lunar efectiv adițional” detaliat pentru fiecare salariat, corespunzător indemnizațiilor care vin în completarea sumelor de orice natură care trebuie să fie plătite de către angajator în conformitate cu dispozițiile legale și contractuale. Cuantumul global al măsurilor complementare de generozitate ale statului nu ar putea depăși, în niciun caz, 38,5 milioane EUR și, în ipoteza în care măsurile sociale suplimentare nu ar atinge acest prag în trei ani de la realizarea cesiunii, excedentul va fi vărsat din nou statului.
- (89) În continuarea acestor operațiuni, secțiunea III a memorandumului de înțelegere prevede că CGMF cedează cumpărătorilor privați acțiunile sale reprezentând 75 % din totalul acțiunilor care constituie capitalul social al întreprinderii și contul escrow destinat finanțării părții din planul social care acoperă alte aspecte decât obligațiile contractuale și legale.
- (90) Secțiunea III a memorandumului de înțelegere prevede, de asemenea, o creștere a capitalului suplimentar de 8,75 de milioane EUR prin BCP/VT, pus la dispoziția SNCM în funcție de nevoile sale de numerar. La punctul III.2.7 al memorandumului de înțelegere se prevede că valoarea acțiunilor CGMF este egală, în orice moment, cu valoarea lor nominală inițială majorată cu [...] (*) % din valoarea nominală vărsată, înmulțită cu J/365, J fiind numărul de zile care au trecut de la data realizării, cu deducerea oricărei sume primite (de exemplu dividende). Aceste modalități nu se aplică în caz de reorganizare sau de lichidare judiciară a întreprinderii.
- (91) Memorandumul de înțelegere (secțiunea III.5) conține o clauză rezolutorie de cesiune a SNCM, care poate fi exercitată concomitent de către cumpărători în cazul survenirii unuia dintre evenimentele următoare, în măsura în care aceste ipoteze ar avea ca efect repunerea în discuție a credibilității planului lor de afaceri și a redresării întreprinderii:
- neatribuirea contractului de delegare a serviciului public de transport maritim pe direcția Corsica pentru perioada începând cu 1 ianuarie 2007 sau atribuirea acestuia în condiții deteriorate substanțial;
 - orice decizie negativă a Comisiei Europene sau o hotărâre a Tribunalului sau a Curții de Justiție, cum ar fi o refuzare a operațiunii sau impunerea unor condiții cu un impact substanțial asupra valorii întreprinderii, în termen de șase ani de la data achiziționării de către parteneri a drepturilor asupra întreprinderii.
- (92) Secțiunea VII a memorandumului de înțelegere prevede ca CGMF să își asume o parte din angajamentele sociale ale SNCM cu titlul de cheltuieli legate de casele de ajutor reciproc ale pensionarilor săi, pentru o sumă estimată la 15,5 milioane EUR, calculată din ziua transferului proprietății întreprinderii.
- (93) Modalitățile de gestionare a întreprinderii sunt precizate în secțiunea IV a memorandumului de înțelegere. Se prevede că se va proceda la o modificare a modului de administrare a SNCM, care va fi transformată în societate pe acțiuni cu un consiliu de administrație și consiliu de supraveghere. Acesta din urmă va fi compus din 10, ulterior 14 membri. Președinția consiliului va fi atribuită provizoriu unui reprezentant al statului. Dacă DSP este atribuită SNCM, președintele Consiliului de supraveghere va fi înlocuit de un reprezentant al BCP. La rândul său, consiliul de administrație are rolul de a asigura administrarea operațională a SNCM.
- (94) La 26 mai 2006, guvernul francez a ratificat cesiunea SNCM, precum și măsurile specificate anterior.
- (b) Măsurile
- (95) Având în vedere cele menționate anterior, memorandumul de înțelegere conține trei tipuri de măsuri de stat care justifică analiza în temeiul normelor Uniunii în materie de ajutor de stat:

- cesiunea în proporție de 75 % a SNCM la un preț negativ de 158 de milioane EUR (aportul de capital de 142,5 milioane EUR și asumarea responsabilității pentru cheltuielile caselor de ajutor reciproc pentru o sumă de 15,5 milioane EUR);
- avansul în cont curent acordat de către CGMF pentru suma de 38,5 milioane EUR în favoarea personalului disponibilizat al SNCM;
- majorarea de capital de 8,75 milioane EUR subscrisă de CGMF împreună și concomitent cu aportul de 26,25 milioane EUR realizat de către VT și BCP;
- clauza rezolutorie a cesiunii ⁽⁶⁸⁾.

2.4. DOMENIUL DE APLICARE A PREZENTEI DECIZII

- (96) Prezenta decizie finală se referă la măsurile puse în aplicare de Franța în favoarea SNCM începând de la 18 februarie 2002, și anume:
- restul din aportul de capital al CGMF în favoarea SNCM în cuantum de 76 de milioane EUR acordat în 2002, și anume 15,81 milioane EUR;
 - prețul negativ de vânzare al SNCM plătit de către CGMF, în valoare de -158 de milioane EUR;
 - avansul în cont curent plătit de către CGMF, în cuantum de 38,5 milioane EUR, în favoarea personalului disponibilizat al SNCM;
 - creșterea de capital de 8,75 milioane EUR subscrisă de CGMF.
- (97) Prezenta decizie nu se referă la compensația pentru obligațiile de serviciu public ale SNCM pentru perioada 1991-2001, a căror compatibilitate a fost confirmată prin hotărârea Tribunalului din 11 septembrie 2012 ⁽⁶⁹⁾.
- (98) De asemenea, prezenta decizie nu face referire la analiza compensațiilor financiare primite de către SNCM sau pe care aceasta trebuie să le primească pentru obligațiile de serviciu public pentru perioada 2007-2013, acestea făcând obiectul unei proceduri distincte ⁽⁷⁰⁾.
- (99) De asemenea, trebuie subliniat că hotărârea din 11 noiembrie 2012 a făcut obiectul a două recursuri în fața Curții, înaintate de SNCM și, respectiv, de Franța în cauzele conexate C-533/12 P și C-536/12 P. Or, prezenta decizie este adoptată în aplicarea hotărârii disputate, numai în măsura în care hotărârea respectivă a anulat decizia din 8 iulie 2008. În aceste condiții, în cazul în care analiza recursurilor ar urma să conducă la anularea parțială sau completă a hotărârii din 11 noiembrie 2012 și să antreneze restabilirea anumitor părți anulate de hotărârea respectivă din dispozitivul deciziei din 8 iulie 2008, prezenta decizie ar deveni caducă, ca urmare a hotărârilor de recurs, chiar dacă vizează măsuri astfel restabilite.

2.5. MĂSURI CARE AU CONDUS LA ÎNȚIEREA PROCEDURII OFICIALE DE INVESTIGARE ÎN 2002 ȘI LA EXTINDEREA ACESTEIA ÎN 2006

2.5.1. Inițierea procedurii oficiale de investigare din 2002

- (100) În decizia de inițiere a procedurii din 19 august 2002, Comisia, recunoscând caracterul de întreprindere aflată în dificultate al SNCM, a exprimat unele îndoieli cu privire la compatibilitatea măsurii notificate cu criteriile expuse la punctul 3.2.2 din orientările din 1999 aflate în vigoare la acel moment.
- (101) Comisia a exprimat o serie de îndoieli privind planul de restructurare, având în vedere lipsa unei analize a cauzelor pierderilor întreprinderii. În special, Comisia a adresat întrebări referitoare la legătura dintre pierderile respective și obligațiile de serviciu public, impactul politicii SNCM de achiziție a navelor asupra conturilor de profit și pierdere ale întreprinderii și măsurile prevăzute pentru creșterea productivității întreprinderii.

⁽⁶⁸⁾ Clauza va fi analizată în cadrul analizei majorării de capital, precizându-se că aceasta are, în sine, o valoare substanțială.

⁽⁶⁹⁾ Cauza T 565/08, Corsica Ferries France SAS.

⁽⁷⁰⁾ Decizia C(2013) 1926 final din 2 mai 2013.

- (102) De asemenea, Comisia a subliniat anumite lacune ale planului de restructurare, în special lipsa unor măsuri concrete de reducere a valorii consumurilor intermediare și lipsa indiciilor privind politica tarifară a SNCM în viitor.
- (103) De asemenea, Comisia a exprimat îndoieli cu privire la relevanța metodei de calcul utilizate de autoritățile franceze pentru a decide valoarea recapitalizării și la unele dintre ipotezele care au stat la baza simulărilor financiare efectuate.

2.5.2. Extinderea procedurii oficiale de investigare din 2006

- (104) Prin decizia din 13 septembrie 2006, Comisia a decis să extindă procedura oficială de investigare din 2002 la măsurile prevăzute în cadrul transferului SNCM în sectorul privat.
- (105) În ipoteza în care suma în cauză ar fi calificată drept ajutor de stat compatibil în temeiul articolului 86 alineatul (2) din Tratatul CE, Comisia a considerat că aceasta ar trebui evaluată în lumina orientărilor comunitare privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate (denumite în continuare „orientările din 2004”) ⁽⁷¹⁾. În măsura în care cuantumul ajutorului pentru restructurare ar fi sensibil mai mic decât cel notificat în 2002 și aprobat în 2003, Comisia și-a exprimat îndoielile cu privire la oportunitatea menținerii tuturor măsurilor compensatorii impuse SNCM prin decizia din 2003.
- (106) De asemenea, Comisia și-a exprimat îndoielile în privința respectării condițiilor impuse prin decizia din 2003, și anume principiul de *price leadership* și numărul de curse dus-întors pe direcția Corsica.
- (107) În ceea ce privește prețul negativ de cesiune al SNCM, Comisia a exprimat îndoieli față de conformitatea cu principiul investitorului privat în economia de piață a recapitalizării de către stat prealabilă cesiunii SNCM. În special, Comisia a exprimat îndoieli privind valabilitatea calculului costurilor de lichidare pe care statul acționar ar fi obligat să le achite în cazul lichidării SNCM.
- (108) Comisia a pus la îndoială faptul că măsurile financiare ar putea fi justificate în temeiul orientărilor din 2004.
- (109) De asemenea, Comisia a exprimat îndoieli în privința celei de a doua recapitalizări de 8,75 milioane EUR, în legătură cu respectarea principiilor de concomitență între investiția privată și cea publică și identitatea condițiilor de subscriere în sensul jurisprudenței.
- (110) În sfârșit, Comisia a emis îndoieli în privința faptului că măsurile sociale suplimentare de 38,5 milioane EUR pentru ajutoare acordate persoanelor ar putea constitui un avantaj indirect pentru întreprindere. Comisia a subliniat, de asemenea, riscul de contradicție cu luarea în considerare a indemnizațiilor suplimentare de concediere ca făcând parte din riscurile suportate de un investitor avizat.

III. OBSERVAȚIILE AUTORITĂȚILOR FRANCEZE CU PRIVIRE LA DECIZIA DE ÎNȚIERE

3.1. REFERITOR LA RECAPITALIZAREA DIN 2002

- (111) Planul de restructurare notificat în 2002 consta într-un aport de capital de 76 de milioane EUR, din care 53,48 milioane reprezentau o compensație a serviciului public. Dacă se ține cont de cesiunile de active efectuate de către SNCM ⁽⁷²⁾, cuantumul ajutorului plătit efectiv se ridică la 69 292 400 EUR. Autoritățile franceze consideră că, în cazul în care suma de 53,48 milioane EUR reprezintă un ajutor compatibil, cuantumul ajutorului care trebuie considerat ca ajutor pentru restructurare în temeiul notificării din 2002 s-ar ridica, în final, la 15,81 milioane EUR.

3.2. REFERITOR LA MĂSURILE LUATE DUPĂ RECAPITALIZAREA DIN 2002

- (112) Franța amintește, în primul rând, că gravitatea mișcărilor sociale din 2004/2005 și deteriorarea situației economice și financiare a SNCM au determinat statul acționar să lanseze, în ianuarie 2005, o procedură pentru identificarea unor investitori privați și să pună în aplicare măsuri de urgență (în special vânzarea navei Asco și a participației la întreprinderea Sud-Cargos ⁽⁷³⁾).

⁽⁷¹⁾ JO C 244, 1.10.2004, p. 2.

⁽⁷²⁾ A se vedea tabelul 2.

⁽⁷³⁾ Autoritățile franceze au susținut, în 2002, caracterul strategic al participației SNCM la întreprinderea Sud-Cargos. Evoluția traficului de mărfuri (dezvoltarea traficului în containere în detrimentul traficului RO-RO), răscumpărarea Delmas, alt acționar al Sud-Cargos, de către CMA CGM și dificultățile economice ale Sud-Cargos sunt tot atâția factori care explică faptul că participația nu a mai fost considerată strategică și a putut fi cedată de SNCM în anul 2005.

3.2.1. Referitor la prețul de cesiune negativ al SNCM

- (113) În temeiul jurisprudenței UE în materie, aflată în vigoare la acel moment, autoritățile franceze invită Comisia să ia în considerare faptul că prețul de cesiune negativ al SNCM de 158 de milioane EUR nu conține nicio măsură care poate fi definită ca ajutor în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE, atât timp cât statul francez s-a comportat ca un investitor privat în economia de piață.
- (114) În primul rând, Franța subliniază că prețul final negativ de 158 de milioane EUR, inferior prețului negativ pe care îl cereau inițial cumpărătorii după auditul efectuat de aceștia la SNCM, este rezultatul unei negocieri privind cesiunea controlului realizată în cadrul unei proceduri deschise, transparente și nediscriminatorii de licitație concurențială și, din acest motiv, constituie un preț de piață.
- (115) Franța consideră că, atât timp cât identificarea unui partener privat pentru SNCM a fost realizată în cadrul unei proceduri deschise, transparente și nediscriminatorii de licitație concurențială, la sfârșitul căreia s-a selectat cea mai bună ofertă, prețul de cesiune este un preț de piață.
- (116) Potrivit autorităților franceze, cesiunea la prețul negativ de 158 de milioane EUR a avut loc în condițiile cele mai avantajoase pentru stat, în conformitate cu jurisprudența UE în vigoare la acel moment și cu practica decizională a Comisiei și nu conține, prin urmare, niciun element de ajutor. În realitate, Franța estimează că prețul negativ în cauză este inferior costurilor de lichidare pe care statul ar fi trebuit să le suporte în cazul lichidării întreprinderii.
- (117) Această concluzie se impune aplicând atât abordarea rezultată din jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene [denumită în continuare jurisprudența „Gröditzer” ⁽⁷⁴⁾], cât și abordarea bazată pe analiza costurilor de lichidare efective ale SNCM [decizia „ABX” ⁽⁷⁵⁾].
- (118) Referitor la prima metodă bazată pe jurisprudența Gröditzer, Franța arată că hotărârea a confirmat aprecierea Comisiei în decizia din 8 iulie 1999, conform căreia „numai valoarea de lichidare [...] a activelor, [...], trebuie luată în considerare drept cost al lichidării” ⁽⁷⁶⁾.
- (119) În această privință, rapoartele CGMF ⁽⁷⁷⁾ și Oddo-Hastings ⁽⁷⁸⁾ estimează valoarea de lichidare a activelor la un minimum de 190,3 milioane EUR la data de 30 septembrie 2005 ⁽⁷⁹⁾.
- (120) În consecință, în măsura în care statul, în calitate de proprietar acționar al unei întreprinderi, nu este responsabil pentru datoriile acesteia decât până la maximum valoarea de lichidare a activelor întreprinderii (jurisprudența „Hytasa” ⁽⁸⁰⁾), Franța afirmă că valoarea de lichidare a activelor întreprinderii, estimată la cel puțin 190,3 milioane EUR, este net superioară prețului negativ de cesiune de 158 de milioane EUR.
- (121) Referitor la a doua metodă, Franța arată că aceasta rezultă din decizia Comisiei privind ajutorul de stat pus în aplicare de Belgia în favoarea întreprinderii ABX Logistics, în care Comisia a examinat un preț de cesiune negativ care are, la fel precum în cazul de față, caracterul unui preț de piață, prin comparație cu costurile pe care statul acționar le-ar fi suportat efectiv în cadrul unei lichidări amiabile sau judiciare, conform expertizei realizate de un expert independent. Potrivit Franței, în decizia respectivă Comisia recunoaște, în special, valabilitatea unui anumit număr de costuri care pot rezulta dintr-o acțiune în acoperirea pasivului inițiată de creditorii sau din lichidarea celorlalte ramuri ale grupului care își lichidează filiala.

⁽⁷⁴⁾ Hotărârea Curții din 28 ianuarie 2003, Republica Federală Germania/Comisia (C-334/99, Rec., p. I-1139).

⁽⁷⁵⁾ Decizia Comisiei din 7 decembrie 2005 privind ajutorul de stat pus în aplicare de Belgia în favoarea ABX Logistics, nr. C 53/2003 (ex NN 62/2003) (JO L 383, 28.12.2006, p. 21).

⁽⁷⁶⁾ Decizia Comisiei din 8 iulie 1999 cu privire la ajutorul de stat pus în aplicare de Germania în favoarea Gröditzer Stahlwerke GmbH și a filialei acesteia, Walzwerk Burg GmbH (JO L 292, 13.11.1999, p. 27).

⁽⁷⁷⁾ Raportul a fost transmis Comisiei în martie 2006 și a fost întocmit de CGMF cu sprijinul Ernst & Young, auditorul legal al SNCM (denumit în continuare „raportul CGMF”).

⁽⁷⁸⁾ Raportul întocmit la 29 martie 2006 de Oddo Corporate Finance și cabinetul Paul Hastings (raportul Oddo-Hastings) a fost transmis Comisiei la 7 aprilie 2006. Acesta constă într-o analiză critică, solicitată de Agenția Participațiilor Statului (APE), a rapoartelor CGMF și o abordare a costurilor de lichidare considerate acceptabile pentru planul comunitar.

⁽⁷⁹⁾ Ținând cont de imobilizările corporale (161,9 milioane EUR) și financiare (32,7 milioane EUR), de creanțele comerciale (0,8 milioane EUR), de alte creanțe (9,4 milioane EUR) și de un deficit de trezorerie de – 14,5 milioane EUR. Franța a precizat că o estimare mai realistă, ținând cont de elementele financiare ulterioare, ar aduce valoarea la 330 de milioane EUR.

⁽⁸⁰⁾ Hotărârea Curții din 14 septembrie 1994, Spania/Comisia (C-278/92, C-279/92 și C-280/92, Rec., p. I-4103).

(122) Pe baza rapoartelor CGMF și Oddo-Hastings menționate anterior, autoritățile franceze estimează că totalitatea costurilor reale pe care le-ar fi suportat Republica Franceză în calitate de acționar ar fi fost între 312,1 și 361 de milioane EUR la data de 30 septembrie 2005 și s-ar repartiza după cum urmează:

— [70-80] (*) de milioane EUR pentru planul social contractual, care cuprinde toate costurile legate de desfacerea contractului de muncă și care, prin convenție, revin întreprinderii;

— [30-40] (*) de milioane EUR pentru planul social extracontractual, care cuprinde toate costurile legate de măsurile de însoțire legate de obligațiile legale și reglementare ale SNCM în materie de disponibilizare și costurile indirecte legate de planul social contractual;

— între [200-210] (*) și [250-260] (*) de milioane EUR pentru plata indemnizațiilor suplimentare de concediere care ar fi puse de către instanță în sarcina statului, în plus față de compensațiile plătite în cadrul planului social contractual și extracontractual, în temeiul jurisprudenței Aspocomp Group Oyj a Curții de Apel din Rouen din 22 martie 2005.

(123) Această metodă ține cont, în special, de riscul ca statul francez să fi fost acționat în justiție pentru „acoperirea pasivului” dacă o instanță l-ar fi considerat administratorul de fapt al SNCM. Autoritățile franceze estimează că riscul de acțiune în acoperirea pasivului nu poate fi eliminat, având în vedere, în special, un precedent judecat de Curtea de Casație în Franța⁽⁸¹⁾. Astfel, în mai multe scrisori adresate Comisiei, autoritățile franceze au susținut că ipoteza unei condamnări a statului, de către o instanță națională, la plata datoriilor întreprinderii pe care o conduce constituie un scenariu mai mult decât plauzibil și că această ipoteză ar trebui luată în considerare la calcularea costurilor efective ale unei eventuale lichidări a SNCM.

(124) La 30 septembrie 2005, valoarea reziduală a activelor SNCM (și anume 190,3 milioane EUR) ar fi, după achitarea datoriilor privilegiate, de 36,5 milioane EUR. Celelalte elemente privind costurile luate în considerare pentru acțiunea în acoperirea pasivului împotriva statului conțin, în special, costurile de reziliere a principalelor contracte de exploatare, costurile legate de rezilierea condițiilor de leasing al navelor și achitarea datoriilor chirografare, ceea ce ar conduce la o insuficiență a activelor la nivelul a 134,4 milioane EUR. Autoritățile franceze consideră că statul ar fi fost condamnat la achitarea a 85-100 % din această sumă.

(125) De asemenea, autoritățile franceze consideră că, din cauza legăturii de dependență cu SNCM și conform unei alte jurisprudențe franceze⁽⁸²⁾, lichidarea întreprinderii ar fi putut determina instanța să ordone plata de daune-interese către salariați. În conformitate cu jurisprudența respectivă, autoritățile franceze estimează că, mai mult ca sigur, o instanță ar fi fixat suma indemnizațiilor suplimentare pe baza indemnizațiilor care ar fi fost plătite în cadrul unui plan social prezentat înainte de lichidare.

(126) Conform acestei abordări, analiza costurilor efective la care ar fi fost obligat statul acționar demonstrează că, pentru stat, costul de vânzare a SNCM la un preț negativ de 158 de milioane EUR este mai mic decât costul efectiv pe care acesta ar fi trebuit să îl suporte în cazul lichidării judiciare a întreprinderii.

(127) În concluzie, autoritățile franceze consideră că suma respectivă nu ar trebui considerată ajutor de stat.

3.2.2. Referitor la aportul de capital comun al acționarilor

(128) Franța consideră că în cadrul participației în cauză s-a comportat ca un investitor avizat, întrucât, pe de o parte, aceasta a intervenit în mod concomitent și minoritar alături de BCP și VT și, pe de altă parte, participația beneficiază de o remunerație în capital fixă de [...] (*) % pe an, ceea ce scutește statul de riscul privind executarea planului de afaceri. Într-adevăr, Franța arată că rata de rentabilitate este foarte satisfăcătoare pentru un investitor privat⁽⁸⁴⁾. Aceasta precizează totuși că nu ar fi datorate niciun fel de remunerații în cazul redresării sau lichidării judiciare a SNCM sau al executării clauzei rezolutorii de către cumpărători.

⁽⁸¹⁾ Hotărârea nr. 98-15129 a Curții de Casație, din 6 februarie 2001. Cauza se referă la o instituție publică, BRGM (Bureau de Recherches Géologiques et Minières), condamnată la plata integrală a insuficienței de active a filialei sale, Minele Salsignes, întrucât administratorul de fapt, BRGM, cu toate că avea cunoștință de condițiile de degradare a activității și de semnalele de alertă existente, a avut un comportament incorect, lăsând activitatea să continue.

⁽⁸²⁾ Cauza Aspocomp Group Oyj; hotărârea Curții de Apel din Rouen din 22 martie 2005.

⁽⁸⁴⁾ Pentru comparație, rata de randament a unei OAT (Obligațiune Asimilabilă Tezaurului, obligațiune emisă de statul francez) cu scadența la 30 de ani, 10 ani, 5 ani și 2 ani, era de 3,95 %, 3,82 %, 3,75 % și, respectiv, 3,72 % la 31 octombrie 2006.

3.2.3. Referitor la măsurile sociale suplimentare (ajutor pentru persoane)

- (129) Invocând practica decizională a Comisiei, în special în cazul SFP – Société française de production⁽⁸⁵⁾, Franța consideră că finanțarea în cauză constituie un ajutor pentru persoane care nu aduce beneficii întreprinderii. Prin urmare, punerea în aplicare, cu ajutorul fondurilor publice, a unor măsuri sociale suplimentare în favoarea persoanelor concediate, fără ca măsurile respective să scutească angajatorul de obligațiile sale normale, ține de politica socială a statelor membre și nu constituie ajutor de stat.

3.2.4. Referitor la ridicarea restricțiilor impuse prin decizia anulată din 2003

- (130) Autoritățile franceze amintesc, pe de o parte, că toate condițiile impuse prin decizia din 2003 au fost puse în aplicare și respectate în perioada 2003-2006. Pe de altă parte, autoritățile franceze consideră că măsurile respective nu mai sunt necesare pentru prevenirea unei denaturări a concurenței și că menținerea lor ar fi contrară principiului proporționalității, având în vedere limitarea cuantumului ajutorului pentru restructurare, redus din acest moment la 15,81 milioane EUR. În special, autoritățile franceze consideră că trebuie anulate condițiile care ar putea fi încă aplicate, și anume cele referitoare la interzicerea modernizării flotei SNCM, la respectarea principiului de *price leadership* în materie tarifară și la menținerea unei anumite frecvențe a transporturilor.

3.3. CONCLUZIE

- (131) În cazul în care Comisia ar califica totuși ca ajutor de stat toate noile măsuri sau o parte din acestea, Franța atrage atenția asupra faptului că noile măsuri, dat fiind că asigură revitalizarea SNCM, permit menținerea unui joc concurențial pe piața în cauză, în special pe piața serviciilor de transport pe direcția Corsica. Potrivit Franței, acest element reprezintă unul dintre principiile orientărilor privind salvarea unei întreprinderi aflate în dificultate, astfel cum subliniază Comisia în cazul de față (considerentul 283 din decizia anulată a Comisiei) și Tribunalul în hotărârea din 15 iunie 2005 (considerentul 117). În special, acesta din urmă a amintit că se putea estima de către Comisie, în exercitarea largii sale puteri de apreciere, dacă prezența unei întreprinderi era necesară pentru prevenirea dezvoltării unei structuri puternice de tip oligopol pe piețele respective.
- (132) În ceea ce privește determinarea eventualelor măsuri compensatorii care ar trebui impuse SNCM, Franța sugerează Comisiei să țină cont de structura pieței. Astfel, o reducere a capacităților SNCM ar fi de natură să consolideze în viitor poziția dominantă a CFF pe piața serviciilor de transport către Corsica⁽⁸⁶⁾.
- (133) Potrivit autorităților franceze, planul de restructurare, astfel cum a fost actualizat, ar corespunde criteriilor de compatibilitate enunțate de Comisie în orientările din 1999 și din 2004. Potrivit aceluiași autorități, totalitatea măsurilor expuse în contextul privatizării SNCM ar trebui să permită, de asemenea, începând cu finele anului 2009, restabilirea viabilității pe termen lung a SNCM, limitându-se la minimumul necesar pentru restabilirea viabilității.

IV. OBSERVAȚIILE PĂRȚILOR INTERESATE

4.1. REFERITOR LA DECIZIA DE ÎNȚIERE A PROCEDURII OFICIALE DE INVESTIGARE DIN 2002

4.1.1. Observațiile întreprinderii Corsica Ferries (CFF)

- (134) Contestând, în primul rând, faptul că SNCM este o întreprindere aflată în dificultate în sensul orientărilor⁽⁸⁷⁾, CFF pune sub semnul întrebării capacitatea SNCM de a deveni rentabilă pe liniile sale nesubvenționate. De asemenea, CFF constată că, contrar celor anunțate în planul de restructurare⁽⁸⁸⁾, Livorno este deservit în continuare.
- (135) În ceea ce privește reducerea costurilor, CFF regretă că nu a avut acces la anumite elemente ale planului de restructurare, aspect care a fost criticat de către reprezentanții săi⁽⁸⁹⁾.

⁽⁸⁵⁾ Decizia Comisiei din 17 iulie 2002, Société Française de Production, C(2002) 2593 final (JO C 71, 25.3.2003, p. 3).

⁽⁸⁶⁾ Într-adevăr, conform unui studiu de piață independent transmis de Franța în acest sens, CFF deține aproape 60 % din piața de pasageri, în timp ce SNCM a evoluat de la 82 % din cota de piață în anul 2000 la 33 % în 2005, și a cunoscut o creștere foarte importantă pe piața transportului de marfă, unde SNCM este încă principalul transportator, datorită participației la CMN.

⁽⁸⁷⁾ CFF menționează că respectivul contract de delegare a serviciului public asigură întreprinderii o subvenție publică de ordinul a 64,3 milioane EUR pe an în medie, însemnând un total de 321,5 milioane EUR pentru 5 ani. Potrivit CFF, articolul 5 din contractul de delegare a serviciului public garantează SNCM un flux de numerar de 72,8 milioane EUR. De asemenea, Corsica Ferries subliniază că, din cele 40,6 milioane EUR reprezentând pierderi înregistrate în 2001 de către SNCM, 15 milioane EUR provin dintr-o depreciere aplicată navei NGV Liamone.

⁽⁸⁸⁾ Decizia de inițiere a procedurii a arătat că planul de restructurare prevedea, între altele, „închiderea liniei Bastia-Livorno cu echipament special”.

⁽⁸⁹⁾ Criticile emise de CFF se referă la următoarele puncte: lipsa unei diminuări reale a efectivelor, lipsa mobilizării participațiilor SNCM pentru eforturile de restructurare și neluarea în considerare a plusvalorii navelor.

- (136) CFF consideră pur și simplu fictiv calculul autorităților franceze care conduce la suma de 76 de milioane EUR ⁽⁹⁰⁾, în timp ce raportul de 79 % dintre capitalurile proprii și datoriile financiare, declarat de autoritățile franceze, i se pare exagerat ⁽⁹¹⁾. În ceea ce privește participațiile SNCM, CFF observă că anumite filiale nu sunt utile pentru activitățile companiei maritime ⁽⁹²⁾.
- (137) În concluzie, potrivit observațiilor CFF, proiectul de ajutor are scopul de a eluda regulamentul privind cabotajul și de a face inutilă cererea de oferte lansată pentru serviciile de transport pe direcția Corsica cu plecare din Marsilia. CFF insistă asupra ideii că ajutorul planificat nu ar trebui să permită SNCM să prezinte o ofertă comercială mai agresivă. CFF sugerează ca ajutorul pentru restructurare să nu fie acordat decât în 2007 și numai în cazul în care SNCM ar pierde următoarea licitație în 2006, singurul scenariu care, după părerea sa, ar pune cu adevărat în dificultate compania maritimă publică.

4.1.2. Observații formulate de STIM

- (138) STIM, acționarul de referință al CMN, subliniază că participațiile SNCM la CMN trebuie analizate ca active pur financiare. Potrivit observațiilor STIM, CMN și SNCM sunt independente și în concurență pentru alte linii de transport maritim decât cele cu plecare din Marsilia, chiar dacă ambele sunt părți contractante în contractul de delegare a serviciului public.
- (139) STIM afirmă în scrisoarea sa că s-ar obliga „să răscumpere total sau parțial și, de preferință, totalitatea participațiilor SNCM la CMN”, a căror valoare o estimează între 15 și 17 milioane EUR, în cazul în care Comisia ar considera, în condițiile pe care le-ar putea impune prin decizia sa finală, că „o astfel de cesiune este necesară pentru bunul echilibru al planului de restructurare”.

4.1.3. Observațiile unor reprezentanți ai colectivităților locale

- (140) Primarul orașului Marsilia, președintele Consiliului general al Bouches-du-Rhône și președintele Consiliului regional Provence-Alpes-Côte d'Azur subliniază importanța economică pe care SNCM o are pentru economia regională.
- (141) Președintele Consiliului regional Provence-Alpes-Côte d'Azur consideră că sunt întrunite condițiile pentru ca planul de restructurare al SNCM să garanteze viabilitatea întreprinderii.
- (142) Președintele Consiliului executiv al Adunării din Corsica („Assemblée de Corse”) a comunicat o hotărâre a adunării din data de 18 decembrie 2002 prin care se emite „un aviz favorabil” pentru proiectul de recapitalizare a SNCM.

4.1.4. Observațiile Oficiului de Transporturi din Corsica („Office des Transports de Corse”)

- (143) OTC arată că, întrucât SNCM este în prezent singura companie capabilă să îndeplinească cerințele contractului în ceea ce privește traficul de pasageri, dispariția acesteia „ar avea ca efect imediat o diminuare importantă a serviciilor”. De asemenea, se reamintește ponderea SNCM în economia Corsicii.

4.2. REFERITOR LA DECIZIA DE EXTINDERE A PROCEDURII DIN 2006

4.2.1. Observațiile întreprinderii Corsica Ferries France (CFF)

- (144) CFF subliniază importanța sumelor financiare în cauză, caracterul disproporționat al acestora în raport cu cifra de afaceri a SNCM și faptul că sumele au fost vărsate în contul SNCM înainte ca Comisia să se pronunțe cu privire la calificarea drept ajutor de stat în conformitate cu articolul 87 alineatul (1) din Tratatul CE.
- (145) CFF atrage atenția Comisiei asupra faptului că sprijinul acordat de către statul francez întreprinderii SNCM capătă un caracter strategic pentru dezvoltarea CFF. Măsurile neautorizate ar permite SNCM să aibă o politică tarifară foarte agresivă pe liniile pe care CFF este poziționată de 10 ani și unde, pentru prima dată de la intrare, aceasta din urmă ar pierde cote de piață.

⁽⁹⁰⁾ Suma de 76 de milioane EUR ar corespunde, potrivit afirmației CFF, celor 500 de milioane de franci francezi (FRF) pe care întreprinderea ar trebui să îi piardă din subvenția pentru continuitate teritorială pentru noua perioadă 2002-2006.

⁽⁹¹⁾ Față de indicii pe care ea însăși i-a constatat la un eșantion de zece companii maritime. Indicii variază de la 23,69 % (pentru Moby Lines) la 55,09 % (pentru Grimaldi) și la 49,7 % pentru CMN.

⁽⁹²⁾ CFF menționează participația de 50 % la compania maritimă Sud-Cargos, de 13 % la Amadeus, întreprindere specializată în sisteme de rezervare pentru transportul aerian, participația la CMN și patrimoniul imobiliar al CGTH.

- (146) În ceea ce privește procesul de licitație concurențială pentru cesiunea întreprinderii, CFF consideră că acesta nu a fost complet transparent, întrucât întreprinderea selectată, și anume BCP, nu mai este sub comanda operațională a SNCM după ce a cedat locul grupului VT. De asemenea, condițiile financiare au evoluat, devenind mult mai avantajoase pentru cumpărători, iar CFF are dubii în legătură cu respectarea principiului egalității de tratament a investitorilor, pe care ar fi trebuit să se fundamenteze întreaga operațiune.
- (147) În ceea ce privește prețul de cesiune negativ de 158 de milioane EUR, CFF are dubii legate de aplicarea, în cazul de față, a criteriului investitorului avizat în economia de piață. Pe de o parte, CFF se întreabă dacă se poate considera că operațiunea respectivă a fost realizată de către stat în paralel cu intervenția semnificativă și concomitentă a operatorilor privați interesați, în condiții comparabile, având în vedere că statul a recapitalizat întreprinderea înainte de recapitalizarea comună a acționarilor și de noul plan de restructurare. Pe de altă parte, CFF consideră că, având în vedere condițiile financiare dificile ale SNCM, un investitor avizat ar fi intervenit mai devreme, pentru a nu permite scăderea valorii investiției sale ⁽⁹³⁾.
- (148) CFF estimează că referirea la cauza ABX Logistics nu este relevantă. În afara faptului că circumstanțele acesteia nu sunt aplicabile în cazul de față, CFF subliniază o contribuție semnificativă a beneficiarului ajutorului în cauza respectivă, ceea ce nu este evident în cazul SNCM. De asemenea, potrivit CFF, decizia Comisiei din 2006 nu ar fi ținut cont de costurile legate de riscul unor acțiuni judiciare în cadrul lichidării întreprinderii în cauză. În acest sens, CFF estimează că jurisprudența națională invocată de Franța pentru a justifica costurile care ar fi legate de lichidarea SNCM nu se aplică în cazul de față. Într-adevăr, în opinia CFF, Curtea de Casație, în cauza *Mines et produits chimiques de Salsignes*, nu evocă în niciun fel răspunderea directă a statului acționar în situația lichidării unei întreprinderi al cărei acționar este acesta, ci mai degrabă posibilitatea de a îndrepta o acțiune de plată a datoriilor sociale împotriva unei instituții publice cu caracter industrial și comercial și imposibilitatea administratorilor acestora de a se sustrage de la obligațiile care le revin invocând intervenția autorităților publice.
- (149) În ceea ce privește aplicabilitatea în cazul de față a jurisprudenței Curții de Apel din Rouen în cauza *Aspocomp*, CFF subliniază că obiectul acestei jurisprudențe, care se referă la condamnarea unei întreprinderi-mamă la plata către salariații unei filiale a indemnizațiilor sociale pentru „nerespectarea unui acord” validat de cea dintâi, este foarte departe de circumstanțele din cazul SNCM. Prin urmare, nu există riscul sigur ca CGMF sau statul să fie condamnate la plata indemnizațiilor de concediere în cazul lichidării judiciare. De altfel, CFF are îndoieli în ceea ce privește estimarea celorlalte costuri sociale, dat fiind că acestea diferă în funcție de experiența care sunt invitați să le stabilească.
- 150) CFF consideră că aplicarea jurisprudenței UE *Gröditzer* și *Hytasa* în speță nu poate decât să conducă la concluzia că statul nu s-a comportat ca un investitor privat, întrucât, conform jurisprudenței respective, aportul de capital al statului a fost legat de vânzarea a 75 % din participațiile sale la SNCM, diminuând proporțional perspectivele de beneficiu.
- (151) În fine, CFF consideră că o comparație între costurile de lichidare și costurile unei recapitalizări ar trebui să ia în calcul valoarea activelor care este, în ambele cazuri, transferată cumpărătorului. CFF estimează că valoarea activelor cedate cumpărătorilor oscilează între 640 de milioane EUR și 755 de milioane EUR ⁽⁹⁴⁾, ținând cont de valoarea de piață a flotei utilizate de SNCM și pe care CFF o evaluează între 644 și 664 de milioane EUR în august 2006.
- (152) În ceea ce privește aprecierea măsurilor ulterioare recapitalizării din 2002 ca ajutor pentru restructurare, CFF estimează că, dacă SNCM îndeplinește condițiile de întreprindere aflată în dificultate, conform orientărilor din 2004, pentru perioada dinaintea primei recapitalizări de 142,5 milioane EUR, această calificare poate fi foarte ușor contestată pentru perioada care precede a doua majorare de capital, de 8,75 milioane EUR, în măsura în care fondurile proprii ale întreprinderii au fost reconstituite.

⁽⁹³⁾ În acest sens, CFF amintește că, în semestrul al doilea al anului 2005, a fost demarată o procedură de alertă la Tribunalul Comercial din Marsilia și că, încă din toamna anului 2005, se putea întrevedea o lichidare din cauza pierderilor estimate în 2005 la 30 de milioane EUR.

⁽⁹⁴⁾ În acest sens, CFF estimează că valoarea reală a navelor, astfel cum este indicată de SNCM în prezentarea ofertei sale în cadrul DSP, ar fi trebuit luată în considerare la estimarea activelor SNCM realizată în rapoartele Oddo și CGMF.

- (153) În ceea ce privește viabilitatea întreprinderii, CFF subliniază că cesiunea SNCM nu este decât parțială și nu este irevocabilă, având în vedere clauzele rezolutorii negociate cu cumpărătorii. Acestea reprezintă elemente importante de incertitudine în privința voinței și capacității cumpărătorilor de a redresa SNCM și, prin urmare, compromis perspectivele de viabilitate durabilă a întreprinderii. De asemenea, CFF arată că, în mod contrar cerințelor din orientările din 2004, autoritățile franceze nu au urmărit abandonarea activităților care ar rămâne deficitare din punct de vedere structural inclusiv după restructurare⁽⁹⁵⁾. Mai mult, CFF își exprimă scepticismul în privința planului de reducere a costurilor, atât timp cât flota SNCM a crescut⁽⁹⁶⁾, precum și în privința planului de reducere a efectivelor, având în vedere, în special, eșecul planului social din 2002.
- (154) CFF își exprimă îndoielile cu privire la faptul că noile ajutoare vor fi limitate la minimum, pe de o parte din cauza lipsei de claritate în privința costurilor sociale și, pe de altă parte, din cauza conținutului procesului-verbal al Adunării SNCM din 28 aprilie 2006, din care rezultă că o parte a ajutoarelor ar fi fost utilizată pentru acoperirea pierderilor din exploatare ale întreprinderii în 2006 și 2007. CFF consideră, de asemenea, că cumpărătorii SNCM nu contribuie în mod substanțial la restructurarea întreprinderii.
- (155) Pentru a preveni denaturările nedorite ale concurenței, CFF consideră necesară reînnoirea și precizarea măsurilor compensatorii impuse SNCM în 2003, precum și adăugarea unor măsuri noi, legate de reducerea prezenței SNCM pe piață⁽⁹⁷⁾. De asemenea, CFF estimează că o parte din măsurile impuse SNCM prin decizia din 2003 nu au fost respectate. SNCM ar fi achiziționat unele nave noi, încălcând dispozițiile articolului 2 din decizia din 2003 a Comisiei. Mai mult, SNCM nu ar fi cedat participațiile sale la CCM, contrar dispozițiilor articolului 3 din decizia Comisiei. În sfârșit, începând cu 2003, SNCM ar fi practicat o politică tarifară agresivă, cu prețuri sub cele practicate de CFF, încălcând astfel dispozițiile articolului 4 din decizia menționată (bilete mai ieftine cu până la 30 % pentru servicii identice sau comparabile).
- (156) Referitor la natura celei de a doua recapitalizări, de 8,75 milioane EUR, CFF estimează că, pe lângă concomitența investiției publice și a celei private, intervenția privată trebuie să fie semnificativă și realizată în condiții comparabile, astfel încât intervenția statului să fie validată. În cazul de față, cele două condiții nu ar fi satisfăcute. Pe de o parte, participația cumpărătorilor, strict legată de prima majorare de capital de 142,5 milioane EUR, nu ar fi semnificativă. Pe de altă parte, intervenția cumpărătorilor nu s-ar fi efectuat în condiții comparabile cu cele ale statului, în special din cauza clauzelor rezolutorii și a rentabilității preconizate a participației minoritare a CGMF.
- (157) În ceea ce privește măsurile sociale în cuantum de 38,5 milioane EUR, CFF contestă calificarea acestei sume drept ajutor pentru persoane. În fapt, dacă suma este efectiv în beneficiul direct al angajaților SNCM, CFF subliniază că măsura ar putea genera efecte pozitive indirecte pentru SNCM, în special în privința calmării climatului social.

4.2.2. Observații formulate de STIM

4.2.2.1. Referitor la măsurile luate după recapitalizarea din 2002

- (158) În ceea ce privește prețul de cesiune negativ de 158 de milioane EUR, STIM estimează că acesta nu constituie un preț de piață rezultat dintr-o procedură deschisă și nediscriminatorie de licitație concurențială, întrucât recapitalizarea a intervenit în condiții diferite de cele care trebuie, în mod normal, să ghideze un investitor privat. În fapt, STIM consideră că activul net contabil reevaluat ar permite, în cea mai nefavorabilă dintre ipoteze, lichidarea fără costuri pentru stat, ba chiar cu generarea de plusvaloare de lichidare, că prețul de cesiune este derizoriu în raport cu valoarea întreprinderii (estimată de STIM la 350 de milioane EUR) și că ajutorul este disproporționat în raport cu nevoile întreprinderii.
- (159) De asemenea, STIM atrage atenția Comisiei asupra caracterului exorbitant al clauzei rezolutorii în contextul transferului în sectorul privat.
- (160) În sfârșit, STIM contestă justificarea vânzării la un preț negativ, care se bazează pe ipoteza unei lichidări dificile din punct de vedere social, care pare puțin realistă.

⁽⁹⁵⁾ Potrivit CFF, Franța insistă asupra caracterului esențial al integrității serviciilor de transport din Nisa, asupra menținerii flotei la nivelul actual și asupra caracterului presupus strategic al participației SNCM la grupul CMN.

⁽⁹⁶⁾ La 1 ianuarie 2007, odată cu apariția Superfast X.

⁽⁹⁷⁾ CFF propune să se limiteze la nivelul din 2005 capacitățile oferite pe fiecare dintre piețele concurențiale (Nisa, Tunisia și Algeria), să se renunțe la deschiderea oricărei linii noi și să se reconfigureze în transporturi mixte serviciile pentru Marsilia-Corsica, pentru a reduce costurile.

- (161) În ceea ce privește a doua recapitalizare, de 8,75 milioane EUR, STIM consideră că aportul de capital nu respectă principiul investitorului privat în economia de piață, având în vedere insuficiența garanțiilor privind randamentul investiției. STIM contestă argumentul legat de concomitența investiției private cu cea publică pentru a nega calitatea de ajutor de stat a contribuției în cauză. O astfel de concomitență, în cazul în care este stabilită, nu constituie decât un indiciu și nu ar trebui să fie, în sine, un criteriu de calificare⁽⁹⁷⁾. În cele din urmă, STIM afirmă că respectiva contribuție constituie o garanție acordată cumpărătorilor de guvernul francez privind atribuirea DSP întreprinderii SNCM pentru serviciile de transport din Corsica.
- (162) În ceea ce privește cele 38,5 milioane EUR reprezentând ajutor pentru persoane, STIM consideră că, în realitate, suma are ca scop să acorde SNCM posibilitatea de a respecta anumite aspecte esențiale ale planului de redresare transmis Comisiei care nu au fost puse în aplicare, în special reducerea efectivelor.

4.2.2.2. Referitor la compatibilitatea cu orientările din 2004

- (163) STIM este de opinie că ajutoarele primite de SNCM nu sunt limitate la minimum. Contribuția SNCM și a cumpărătorilor la planul de restructurare nu ar fi suficientă având în vedere condițiile impuse în orientările din 2004 și nu s-ar fi demonstrat că situația SNCM a fost excepțională într-atât încât să justifice o contribuție proprie mai mică. De asemenea, STIM subliniază caracterul disproporționat al ajutoarelor acordate în 2006, întrucât acestea au permis SNCM să constituie rezerve pentru acoperirea pierderilor viitoare. În fine, faptul că SNCM nu a prevăzut cedarea activelor neesențiale pentru supraviețuirea întreprinderii ar fi contrar cerințelor impuse de orientările din 2004.
- (164) STIM estimează că sumele plătite au încălcat principiul unicității stabilit de orientările din 2004. Degradarea situației financiare a întreprinderii, precum și conflictele sociale nu ar fi trebuit considerate circumstanțe excepționale, imprevizibile și care nu pot fi imputate întreprinderii beneficiare.
- (165) Prin urmare, STIM solicită compensații suplimentare reprezentând jumătate din ajutoarele acordate, și anume 98,25 milioane EUR, prin cesiunea unei nave suplimentare, precum și prin participații directe și indirecte ale SNCM la CMN. În această privință, STIM afirmă că participațiile respective nu sunt strategice în sensul orientărilor din 2004 privind ajutoarele pentru restructurare deoarece acestea nu sunt „esențiale pentru supraviețuirea întreprinderii” și nici nu au caracterul de activ inalienabil.
- (166) STIM evidențiază, de asemenea, că pretinsele sinergii dintre SNCM și CMN nu există, întrucât SNCM nu are niciun rol efectiv în gestionarea și dezvoltarea CMN. STIM subliniază, în cele din urmă, că pactul de acționariat care leagă cele două întreprinderi nu mai există de la 15 martie 2006, dată la care acesta a fost denunțat de CMN, astfel cum s-a constatat de către Curtea de Apel din Paris.

4.2.3. Observațiile SNCM

- (167) SNCM a transmis Comisiei un dosar care descrie situația sa economică și concurențială, însoțit de o expertiză juridică care evaluează, în cadrul unei proceduri de lichidare, riscul calificării judiciare a intervenției statului în calitate de administrator de fapt al întreprinderii pentru perioada anterioară privatizării.
- (168) Consultat de SNCM, cabinetul Baker & McKenzie ajunge la concluzia că, pe baza documentelor sociale ale întreprinderii, complete de corespondență, intervențiile și rapoartele organelor de control, statul a [...] (*) decizii⁽⁹⁸⁾ [...] (*) organe⁽⁹⁹⁾, [...] (*) organe sociale⁽¹⁰⁰⁾. De asemenea, raportul subliniază că [...] (*) SNCM⁽¹⁰¹⁾. În cele din urmă, același raport arată că [...] (*) SNCM.
- (169) Pe această bază, expertul SNCM concluzionează că este foarte probabil ca Tribunalul Comercial din Marsilia să fi reținut calitatea de administrator de fapt a statului.
- (170) De asemenea, rezultă din fapte, în special cele stabilite în rapoartele Curții de Conturi, că unele erori de gestiune imputabile statului francez, administrator de fapt al SNCM, au contribuit la lipsa activelor constatată la SNCM. Raportul critică, între altele, următoarele erori de gestiune: alegerea [...] (*) comercială. Prejudiciul rezultat din erorile de gestiune ale statului s-ar ridica la [...] (*)).

⁽⁹⁷⁾ Hotărârea Curții din 8 mai 2003, Italia și SIM 2 Multimedia/Comisia (C-328/99 și C-399/00, Rec., p. I-4035).

⁽⁹⁸⁾ Din faptele invocate în raport, reiese că consiliul de administrație al SNCM [...] (*) puterea sa de autorizare prealabilă.

⁽⁹⁹⁾ În sprijinul unui raport al Curții de Conturi, raportul menționează, de exemplu, că statul a hotărât [...] (*) poate discuta despre aceasta.

⁽¹⁰⁰⁾ Din faptele invocate în raport, reiese că statul [...] (*) proiect industrial.

⁽¹⁰¹⁾ De exemplu, statul are [...] (*) conducerea SNCM.

- (171) În acest context, potrivit expertului SNCM, condamnarea statului francez la suportarea, integral sau parțial, a lipsei de active în cadrul unei acțiuni în acoperirea pasivului nu ar trebui pusă sub semnul îndoielii, ținând cont de implicarea foarte puternică a statului în gestionarea SNCM, de erorile de gestiune evidente și de dimensiunea resurselor sale financiare.
- (172) Conform jurisprudenței relevante, expertul SNCM concluzionează că, dacă SNCM ar fi fost lichidată, statul ar fi fost, în mod sigur, condamnat la plata tuturor datoriilor sociale ale SNCM. Acest lucru ar fi condus la suportarea de către statul acționar a unei părți estimate între 85 % și 100 % din lipsa de active constatată (și anume între 316,6 și 385,7 milioane EUR). În consecință, prin decizia de privatizare a SNCM, consolidând în prealabil fondurile proprii cu suma de 158 de milioane EUR, statul s-ar fi comportat ca un investitor avizat.

V. COMENTARIILE AUTORITĂȚILOR FRANCEZE REFERITOR LA OBSERVAȚIILE PĂRȚILOR INTERESATE

5.1. COMENTARIILE AUTORITĂȚILOR FRANCEZE REFERITOR LA OBSERVAȚIILE PĂRȚILOR INTERESATE PRIVIND DECIZIA DE ÎNȚIERE A PROCEDURII OFICIALE DE INVESTIGARE DIN 2002

5.1.1. Referitor la observațiile CFF

- (173) Autoritățile franceze au arătat că anumite date prezentate de CFF cu privire la oferta SNCM sunt inexacte.
- (174) Contrar afirmațiilor CFF, statul consideră că planul de restructurare a fost întocmit astfel încât să permită revitalizarea SNCM cât mai repede posibil și crearea condițiilor care să asigure viabilitatea acestuia pe termen mediu și lung. Autoritățile franceze precizează că o parte importantă a programului de reducere a costurilor a fost deja pusă în aplicare. Mijloacele nautice au fost reduse și programul de cesiune de active se derulează conform proiectului industrial. Serviciile de transport au fost redistribuite, iar planul de acțiune privind reducerea consumurilor intermediare produce primele efecte. În sfârșit, componenta referitoare la locurile de muncă a proiectului industrial este pusă în aplicare treptat. În plus, SNCM a constituit în 2001 un provizion de 21,3 milioane EUR pentru finanțarea măsurilor de restructurare, în special a planului de menținere a locurilor de muncă.
- (175) În ceea ce privește determinarea cuantumului ajutorului, autoritățile franceze confirmă că raportul de 0,79 între capitalurile proprii și datoriile globale este caracteristic bilanțurilor proprii ale majorității companiilor maritime, cu excepția situațiilor speciale. În ceea ce privește raportul de 0,497 anunțat de CFF pentru CMN în 2001, acesta este inexact, potrivit autorităților franceze, deoarece omite să ia în considerare disponibilitățile în activul bilanțului. După corectarea acestei omisiuni, raportul CMN este de 0,557. Potrivit autorităților franceze, acest nivel rămâne, în orice caz, insuficient pentru CMN, iar situația dificilă de trezorerie cu care s-a confruntat CMN în 2002 ilustrează acest lucru. În fapt, CMN a trebuit să împrumute până la 8 milioane EUR de la STIM pentru a finanța un deficit de trezorerie neacoperit de băncile sale.

5.1.2. Referitor la observațiile STIM

- (176) Autoritățile franceze susțin că participația SNCM la capitalul CMN nu poate fi analizată ca un activ pur financiar, astfel cum pare să afirme STIM. Franța susține că participațiile SNCM la CMN au un puternic caracter strategic. În opinia sa, cesiunea acestora ar constitui, într-adevăr, nu numai un nonsens industrial, ci și o eroare strategică majoră.

5.1.3. Referitor la observațiile unor reprezentanți ai colectivităților locale

- (177) Aprobând în ansamblu conținutul scrisorii președintelui regiunii Provence-Alpes-Côte d'Azur, Franța ține totuși să sublinieze că, în pofida celor afirmate la punctul 2 din scrisoarea respectivă⁽¹⁰²⁾, oferta pentru serviciile de transport între Franța continentală și Corsica nu este „supradimensionată față de cerere” și că politica tarifară a SNCM corespunde angajamentelor pe care aceasta și le-a luat de a nu provoca un război tarifar și de a nu fi un „price leader”.

5.2. REFERITOR LA OBSERVAȚIILE PĂRȚILOR INTERESATE PRIVIND DECIZIA DIN 2006

- (178) La modul general, Franța sesizează că o mare parte din observațiile întreprinderilor STIM și CFF sunt identice cu observațiile pe care întreprinderile respective le-au comunicat deja Comisiei în 2003. În special, aceasta subliniază că observațiile CFF au fost prezentate în fața Tribunalului de Primă Instanță, în cadrul recursului în anulare împotriva deciziei Comisiei din 9 iulie 2003 și că cele mai multe au fost deja respinse atât de Comisie, cât și de Tribunal.

⁽¹⁰²⁾ În scrisoarea sa din 9 ianuarie 2003, Consiliul regional Provence-Alpes-Côte d'Azur făcea referire, într-adevăr, la studiul de piață care a fost transmis Comisiei în cadrul notificării și a cărui copie, evident, o deținea, subliniind următoarea constatare: „Oferta [pentru serviciile de transport între Corsica și teritoriul continental francez] este supradimensionată în raport cu cererea. Gradul de ocupare a navelor variază, în medie, de la 20 % pe timp de iarnă până la 50 % în timpul verii”.

5.2.1. Referitor la punerea în aplicare în mod anticipat a măsurilor prevăzute de primul plan de restructurare și modificările acestuia

- (179) Cu privire la observația generală referitoare la punerea în aplicare în mod anticipat de către Franța a măsurilor care pot fi calificate drept ajutor, autoritățile franceze răspund că punerea în aplicare se justifică prin caracterul special al procedurii, și anume anularea în 2005 a deciziei de autorizare a Comisiei din 9 iulie 2003, și nu prin dorința autorităților franceze de a ignora obligațiile care le revin în temeiul Tratatului CE. De altfel, Franța precizează că a ținut permanent la curent Comisia în legătură cu evoluția dosarului și cu diferitele măsuri adoptate începând din ianuarie 2005, în temeiul principiului de cooperare loială între statele membre și Comisie.
- (180) În privința acestor ultime măsuri, autoritățile franceze consideră că, întrucât niciuna dintre acestea nu constituie ajutor de stat, articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE *in fine* nu li se aplică și, prin urmare, nu există nicio obligație de suspendare a executării măsurilor respective.

5.2.2. Referitor la măsurile luate după recapitalizarea din 2002

- (181) În ceea ce privește procesul de cesiune, Franța precizează că a prevăzut încă de la început criteriile clasice de selecție, bazându-se în principal pe prețul propus pentru valorificarea titlurilor SNCM, dar și pe alți parametri (proiect industrial, proiect social etc.), printre care suma pe care candidații erau dispuși să o investească pentru recapitalizarea întreprinderii. Franța respinge cu tărie argumentul avansat de părțile terțe potrivit căruia procesul de punere în vânzare nu ar fi fost transparent și amintește că, în cazul de față, statul a mers chiar mai departe decât impuneau obligațiile legale și reglementare, deja ferme și restrictive, prevăzute în caz de cesiune a participațiilor publice. Franța menționează că, ulterior ofertei BCP de a cumpăra 100 % din titlurile de proprietate ale SNCM, lucrurile s-au desfășurat într-un context financiar și social foarte dificil și că asocierea VT la oferta BCP nu a modificat termenii comerciali și financiari ai operațiunii (cu excepția repartizării capitalului).
- (182) În ceea ce privește prețul negativ de 158 de milioane EUR, autoritățile franceze amintesc că, ținând cont de situația financiară a SNCM la data de 30 septembrie 2005, întreprinderea a fost vândută la un preț de piață, iar vânzarea a fost, din punct de vedere economic, mai avantajoasă decât lichidarea. În această privință, autoritățile franceze precizează că aplicarea criteriului investitorului privat în cazul cesiunii unei întreprinderi aflate în pragul lichidării nu trebuie considerată o căutare a „rentabilității intervenției publice”, ci o prevenire a pierderilor mai mari pe care le-ar fi suferit acționarul în cazul unei lichidări mai costisitoare.
- (183) Cât privește prețul plătit, Franța contestă argumentul potrivit căruia SNCM a fost vândută la un preț care nu corespunde valorii sale reale. În special, aceasta respinge estimarea valorii întreprinderii la aproximativ 350 de milioane EUR prezentată de STIM, care nu ia în considerare decât elementele bilanțului care cresc valoarea din fondurile proprii contabile (amortizări derogatorii, plusvalori reziduale ale navelor etc.), fără a ține cont de elementele de pasiv care ar determina o scădere a valorii. Această metodă de calcul pur contabilă nu ar corespunde realității economice a unei întreprinderi maritime precum SNCM, înzestrată cu active de valoare care figurează în bilanț, dar care dispune, de asemenea, de o rentabilitate limitată și de pasive importante în afara bilanțului.
- (184) De asemenea, autoritățile franceze resping argumentul CFF potrivit căruia s-ar fi subestimat valoarea de piață a flotei SNCM, pe care CFF ar situa-o între 406,5 milioane EUR și 426,5 milioane EUR. Autoritățile franceze arată că navele luate în calcul de CFF nu corespund celor deținute în proprietate exclusivă de SNCM la data de 30 septembrie 2005. Neaplicarea unor discounturi la valoarea de piață a navelor nu ar ține cont de contextul în care s-ar fi derulat o eventuală lichidare judiciară a activelor și, în sfârșit, data reținută pentru calcularea valorii de piață, și anume august 2006, nu este data potențialei lichidări a SNCM la care ar trebui să se facă referire, aceasta fiind 30 septembrie 2005. De altfel, Franța subliniază că, în cazul în care s-ar lua în considerare calculul propus de CFF, prețul negativ ar fi de trei ori mai mic decât valoarea de lichidare a activelor impusă de jurisprudența Gröditzer, ceea ce, prin urmare, ar fi mai avantajos decât ipotezele prezentate Comisiei de autoritățile franceze.
- (185) Cu privire la argumentul avansat de CFF, care readuce în discuție aplicarea jurisprudenței Gröditzer referindu-se la faptul că aportul de capital al statului la SNCM a fost legat de vânzarea a 75 % din cota sa de participații, diminuând proporțional perspectivele de profit, autoritățile franceze răspund că prețul de cesiune negativ de 158 de milioane EUR corespunde cesiunii întregului capital al SNCM, urmată de o nouă investiție a statului, de 25 %, beneficiind de un profit de [...] (*) % pe an. În consecință, Franța consideră că rentabilitatea investiției rămâne garantată datorită participației de 25 % la întreprindere, în măsura în care participația beneficiază de o garanție foarte ridicată privind rentabilitatea investiției.

- (186) De asemenea, Franța contestă argumentul avansat de CFF în legătură cu neaplicabilitatea în cazul de față a abordării ABX, bazându-se mai ales pe analiza costurilor de lichidare efective ale SNCM și pe riscul că statul ar fi putut fi considerat răspunzător pentru pasivul întreprinderii în baza unei acțiuni în acoperirea pasivului, astfel cum este prevăzută de procedurile colective franceze și confirmată de jurisprudența națională (hotărârea Curții de Apel din Rouen din 22 martie 2005). Cu toate că estimează că, într-o astfel de acțiune, comportamentul autorităților franceze, în calitate de gestionar al SNCM, nu poate fi calificat ca „greșit”, acestea insistă asupra existenței unui risc foarte ridicat de condamnare a statului de către o instanță națională pentru insuficiența de active a SNCM, în baza criteriilor flexibile de calificare a erorii de gestiune în sensul articolului L 651-2 din Codul Comercial și în temeiul jurisprudenței menționate anterior, care este aplicabilă în cazul de față.
- (187) În ceea ce privește recapitalizarea de 8,75 milioane EUR, Franța menționează, contrar afirmațiilor făcute de CFF și STIM, că aportul de capital nu constituie un ajutor de stat datorită concomitenței investiției, similitudinii condițiilor de subscriere și recompensei mai mari de jumătate obținute de stat prin intermediul CGMF.
- (188) În special, autoritățile franceze precizează că principiul egalității investitorilor nu poate fi readus în discuție din cauza existenței unor clauze rezolutorii, întrucât acestea din urmă au fost prevăzute în cadrul cesiunii a 100 % din SNCM, și nu în cadrul recapitalizării de 35 de milioane EUR care a avut loc ulterior cesiunii.
- (189) De asemenea, Franța amintește că investiția sa este mult mai mică decât cea a cumpărătorilor, aceasta fiind de doar 8,75 milioane EUR în comparație cu investiția realizată de cumpărători (26,25 milioane EUR). În fapt, examinarea primei recapitalizări de 142,5 milioane EUR nu ar trebui efectuată decât în cadrul unei comparații cu prețul de lichidare.
- (190) În cele din urmă, Franța contestă argumentul avansat de STIM referitor la faptul că aportul respectiv ar constitui o garanție acordată cumpărătorilor privați că SNCM va primi DSP pentru transporturile din Corsica. Autoritățile franceze subliniază că respectiva creștere de capital este avizată și independentă de performanțele întreprinderii și că atribuirea DSP întreprinderii SNCM nu ar însemna obținerea unui randament mai mare decât cel așteptat de la această investiție.
- (191) În ceea ce privește suma de 38,5 milioane EUR reprezentând măsuri sociale, Franța reiterează argumentul potrivit căruia măsurile respective reprezintă ajutoare pentru persoane, iar asumarea lor de către stat nu poate fi considerată ca aducând un avantaj indirect întreprinderii, în măsura în care acestea vin în completarea obligațiilor legale și contractuale ale SNCM. Mai mult, Franța subliniază că măsurile nu ar permite concedierea unor angajați, care, în absența măsurilor, ar rămâne în sarcina SNCM.
- (192) Contrar argumentului avansat de CFF, autoritățile franceze precizează că cele 38,5 milioane EUR nu corespund punerii în aplicare a reducerilor de efective prevăzute în cadrul planului social din 2003, întrucât reducerile au fost deja puse în aplicare, în pofida întârzierii. Noul plan social vine, prin urmare, în completarea primelor măsuri sociale din 2003.

5.2.3. Referitor la compatibilitatea cu orientările

- (193) Având în vedere cele de mai sus, Franța consideră că valoarea ajutorului care trebuie analizată este de 15,81 milioane EUR.
- (194) Contrar afirmațiilor CFF, autoritățile franceze consideră că, având în vedere punctul 11 din orientările din 2004, prima recapitalizare, care a permis SNCM să își reconstituie fondurile proprii, nu a condus la pierderea caracterului acesteia de întreprindere aflată în dificultate, în măsura în care recapitalizarea a avut drept scop asigurarea menținerii activității întreprinderii.
- (195) Franța respinge afirmațiile întreprinderii CFF potrivit cărora nu ar fi trebuit să efectueze noi injecții financiare în întreprindere, dat fiind că SNCM ar fi putut recurge la un credit bancar. În această privință, autoritățile franceze precizează că, la 24 august 2005, băncile au refuzat acordarea de noi linii de credit în favoarea SNCM și că, în consecință, singurele alternative care puteau fi întrevăzute erau privatizarea sau lichidarea întreprinderii.
- (196) Franța respinge argumentele avansate de CFF și de STIM referitoare la eșecul planului de restructurare din 2002, care, în pofida unei anumite întârzieri, a fost pus în aplicare și a permis atingerea obiectivelor în anul 2005. Degradarea situației economice și financiare a SNCM din cauza unor factori externi întreprinderii au făcut necesare, ulterior, prelungirea planului notificat în 2002 și introducerea de noi măsuri.

- (197) Franța estimează că SNCM are perspective bune de redresare și că măsurile preconizate de noii acționari, în special punerea în aplicare a planului social, redresarea serviciilor de transport și reabilitarea anumitor nave, vor permite restabilirea viabilității întreprinderii. În această privință, Franța observă că, în baza veniturilor obținute prin DSP (aproximativ [50-70] (*) % din cifra de afaceri a SNCM) și ținând cont de importanța costurilor fixe și de dificultățile de redistribuire a celor 6 nave utilizate pentru deservirea rutei Marsilia-Corsica, DSP constituie un element esențial al strategiei întreprinderii și al viabilității acesteia.
- (198) Referitor la reducerea la minimum a ajutorului, Franța estimează că a limitat la minimum strict costurile necesare pentru a permite realizarea restructurării. În acest scop, autoritățile franceze reamintesc că, astfel cum a admis Comisia în decizia din 2003, întreprinderea însăși a contribuit suficient la planul de restructurare, din propriile resurse, în urma cesiunii de active în schimbul sumei de 30,2 milioane EUR. În plus, ținând cont de alte cesiuni realizate de SNCM în schimbul sumei de 12,2 milioane EUR, totalul contribuțiilor proprii ale întreprinderii s-ar cifra la 42,38 milioane EUR. Franța estimează că această sumă este mult mai mare decât contribuțiile proprii necesare pentru aprobarea ajutoarelor pentru restructurare, care s-ar ridica în final la 15,81 milioane EUR, deoarece celelalte măsuri nu ar fi ajutoare de stat.

5.2.4. Referitor la condițiile impuse prin decizia Comisiei din 2003 și la eventuale noi măsuri compensatorii

- (199) Contrar afirmațiilor STIM și CFF, autoritățile franceze afirmă că au respectat toate condițiile impuse prin decizia din 2003, la care au fost obligate până la sfârșitul anului 2006, în special menținerea flotei la 11 nave și aplicarea de tarife mai mici decât cele ale concurenței.
- (200) De altfel, Franța consideră că, în cadrul noii decizii finale, nivelul măsurilor compensatorii impuse SNCM ar trebui adaptat, în măsura în care cuantumul ajutoarelor pentru restructurare ar fi în viitor de 15,81 milioane EUR, și nu de 69,3 milioane EUR.
- (201) În această privință, Franța contestă observațiile întreprinderii STIM referitoare la posibilitatea ca SNCM să fie obligată de către Comisie să cedeze, ca măsură compensatorie, cota sa de participare la CMN. Franța contestă argumentul avansat de STIM potrivit căruia definirea activelor strategice ar fi fost pusă sub semnul întrebării în orientările din 2004, față de cele din 1999.
- (202) În ceea ce privește măsurile evocate de CFF care vizează reducerea prezenței SNCM pe piață, autoritățile franceze precizează că, astfel cum a arătat, de altfel, Comisia în decizia sa din 2003 (punctul 87), piețele în cauză (Franța – Corsica și Maghreb) nu se află în situație de supracapacitate și că o reconfigurare a liniilor de transport care deservesc Corsica, în cadrul și în afara DSP, ar pune în pericol viabilitatea întreprinderii.
- (203) Cât privește argumentul avansat de CFF potrivit căruia punerea în aplicare, în beneficiul SNCM, a măsurilor descrise anterior ar implica riscul serios de a provoca dispariția de pe piața Franța continentală – Corsica a principalului concurent, și anume CFF, autoritățile franceze subliniază că, având în vedere configurația actuală a pieței în cauză, pe care CFF este majoritară la acest moment, menținerea unei structuri concurențiale depinde de aprobarea planului de restructurare a SNCM și de prezența acesteia din urmă pe piața respectivă.

VI. EVALUAREA MĂSURILOR

6.1. EXISTENȚA UNUI AJUTOR ÎN SENSUL ARTICOLULUI 107 ALINEATUL (1) DIN TFUE

- (204) Astfel cum prevede articolul 107 alineatul (1) din TFUE, „cu excepția derogărilor prevăzute de prezentul tratat, sunt incompatibile cu piața internă ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre”.
- (205) Calificarea unei măsuri naționale drept ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE presupune îndeplinirea următoarelor condiții cumulative, și anume: 1. măsura în cauză să confere un avantaj economic selectiv; 2. avantajul să fie finanțat prin intermediul resurselor de stat; 3. avantajul să denatureze sau să amenințe să denatureze concurența; și, în cele din urmă, 4. avantajul să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre ⁽¹⁰³⁾.

⁽¹⁰³⁾ A se vedea, de exemplu, hotărârea Curții din 10 ianuarie 2006, Ministero dell'Economia e delle Finanze/Cassa di Risparmio di Firenze (C-222/04, Rec., p. I-289), punctul 129.

- (206) Comisia constată că SNCM a primit resurse de stat în valoare totală de 274,54 milioane EUR ⁽¹⁰⁴⁾ prin întreprinderea CGMF, deținută în proporție de 100 % de stat.
- (207) Întrucât SNCM operează în sectorul transportului maritim, care este deschis concurenței intraeuropene, potențialul avantaj economic pe care l-a primit aceasta este susceptibil să denatureze concurența și să afecteze schimburile comerciale între statele membre.
- (208) Circumstanța că piața de cabotaj cu insulele din Marea Mediterană era, până la 1 ianuarie 1999, scutită temporar de la aplicarea Regulamentului (CEE) nr. 3577/92 nu permite excluderea *a priori* a faptului că subvențiile plătite pentru deservirea legăturilor de cabotaj cu insulele din Marea Mediterană în cadrul DSP ar fi putut afecta schimburile comerciale între statele membre și ar fi putut denatura concurența.
- (209) În orice caz, chiar dacă subvențiile acordate pentru deservirea liniilor de cabotaj puteau să nu afecteze schimburile comerciale și să nu provoace denaturări ale concurenței înainte de 1 ianuarie 1999, situația s-a schimbat de la data respectivă deoarece, în conformitate cu Regulamentul (CEE) nr. 3577/92, activitățile de cabotaj sunt deschise în prezent tuturor operatorilor din Uniunea Europeană. În plus, trebuie subliniat că SNCM nu efectuează numai transport de cabotaj, ci operează, de asemenea, pe piața transportului maritim internațional, care a fost liberalizată prin Regulamentul (CEE) nr. 4055/86 al Consiliului ⁽¹⁰⁵⁾.
- (210) În consecință, Comisia consideră că, în cazul de față, sunt îndeplinite ultimele trei criterii de la articolul 107 alineatul (1) din TFUE, menționate la punctul 205 din prezenta decizie. În consecință, Comisia trebuie să analizeze în mod succesiv, pentru fiecare măsură în parte, existența unui avantaj economic selectiv, în conformitate cu hotărârea Tribunalului din 11 septembrie 2012.

6.1.1. Cadrul temporal al analizei

- (211) În conformitate cu jurisprudența Tribunalului ⁽¹⁰⁶⁾, după anularea uneia dintre deciziile sale, Comisia trebuie să își întemeieze noua analiză exclusiv pe informațiile de care dispunea la momentul adoptării deciziei anulate, în cazul de față la 8 iulie 2008.
- (212) Prin urmare, evenimentele care s-au produs ulterior datei de 8 iulie 2008 nu trebuie să fie luate în considerare. Schimbările sau evoluțiile pieței sau privind situația beneficiarului ajutorului trebuie eliminate din analiză. De asemenea, Comisia nu ia în considerare perioada de punere în aplicare a planului de restructurare posterioară lunii iulie 2008 ⁽¹⁰⁷⁾.
- (213) În același timp, Comisia nu are obligația de a relua investigarea cazului, nici măcar de a o completa cu noi expertize tehnice ⁽¹⁰⁸⁾. Anularea unui act prin care se finalizează o procedură administrativă care cuprinde mai multe etape nu determină în mod obligatoriu anularea întregii proceduri. Atunci când, precum în cazul de față, în pofida măsurilor de investigare care permit o analiză exhaustivă a compatibilității ajutorului, analiza efectuată de către Comisie se dovedește a fi incompletă și determină, prin urmare, nelegalitatea deciziei, procedura prin care se urmărește înlocuirea deciziei respective poate fi reluată pe baza măsurilor de investigare deja realizate ⁽¹⁰⁹⁾.
- (214) De asemenea, întrucât Comisia trebuie să își întemeieze noua analiză exclusiv pe informațiile de care dispunea în iulie 2008, informații în privința cărora autoritățile franceze și SNCM și-au prezentat deja observațiile, nu este necesar ca acestea să fie consultate din nou ⁽¹¹⁰⁾. În cele din urmă, dreptul terților interesați de a-și expune observațiile a fost asigurat prin publicarea în Jurnalul Oficial a deciziei de inițiere a procedurii ⁽¹¹¹⁾ și nicio dispoziție din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 nu impune ca acestora să li se ofere din nou această posibilitate în cazul în care planul de restructurare inițial este modificat în cursul investigării ⁽¹¹²⁾.

⁽¹⁰⁴⁾ Suma corespunde adunării aportului de capital de 15,81 milioane EUR notificat în 2002, a sumei din DSP, și anume 53,48 milioane EUR, și a celor trei măsuri noi puse în aplicare de autoritățile franceze în 2006, și anume cesiunea în proporție de 100 % a SNCM la preț negativ de 158 de milioane EUR, creșterea de capital de 8,75 milioane EUR subscrisă de CGMF și avansul în cont curent de 38,5 milioane EUR în favoarea salariaților SNCM.

⁽¹⁰⁵⁾ Regulamentul (CEE) nr. 4055/86 al Consiliului din 22 decembrie 1986 de aplicare a principiului libertății de a presta servicii în transporturile maritime între state membre și între state membre și țări terțe (JO L 378, 31.12.1986, p. 1).

⁽¹⁰⁶⁾ Hotărârea Alitalia/Comisia, menționată anterior la nota de subsol nr. 40.

⁽¹⁰⁷⁾ Hotărârea Alitalia/Comisia, menționată anterior, punctul 137.

⁽¹⁰⁸⁾ Hotărârea Alitalia/Comisia menționată anterior, punctele 144 și 159.

⁽¹⁰⁹⁾ Hotărârea Alitalia/Comisia, menționată anterior, punctele 99-101 și 142.

⁽¹¹⁰⁾ Hotărârea Alitalia/Comisia, menționată anterior, punctul 174.

⁽¹¹¹⁾ A se vedea nota de subsol nr. 29.

⁽¹¹²⁾ A se vedea nota de subsol nr. 110.

- (215) Astfel, prezenta decizie se întemeiază, în principal, numai pe elemente disponibile la data de 8 iulie 2008. Cu toate acestea, în subsidiar, Comisia va arăta că eventuala luare în considerare a notei autorităților franceze din 16 mai 2013 privind faptele evocate înainte de 8 iulie 2008, precum și a informațiilor transmise de SNCM la 27 august 2013 nu ar fi de natură să modifice concluziile.

6.1.2. Cesiunea SNCM la un preț de vânzare negativ de 158 de milioane EUR

- (216) În cazul de față, Comisia trebuie să examineze dacă aportul de capital de 158 de milioane EUR din partea statului, anterior cesiunii SNCM către cumpărătorii privați, și anume *in fine* „prețul de vânzare negativ” al întreprinderii pentru o sumă echivalentă, nu prezintă elemente de ajutor de stat.
- (217) O procedură publică de selecție deschisă, transparentă și nediscriminatorie, în temeiul căreia statul cedează întreprinderea după o recapitalizare prealabilă (pentru o sumă mai mare decât prețul de vânzare) nu permite neapărat excluderea prezenței unui ajutor, susceptibil de a oferi avantaje atât întreprinderii privatizate, cât și cumpărătorului acesteia ⁽¹¹³⁾.
- (218) Pentru a verifica dacă o întreprindere a beneficiat de un avantaj economic obținut dintr-un aport de capital din partea statului, Comisia aplică, în principiu, criteriul „investitorului privat care operează într-o economie de piață” (denumit în continuare „criteriul investitorului privat”), cu condiția ca beneficiarul să nu fie obligat la rambursarea altor ajutoare de stat și ca aportul să fie susceptibil de a fi analizat în lumina acestui criteriu. Criteriul investitorului privat derivă din principiul egalității de tratament între sectorul public și cel privat, care decurge din articolul 345 din TFUE. Conform acestui principiu, capitalurile puse la dispoziția unei întreprinderi de către stat, direct sau indirect, în circumstanțe care corespund condițiilor normale ale pieței, nu pot fi calificate drept ajutor de stat ⁽¹¹⁴⁾.
- (219) În acest scop, Comisia poate, în special, să evalueze dacă furnizorul de resurse s-a comportat ca un investitor privat, respectând o politică structurală, globală sau sectorială, și dacă acesta a fost ghidat de perspectiva rentabilității pe termen lung a capitalurilor investite. Validitatea acestei abordări a fost recunoscută de instanța Uniunii Europene în cadrul mai multor cauze ⁽¹¹⁵⁾.
- (220) Conform jurisprudenței constante, un aport de capital realizat de un investitor public în lipsa oricărei perspective de profit, chiar pe termen lung, constituie ajutor de stat ⁽¹¹⁶⁾.
- (221) De asemenea, instanța Uniunii Europene a stabilit că un investitor privat care urmărește o politică structurală, globală sau sectorială, condusă de perspective de rentabilitate pe termen lung nu își poate permite, după ani de pierderi continue, să contribuie cu un capital care, în termeni economici, nu numai că se dovedește mai costisitor decât o lichidare a activelor, ci este, de asemenea, legat de vânzarea întreprinderii, ceea ce elimină orice speranță de profit, chiar și pe termen mai lung ⁽¹¹⁷⁾.
- (222) Mai precis, în hotărârea Gröditzer, Curtea a considerat că, pentru a determina dacă privatizarea unei întreprinderi la un preț de vânzare negativ cuprinde elemente de ajutor de stat, „este necesar să se aprecieze dacă, în împrejurări similare, un investitor privat de o dimensiune care poate fi comparată cu cea a organismelor care administrează sectorul public ar fi putut fi determinat să efectueze aporturi de capital de această mărime în cadrul vânzării respectivei întreprinderi sau ar fi optat pentru lichidarea acesteia” ⁽¹¹⁸⁾.
- (223) Având în vedere cele menționate anterior, pentru a determina caracterul de ajutor al măsurii în cauză, Comisia trebuie „să evalueze dacă soluția aleasă de stat este, în mod absolut și în raport cu orice altă soluție, inclusiv cea de neintervenție, cea mai puțin costisitoare, ceea ce ar conduce, în acest caz, la concluzia că statul a acționat ca un investitor privat” ⁽¹¹⁹⁾.

⁽¹¹³⁾ Hotărârea Curții din 28 ianuarie 2003, Germania/Comisia (C-334/99, Rec., p. I-1139), punctul 142.

⁽¹¹⁴⁾ Comunicarea Comisiei către statele membre: aplicarea articolelor 92 și 93 din Tratatul CE și a articolului 5 din Directiva 80/723/CEE a Comisiei în cazul întreprinderilor publice din industria producătoare (JO C 307, 13.11.1993, p. 3), punctul 11. Comunicarea vizează industria producătoare, dar se aplică, prin analogie și în aceeași manieră, tuturor celorlalte sectoare economice.

⁽¹¹⁵⁾ A se vedea, în special, hotărârea Tribunalului din 6 martie 2003, Westdeutsche Landesbank Girozentrale/Comisia (T-233/99, Rec., p. II-435).

⁽¹¹⁶⁾ Hotărârea Tribunalului din 21 ianuarie 1999, Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH și Lech-Stahlwerke GmbH/Comisia Comunităților Europene (T-2/96 și T-129/95, Rec., p. II-17), punctul 116.

⁽¹¹⁷⁾ A se vedea nota de subsol nr. 80.

⁽¹¹⁸⁾ A se vedea nota de subsol nr. 113.

⁽¹¹⁹⁾ Decizia 98/204/CE a Comisiei din 30 iulie 1997 privind aprobarea condiționată a ajutoarelor acordate de Franța grupului GAN (JO L 78, 16.3.1998, p. 1).

- (224) Cu alte cuvinte, Comisia trebuie să verifice dacă alegerea de a efectua un aport de capital de această mărime este, efectiv, mai puțin costisitoare decât lichidarea.

6.1.2.1. Referitor la evaluarea costurilor lichidării

(a) Referitor la luarea în considerare a plății indemnizațiilor suplimentare de concediere

- (225) Pentru a determina costul unei lichidări pentru acționar, autoritățile franceze consideră că, în prezent, marile grupuri de întreprinderi, în cazul în care procedează la închiderea sau lichidarea de filiale, nu pot ignora consecințele sociale pe care le implică astfel de evenimente. Prin urmare, de cele mai multe ori, grupurile de întreprinderi pun în aplicare planuri sociale care pot include măsuri de reconversie a personalului, ajutoare pentru căutarea unui loc de muncă, indemnizații de concediere, chiar și acțiuni asupra ansamblului economic local, care vin să suplimenteze dispozițiile legale și ale contractelor colective de muncă.
- (226) În acest context, autoritățile franceze au reținut, pe baza planului social din 2005, fondat pe cel din 2002, limitele de [90 000-100 000] (*) până la [120 000-130 000] (*) EUR per angajat, însemnând o sumă totală între [200-210] (*) milioane EUR și [250-260] (*) de milioane EUR. Autoritățile franceze precizează că limita minimă menționată reflectă faptul că s-a majorat costul planului social de referință din cauza proporției foarte importante de angajați cu vârste apropiate de cea a pensionării și a căror concediere se realizează în condiții deosebit de avantajoase. De asemenea, s-a ținut cont de faptul că nu poate fi comparat contextul lichidării întreprinderii și disponibilizării întregului personal cu cel al ajustării efectivelor, care permite continuarea activităților, astfel cum prevede planul social de referință.
- (227) În sfârșit, autoritățile franceze consideră că, inclusiv dacă se aplică grila de analiză definită de Tribunal în hotărârea din 15 septembrie 2012, cesiunea controlului SNCM pentru un preț negativ de 158 de milioane EUR nu conținea elemente de ajutor de stat. Autoritățile franceze consideră în fapt că Comisia dispune de toate elementele necesare pentru a răspunde criticilor Tribunalului.
- (228) Comisia nu este de acord cu o astfel de analiză în cazul de față.
- (229) Conform hotărârii Tribunalului ⁽¹²⁰⁾, plata unor indemnizații suplimentare de concediere poate, în principiu, să constituie o practică legitimă și oportună, în funcție de circumstanțele speței, cu scopul de a favoriza un dialog social pașnic și de a menține imaginea mărcii unei întreprinderi sau a unui grup de întreprinderi. În temeiul principiului egalității de tratament între sectorul privat și cel public, posibilitatea de a plăti indemnizații suplimentare de concediere este, prin urmare, deschisă statelor membre în cazul lichidării unei întreprinderi publice, deși obligațiile acestora nu pot depăși *a priori* minimul strict legal și contractual. Cu toate acestea, Tribunalul precizează că „(...) suportarea acestor costuri suplimentare, din cauza unor preocupări legitime, nu poate urmări un scop exclusiv social, chiar politic, cu riscul de a ieși din cadrul testului investitorului privat. În lipsa oricărei raționalități economice, chiar pe termen lung, suportarea costurilor care depășesc obligațiile stricte legale și contractuale trebuie, așadar, să fie considerată drept un ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE” ⁽¹²¹⁾.
- (230) În ceea ce privește argumentul privind imaginea mărcii statului, susținut de autoritățile franceze, Tribunalul consideră că „(...) protecția imaginii mărcii unui stat membru în calitate de investitor global în economia de piață nu poate constitui, în afara unor circumstanțe particulare și fără o motivare deosebit de convingătoare, o justificare suficientă pentru a demonstra raționalitatea economică pe termen lung a suportării unor costuri suplimentare cum sunt indemnizațiile suplimentare de concediere” ⁽¹²²⁾. Or, astfel de circumstanțe particulare lipsesc în cazul de față.
- (231) Comisia constată că autoritățile franceze nu au definit, după inițierea procedurii, activitățile economice, în special la nivel geografic și sectorial, ale statului francez în raport cu care trebuie să fie apreciată raționalitatea economică pe termen lung a măsurilor în cauză, chiar dacă, în final, în scrisoarea din 16 mai 2013, acestea au arătat că comportamentul statului trebuia să fie comparat cu cel al unui holding diversificat, care caută să își crească profitul și să își protejeze imaginea mărcii ca întreprindere industrială globală, în special la nivelul gestiunii personalului.
- (232) În ceea ce privește imaginea mărcii CGMF, Comisia menționează că aceasta nu avea niciun alt activ decât SNCM în sectorul transportului maritim. În consecință, un astfel de argument nu poate să o vizeze.

⁽¹²⁰⁾ Hotărârea Corsica Ferries France SAS/Comisia, menționată anterior, la nota de subsol nr. 39, punctele 81-83.

⁽¹²¹⁾ Punctul 84 din hotărârea menționată anterior.

⁽¹²²⁾ Punctul 85 din hotărârea menționată anterior.

- (233) În ceea ce privește imaginea mărcii statului acționar, autoritățile franceze au avansat ideea existenței unui risc crescut de conflicte sociale în cadrul întreprinderilor controlate de stat, nu numai în vecinătatea activităților SNCM, ci și în orice alt sector, în special în sectorul transporturilor. Comisia subliniază, pe de o parte, că autoritățile franceze nu au demonstrat realitatea unui astfel de risc de contagiune a tuturor întreprinderilor publice și consideră, pe de altă parte, că acestea nu au demonstrat nici că plata indemnizațiilor suplimentare ar fi permis împiedicarea apariției unor noi greve. În sfârșit, Comisia este de părere că justificarea exclusiv socială a suportării de către stat a indemnizațiilor suplimentare este insuficientă pentru a elimina prezența unui ajutor de stat.
- (234) De asemenea, Comisia consideră că autoritățile franceze nu au prezentat elemente suficiente de obiective și verificabile de natură să demonstreze că plata unor indemnizații suplimentare de concediere, în împrejurări similare, ar fi o practică consacrată printre întreprinzătorii privați din același sector. Într-adevăr, Comisia arată că simpla trimitere la un număr limitat de planuri sociale nu este de natură să demonstreze existența unei practici suficient stabilite în cazuri comparabile cu cel în speță, că planurile sociale menționate de autoritățile franceze se raportează la planuri de restructurare și nu de lichidare și că un mare număr dintre acestea privesc sectoare care *a priori* nu au nimic în comun cu infrastructurile de transport, cum ar fi cosmeticele (Yves Saint-Laurent Haute couture), sectorul agroalimentar (Danone) sau cel electronic (Hewlett Packard). În plus, tabelul prezentat de autoritățile franceze în nota din 16 mai 2013, care cuprinde o listă cu planuri sociale, menționează șase planuri posterioare privatizării SNCM și care, în consecință, nu pot fi luate în considerare pentru a justifica acordarea indemnizațiilor suplimentare de concediere.
- (235) SNCM a prezentat o nouă listă cu cinci planuri sociale în nota din 27 august 2013. Comisia consideră că lista respectivă nu permite să se stabilească că plata unor indemnizații suplimentare de concediere, în împrejurări similare, ar fi o practică consacrată printre întreprinzătorii privați din același sector. Într-adevăr, Comisia observă mai întâi că, din cele cinci planuri menționate, două privesc SNCM, dintre care și cel care face obiectul prezentei decizii. Prin urmare, cele două planuri nu pot servi drept elemente obiective de comparație din două motive: pe de o parte, SNCM nu poate invoca propriile sale practici anterioare în domeniu pentru a justifica în mod suficient caracterul consacrat al practicii și, pe de altă parte, planul social din 2002 corespunde unei perioade în care SNCM era încă o întreprindere publică, în timp ce Tribunalul a impus drept criteriu de comparație întreprinderi private din același sector. În acest sens, Comisia notează că planul social al portului din Marsilia nu poate fi reținut deoarece, în 2004, portul era o instituție publică, și nu o întreprindere privată. În sfârșit, în ceea ce privește ultimele două planuri sociale menționate, cele ale Air Lib și Eurostar, Comisia observă că este vorba despre planuri de restructurare, și nu planuri de lichidare. În plus, Comisia observă că indemnizația suplimentară medie din cele două planuri este mai mică decât jumătate din media indemnizațiilor suplimentare reținută de SNCM.
- (236) În sfârșit, Comisia subliniază că autoritățile franceze nu au stabilit că acest comportament al statului francez ar fi fost motivat de o probabilitate rezonabilă de a obține un profit material indirect, inclusiv pe termen lung, prin evitarea unei degradări suplimentare a climatului social din cadrul întreprinderii, întrucât chiar în ipoteza unei lichidări, întreprinderea trebuia să dispară. În ceea ce privește ipoteza unui beneficiu mai mare pentru salariații altor întreprinderi publice, aceasta nu este suficient susținută. Acest aspect este valabil cu atât mai mult cu cât, chiar în cadrul unui raționament al unui investitor global astfel cum este cel avansat de autoritățile franceze, acordarea de indemnizații compensatorii foarte mari salariaților unei întreprinderi poate să complice eventuala restructurare a altor întreprinderi care aparțin aceluiași investitor. De asemenea, autoritățile franceze nu au cuantificat caracterul semnificativ al eventualelor costuri sociale pe care le invocă ca justificare a plății indemnizațiilor suplimentare de concediere.
- (237) De asemenea, autoritățile franceze au avansat ideea că o procedură de lichidare ar fi fost mai lungă și, potențial, mai riscantă pentru statul acționar față de cesiunea SNCM la un preț negativ. Comisia menționează că autoritățile franceze nu au furnizat nicio dovadă cu privire la un astfel de risc și nu au explicat de ce durata procedurii de lichidare ar fi fost luată în considerare de un acționar privat. Cauza Frucona Kosice⁽¹²³⁾ citată de autoritățile franceze nu este relevantă în cazul de față, întrucât aceasta se referă la testul creditorului privat. Durata unei proceduri de lichidare este relevantă pentru a analiza dacă statul, în poziția unui creditor al Frucona Kosice, a maximizat rambursarea creanțelor sale acceptând o rambursare parțială, dar imediată sau dacă ar fi trebuit să aștepte rezultatul privind lichidarea întreprinderii. Situația în cazul de față este diferită, întrucât statul este în poziția unui acționar al SNCM și nu în cea a unui creditor privat. Dat fiind că, în cazul lichidării SNCM, activele ar fi, în mod evident, insuficiente pentru a acoperi pasivele, statul ar fi în imposibilitatea de a-și recupera aportul. În consecință, invocarea duratei unei proceduri de lichidare nu este relevantă în speță.
- (238) Prin urmare, autoritățile franceze nu au demonstrat că suportarea costului indemnizațiilor suplimentare de către stat în calitate de investitor privat în scenariul unei lichidări era justificată.

⁽¹²³⁾ Cauza C-73/11P, Frucona Kosice/Comisia Europeană.

- (239) În acest stadiu al analizei, Comisia trebuie să determine valoarea de lichidare a SNCM fără indemnizațiile suplimentare de concediere.

(b) Referitor la valoarea de lichidare a SNCM

- (240) Conform metodei activului net reevaluat, se constată insuficiența activelor atunci când valoarea economică a activelor reale (în general mai mare decât valoarea contabilă netă) nu acoperă valoarea economică a datoriilor reale.
- (241) Pentru a constata insuficiența activelor în cazul de față, Comisia, cu ajutorul unui expert ⁽¹²⁴⁾, a verificat, astfel cum se explică în continuare, că la data de 30 septembrie 2005 valoarea activului SNCM nu era suficientă pentru a despăgubi creditorii privilegiați și pe cei neprivilegiați.
- (242) Comisia estimează că evaluarea activului net este o metodă utilizată în mod curent pentru evaluarea întreprinderilor din sectorul transportului maritim. De asemenea, Comisia consideră că această metodă este în mod special adecvată pentru situația SNCM, în măsura în care acționarul de referință al acesteia nu are ca alternativă la cesiune decât să lichideze voluntar întreprinderea.
- (243) În ceea ce privește alte metode de evaluare, în special metoda fluxurilor de numerar libere operaționale actualizate, Comisia estimează că, ținând cont de faptul că aceasta presupune continuarea activității întreprinderii, ceea ce nu este cazul în ipoteza avută în vedere privind lichidarea SNCM, metoda nu este relevantă pentru cazul în discuție.
- (244) Comisia reține data de 30 septembrie 2005 ca dată de referință pentru evaluarea SNCM, dat fiind că aceasta este data la care s-a făcut efectiv alegerea între acceptarea ofertei de cumpărare și lichidarea întreprinderii, selectarea BCP făcându-se la 27 septembrie 2005.

(i) Referitor la valoarea activului SNCM

- (245) Comisia observă, în special, că acționarul SNCM, în colaborare cu Ernst & Young, a realizat o cuantificare a costurilor de lichidare a întreprinderii (raportul CGMF menționat anterior) la data de 30 septembrie 2005, calcul care a fost contraexpertizat de Oddo Corporate Finance și de firma Paul Hastings. Comisia reamintește că raportul Oddo-Hastings menționat anterior a evaluat activul SNCM la 190,3 milioane EUR.
- (246) În ceea ce privește evaluarea flotei deținute în proprietate ⁽¹²⁵⁾, valoarea de piață brută a navelor SNCM fiind evaluată de brokerul specialist al BRS la 224 de milioane EUR la data de 30 septembrie 2005, flota SNCM a fost evaluată în raportul Oddo la 150,7 milioane EUR după discount ⁽¹²⁶⁾, comision de brokeraj ⁽¹²⁷⁾ și risc juridic ⁽¹²⁸⁾.

Tabelul 3

Scenarii de evaluare a activului SNCM la 30 septembrie 2005

	Valoarea activului raportul Oddo în milioane EUR	Valoarea activului expertul Comisiei în milioane EUR
Imobilizări necorporale	—	—
Imobilizări corporale		
Flota în proprietate	150,7	151,7

⁽¹²⁴⁾ În urma unei proceduri de licitație, Comisia a mandatat un expert independent, Moore Stephens, Chartered Accountants, al cărui raport final a fost transmis la 25 ianuarie 2008.

⁽¹²⁵⁾ Este vorba despre următoarele 7 nave: Corse, Ile de Beauté, Méditerranée, Napoléon Bonaparte, Paglia Orba, Monte d'Oro, Monte Cino.

⁽¹²⁶⁾ Discountul, care este de 52,2 milioane EUR (reprezentând, în medie, 25-30 % din valoarea de piață brută), este justificat, între altele, de specificitatea navelor SNCM care sunt adaptate la transporturile asigurate de întreprindere, de starea navelor și de contextul vânzării întregii flote (în special poziția slabă a vânzătorului). Evaluarea BRS se bazează mai ales pe ipoteza unei vânzări a navelor absolut în ordine și la zi, în bună stare de întreținere și de funcționare în condiții comerciale normale.

⁽¹²⁷⁾ Estimată la 4,6 milioane EUR.

⁽¹²⁸⁾ Riscul juridic este justificat de probabilitatea ca mandatarul lichidator să fie obligat să procedeze foarte rapid la cesiunea navelor și de un efect de saturare a pieței din cauza capacității limitate de absorbție.

	Valoarea activului raportul Oddo în milioane EUR	Valoarea activului expertul Comisiei în milioane EUR
Imobile ⁽¹⁾	11,2	11,2
Imobilizări financiare ⁽²⁾	32,7	38,3
Activ imobilizat	194,6	201,2
Stocuri	—	—
Avansuri și acțiuni	—	—
Creanțe comerciale	0,8	0,8
Alte creanțe ⁽³⁾	9,4	9,4
Disponibil net	– 14,5	—
Conturi de regularizare	—	—
Alte active	– 4,3	10,20
Total active	190,3	211,4

Surse: Raportul Oddo-Hastings, raportul expertului Comisiei.

⁽¹⁾ În ceea ce privește imobilele (între care sediul social al SNCM), autoritățile franceze precizează că valoarea de lichidare reținută se bazează pe evaluarea efectuată de un expert imobiliar în noiembrie 2003, actualizată cu + 20 % pentru a ține cont de creșterea prețurilor.

⁽²⁾ Imobilizările financiare privesc, în principal, titlurile de participație deținute de SNCM la întreprinderile Sud-Cargos, Aliso, CGTH, CMN și Ferrytour.

⁽³⁾ Rubrica se referă, în esență, la creanțele asupra statului, în special compensațiile pentru obligațiile de serviciu public din septembrie 2005 și rambursarea obligațiilor sociale patronale de către Assedic pentru exercițiul fiscal 2004.

- (247) Pe baza tabelului de mai sus, Comisia constată că flota de nave constituie elementul principal al evaluării activului întreprinderii. În acest sens, după efectuarea, în măsura posibilului, a unei analize comparative, expertul Comisiei a considerat că discountul aplicat la valoarea de piață brută a navelor și riscul juridic sunt coerente. Pe această bază, expertul a concluzionat că nu are argumente pentru a respinge evaluarea valorii flotei stabilită de stat.
- (248) În ceea ce privește discountul, Comisia estimează că nivelul acestuia este coerent cu discounturile observate la vânzarea de nave în cazul lichidării judiciare. Potrivit expertului Comisiei, Régie des Transports Maritimes, societatea națională belgiană care exploatează linia Ostende-Ramsgate, a vândut, de exemplu, două feriboturi în anul 1997, cu discounturi estimate la 35 % și 45 %. Mai recent, întreprinderea Festival Cruises a vândut trei nave de croazieră cu un discount mediu de 20 %. Prin urmare, discounturile observate în cazuri similare sunt de ordinul celor aplicate de autoritățile franceze în cazul în discuție.
- (249) Referitor la riscul juridic, întrucât nicio tranzacție comparabilă nu a avut loc pe piață, Comisia consideră că argumentele care justifică aplicarea riscului juridic sunt în concordanță cu dimensiunea redusă a pieței pentru navele tip, concepute pentru o exploatare destul de specifică.
- (250) Dimpotrivă, Comisia observă că expertul său independent a rotunjit în mod ascendent evaluarea imobilizărilor financiare, în special cea a participației deținute de SNCM la CMN (de la 21,8 milioane EUR la 28 de milioane EUR). În acest sens, ținând cont de oferta de răscumpărare a participației respective de către Stef-TFE pentru suma de 35,2 milioane EUR, transmisă Comisiei în cadrul prezentei investigații, Comisia consideră că evaluarea la 28 de milioane EUR a participației SNCM la CMN este rezonabilă în contextul lichidării întreprinderii.
- (251) În ceea ce privește evaluarea celorlalte elemente ale activului, expertul Comisiei nu a emis nicio obiecție specială. Cu toate acestea, expertul nu a reținut elementul „numerar net”, acesta fiind în deficit. Comisia estimează că elementul respectiv trebuie efectiv reclasificat la pasivul SNCM.

- (252) Ținând cont de ajustările operate, Comisia evaluează activul SNCM la 211,4 milioane EUR la data de 30 septembrie 2005.
- (ii) Referitor la evaluarea pasivului SNCM
- (253) Comisia constată că autoritățile franceze calculează suma datorată cu titlu de creanțe privilegiate la 153,8 milioane EUR și suma datorată cu titlu de creanțe neprivilegiate (exceptând indemnizațiile suplimentare de concediere) la 170,9 milioane EUR.
- (254) În ceea ce privește, în special, pasivul social, autoritățile franceze evaluează costurile planului social contractual la [70-80] (*) de milioane EUR. Costurile aferente planului social contractual au fost stabilite individual, ținând cont de tipul de contract (contract cu durată nedeterminată – CDN și contract cu durată determinată – CDD), de statutele și contractele colective aplicabile (personal navigant, sedentar și stat-major), de vechimea în muncă, de încadrarea și de remunerația fiecărui salariat. Suma acoperă indemnizațiile de preaviz ([20-30] (*) de milioane EUR), indemnizațiile de concediu plătit în preaviz ([0-10] (*) milioane EUR), indemnizațiile contractuale de concediere ([30-40] (*) de milioane EUR) și contribuția Delalande ([0-10] milioane EUR) ⁽¹²⁹⁾.
- (255) Costurile planului social extracontractual sunt evaluate de autoritățile franceze la [30-40] (*) de milioane EUR. Planul social extracontractual regroupează ansamblul măsurilor de însoțire legate de obligațiile legale și reglementare ale SNCM în materie de disponibilizare ⁽¹³⁰⁾ și al costurilor indirecte legate de planul social contractual ⁽¹³¹⁾.
- (256) Costul de reziliere a principalelor contracte de exploatare se bazează, în esență, pe cautiunea bancară în cuantum de 7,4 milioane EUR, oferită drept garanție pentru buna executare de către SNCM a obligațiilor de serviciu public, la care se adaugă penalitățile prevăzute în contractul menționat, egale cu 2 % din compensația financiară de referință în cuantum de 63 de milioane EUR pentru anul 2005, respectiv aproximativ 1,2 milioane EUR în cazul neexecutării obligațiilor.
- (257) În ceea ce privește pasivul net legat de cesiunea navelor în leasing ⁽¹³²⁾, autoritățile franceze subliniază că, în baza unor anumite ipoteze ⁽¹³³⁾, venitul net obținut din cesiune este evaluat de către brokerul specialist al BRS la 144,8 milioane EUR la data de 30 septembrie 2005, după aplicarea discountului, a comisionului de brokeraj și a costului financiar de portaj. Economii de impozit și datorii bancare se ridică la 193,5 milioane EUR, rămânând un sold de 48,7 milioane EUR, care reprezintă datorii aferente navelor în leasing care trebuie rambursate.

Tabelul 4

Scenarii de evaluare a pasivului SNCM la 30 septembrie 2005

	Valoarea pasivului raportul Oddo în milioane EUR	Valoarea pasivului expertul Comisiei în milioane EUR
Datorii privilegiate, din care:		
Datorii sociale și fiscale	[20-30]*	[20-30]*
Datorii financiare garantate cu active ⁽¹⁾	15,9	15,9
Costul planului social contractual	[70-80]*	[70-80]*
Costul ajutorului reciproc pentru pensionari ⁽²⁾	10,2	10,2

⁽¹²⁹⁾ Este vorba despre o obligație prevăzută de articolul L 321-13 din Codul Muncii, care stipulează plata de către angajator a unei indemnizații în cazul concedierii unui salariat în vârstă de până la 50 de ani.

⁽¹³⁰⁾ Costul de revitalizare a locurilor de muncă ([0-10] (*) milioane EUR), costul contractelor de recalificare ([10-20] (*) de milioane EUR), costul celei de sprijin și de ajutor pentru recalificare, denumită „mobilitate” ([0-10] (*) milioane EUR).

⁽¹³¹⁾ Costul disponibilizării personalului angajat cu contract de muncă la SNCM și detașat la întreprinderi afiliate și al personalului angajat la filialele lichidate ([0-5] (*) milioane EUR) și costul litigiilor legate de desfacerea contractelor de muncă și de cererile de recalificare a contractelor de muncă ([0-10] (*) milioane EUR).

⁽¹³²⁾ La 30 septembrie 2005, SNCM exploata trei nave în leasing: NGV Liamone (proprietatea GIE Véronique Bail), Danielle Casanova (GIE Joliette Bail) și Pascal Paoli (GIE Castellane Bail).

⁽¹³³⁾ Ipotezele subiacente evaluării sunt următoarele: SNCM pune capăt contractelor de leasing la 30 septembrie 2005, ceea ce înseamnă că navele sunt restituite proprietarilor respectivi (GIE) și că nu se plătește chirie; opțiunile de cumpărare nu pot fi exercitate; navele sunt vândute de băncile creditoare ale GIE la data de 30 septembrie 2005; venitul net din vânzarea navelor este destinat cu prioritate rambursării datoriilor bancare și fiscale.

	Valoarea pasivului raportul Oddo în milioane EUR	Valoarea pasivului expertul Comisiei în milioane EUR
Costul procesului de lichidare	4,7	4,7
Pierderi din exploatare intermediare ⁽³⁾	26,5	26,5
Despăgubirea creditorilor privilegiați	153,8	153,8
Datorii chirografare ⁽⁴⁾	69,7	84,2
Costul planului social extracontractual	[30-40]*	[30-40]*
Costul de reziliere al contractelor principale de exploatare	[10-20]*	[10-20]*
Costul adițional legat de cesiunea navelor în leasing	48,7	48,7
Despăgubirea creditorilor neprivilegiați	170,9	181,1

Surse: Raportul Oddo-Hastings, raportul expertului Comisiei.

(1) Navele Napoléon Bonaparte și Paglia Orba garantează valoarea împrumuturilor navale care au servit la finanțarea acestora.

(2) Acest element se referă la practica conform căreia SNCM își asumă o parte din costurile casei de ajutor reciproc suplimentar în favoarea pensionarilor săi.

(3) Până la încheierea procedurii de lichidare, Pierderile intermediare au drept ipoteză subiacentă plata salariilor pe o singură lună. Acestea includ, de asemenea, costul de dezarmare a navelor aflate în proprietate, nedecontate din valoarea activelor. Costul respectiv corespunde costului de imobilizare a navelor la cheu în așteptarea cesiunii.

(4) Datoriile chirografare sunt verificate astfel: provizioane pentru riscuri și cheltuieli (3,3 milioane EUR), datorii conexe/participații (0,1 milioane EUR), furnizori de exploatare (28,6 milioane EUR), reprezentare generală (23 de milioane EUR), datorii grup și asociați (7,8 milioane EUR), cont de regularizare pasiv (6,9 milioane EUR).

- (258) Comisia observă că pasivul social constituie elementul principal din pasivul total al SNCM. În ceea ce privește costul planului social contractual, expertul Comisiei a verificat, prin sondaje, formulele de calcul pentru toate componentele planului și nu a constatat nicio anomalie sau eroare. Ținând cont de această verificare, Comisia estimează ca rezonabilă suma de [70-80] (*) de milioane EUR avansată de autoritățile franceze în cadrul planului social contractual.
- (259) În ceea ce privește pierderile din exploatare intermediare, Comisia consideră că estimarea este prudentă din punct de vedere al legislației, în special al articolelor L 622-10 din Codul Comercial și 119-2 din Decretul 85-1388 din 27 decembrie 1985, în temeiul cărora SNCM ar putea fi obligată de Tribunalul Comercial competent să își continue exploatarea pe o durată de două luni, cu posibilitate de prelungire la solicitarea Ministerului Public, în baza obligațiilor sale de serviciu public.
- (260) În privința datoriilor chirografare, expertul Comisiei nu a avut nicio obiecție specială. Totuși, acesta a corectat suma de 69,7 milioane EUR cu suma de 14,5 milioane EUR, rezultată din retratarea elementului de activ „numerar net”. Comisia estimează că retratarea este în concordanță cu modificările operate la evaluarea activului SNCM.
- (261) În ceea ce privește costul planului social extracontractual (exceptând indemnizațiile suplimentare de concediere), expertul Comisiei estimează că valoarea costului litigiilor ar trebui corectată la [0-5] (*) milioane EUR, în loc de [0-10] (*) milioane, sumă avansată de autoritățile franceze. Referitor la acest punct, deși Comisia consideră că este sigur că organizațiile sindicale vor solicita o recalificare a contractelor CDD în contracte CDN ⁽¹³⁴⁾, aceasta consideră, pe de altă parte, că valoarea nu trebuie să privească decât salariații cu CDD pentru care acest risc este aproape cert (și anume 150 CDD). Considerând un salariu lunar brut de [2 000-2 500] (*) EUR, cu o indemnizație de 9 salarii pentru primele [100-120] (*) de CDD și 6 salarii pentru următoarele [50-70] (*), suma se stabilește la [0-10] (*) milioane EUR.

⁽¹³⁴⁾ Ținând cont de faptul că SNCM a recurs în mod repetat și intens la CDD.

(262) În ceea ce privește pasivul net aferent cesiunii navelor în leasing, Comisia consideră că ipotezele subiacente calculului sunt justificate în special datorită formalismului contractelor GIE, care limitează orice substituție a SNCM cu terți și condiționează avantajele fiscale de exploatarea navelor sub pavilion francez. Pe de altă parte, este justificat că riscul juridic nu se aplică în cazul navelor exploatare în leasing, întrucât navele respective sunt vândute de băncile creditoare ale GIE. În acest context, Comisia estimează că se justifică luarea în considerare a unui cost financiar de portaj între 30 septembrie 2005 și data cesiunii efective a navei.

(263) Având în vedere cele menționate anterior, Comisia estimează că, la 30 septembrie 2005, pasivul privilegiat al SNCM se ridică la 153,8 milioane EUR, iar pasivul neprivilegiat al întreprinderii era de 181,1 milioane EUR.

(iii) Referitor la constatarea insuficienței activelor

(264) Având în vedere cele menționate anterior, Comisia estimează că, la 30 septembrie 2005, valoarea activului SNCM (și anume 211,4 milioane EUR) nu era suficientă pentru despăgubirea creditorilor privilegiați (153,8 milioane EUR) și a celor neprivilegiați (181,1 milioane EUR), reprezentând o sumă totală de 334,9 milioane EUR. În consecință, insuficiența activelor se ridică la aproximativ 123,5 milioane EUR.

(c) Referitor la luarea în considerare a unei acțiuni în acoperirea pasivului

(265) Comisia a analizat, de asemenea, argumentul autorităților franceze și al SNCM potrivit căruia statul, în calitate de acționar majoritar, ar putea fi acționat în instanță pentru acoperirea pasivului în cazul lichidării întreprinderii. Una dintre părțile interesate, CFF, a contestat aplicarea jurisprudenței naționale menționate de autoritățile franceze în cazul de față. Într-adevăr, CFF consideră că, în ceea ce privește jurisprudența Curții de Apel din Rouen în cauza Aspocom Group Oyj, instanța a condamnat întreprinderea-mamă finlandeză la plata unor indemnizații către salariații filialei sale franceze aflată în lichidare deoarece indemnizațiile fuseseră prevăzute într-un plan social pe baza unui acord la nivel de întreprindere validat de întreprinderea-mamă, dar în final nu au fost plătite.

(266) Autoritățile franceze estimează că totalitatea costurilor reale pe care statul ar fi trebuit să le suporte în calitate de acționar, prin CGMF, s-ar ridica la o valoare între 312,1 și 361 de milioane EUR la 30 septembrie 2005. Potrivit autorităților franceze, estimarea ține cont, în special, de riscul ca statul să fi fost acționat în instanță pentru „acoperirea pasivului” în cazul în care o instanță l-ar fi considerat drept administrator de fapt al SNCM și de riscul ca statul să fie condamnat la plata unor indemnizații suplimentare de concediere pentru personalul concediat. Autoritățile franceze estimează că aceste riscuri trebuie luate în considerare la calculul costului efectiv al unei eventuale lichidări a SNCM.

(267) Prin urmare, se pune problema evaluării tuturor costurilor reale pe care ar fi trebuit probabil să le suporte Franța, ca acționar, în cazul lichidării judiciare a SNCM, pentru a se stabili dacă, ținând cont de posibilitatea de a fi condamnată să suporte costurile respective și având în vedere amploarea acestora, un acționar privat ar fi preferat să vândă imediat filiala la un preț negativ de 158 de milioane EUR decât să își asume un astfel de risc.

(268) Conform dreptului francez, mandatarul lichidator al unei întreprinderi în lichidare judiciară are posibilitatea să inițieze o acțiune în răspundere împotriva foștilor administratori ai întreprinderii, denumită „acțiune în acoperirea pasivului”, în cazul aprobării unui plan de salvare sau de redresare judiciară, precum și în cazul unei lichidări judiciare ⁽¹³⁵⁾.

(269) Introducerea unei acțiuni în acoperirea pasivului împotriva foștilor administratori ai întreprinderii în lichidare judiciară este motivată de necesitatea reconstituirii patrimoniului întreprinderii, care este una dintre misiunile încredințate mandatarului lichidator.

(270) În mai multe scrisori adresate Comisiei, autoritățile franceze au susținut că ipoteza unei condamnări a statului de către o instanță națională la acoperirea pasivului întreprinderii pe care o administrează constituie un scenariu mai mult decât plauzibil și că această ipoteză trebuie luată în considerare la calculul costului efectiv al unei eventuale lichidări a SNCM.

⁽¹³⁵⁾ Legea nr. 85-98 din 25 ianuarie 1985 privind redresarea și lichidarea judiciară a întreprinderilor codificată în Codul Comercial la articolele L 620-1 și următoarele; Legea nr. 2005-845 din 26 iulie 2005 privind salvarea, redresarea și lichidarea întreprinderilor, codificată la articolele 620-1-670-8 din Codul Comercial.

- (271) În înscrisurile din 28 februarie 2008, SNCM a furnizat raportul Baker & McKenzie care evaluează consecințele juridice ale unei acțiuni în acoperirea pasivului împotriva statului francez. Raportul constată că un tribunal comercial sesizat în cauză ar fi decis, foarte probabil, că statul este răspunzător și l-ar fi condamnat la asumarea totalității datoriilor sociale ale SNCM.
- (272) Legislația aplicabilă prevede că datoriile sociale ale întreprinderii în lichidare pot fi puse în seama foștilor administratori de drept sau de fapt, sub rezerva îndeplinirii cumulative a patru condiții.
- (i) Recunoașterea calității statului de administrator de drept sau de fapt al întreprinderii în lichidare judiciară
- (273) Raportul Baker & Mc Kenzie, care a fost transmis de către SNCM, a pus la dispoziția Comisiei o analiză care conduce la concluzia că [...] (*). În esență, raportul de expertiză sus-menționat urmărește să demonstreze, în conformitate cu jurisprudența relevantă⁽¹³⁶⁾, că statul săvârșise [...] (*) recurentă. În special, conform aceluiași raport, statul ar fi luat [...] (*) decizii. De asemenea, s-ar părea că organele de conducere [...] (*) întreprinderea. În sfârșit, statul s-ar fi [...] (*).
- (274) Comisia constată că autoritățile franceze, în înscrisurile din 28 martie 2008, nu au emis rezerve [...] (*). În scrisoarea din 20 noiembrie 2006, autoritățile franceze arată ele însele că instanța [...] (*) întreprinderea.
- (275) Cu toate acestea, Comisia este de părere că declarația autorităților franceze din 20 noiembrie 2006, exprimată în cadrul unei proceduri privind ajutoare de stat, nu poate fi suficientă în sine pentru a stabili, corespunzător cerințelor legale, dacă o instanță ar fi considerat autoritățile naționale drept administratorii de fapt ai întreprinderii beneficiare a măsurilor în cauză și, mai ales, gradul de probabilitate al unei astfel de situații.
- (276) În special, în ceea ce privește deciziile controversate, nu s-a stabilit în niciun caz că decizia finală luată de către stat este foarte diferită de practica urmată în ceea ce privește gestionarea de către stat a participațiilor sale. Chiar raportul Baker & Mc Kenzie menționează existența unei controverse recurente cu privire la gradul dorit de intervenție a statului în gestionarea participațiilor sale și menționează rolul foarte important, în cazul general, al [...] (*)
- (277) Or, elementele din jurisprudența națională invocate atât de către stat, cât și de către SNCM nu au în vedere, în mod direct, acest tip de situație. Principalele cauze avute în vedere privesc colectivități locale, iar hotărârea BRGM din 6 februarie 2001 se referă la o instituție publică industrială și comercială.
- (278) În orice caz, nu s-a stabilit în niciun caz că statul în calitate de autoritate publică ar fi considerat ca administrator de fapt.
- (ii) Existența uneia sau a mai multor erori de gestiune ale statului francez, administrator de fapt al întreprinderii aflate în lichidare judiciară
- (279) În speță, Comisia arată că, în baza unei liste incomplete de elemente factice, raportul expertului SNCM a menționat o serie de elemente pentru a demonstra că statul, [...] (*), ar fi comis erori de gestiune.
- (280) În special, se arată că statul francez ar fi comis erori în materie de investiții legate de [...] (*) SNCM. De asemenea, statul ar fi comis numeroase erori de gestiune în materie de dimensiune [...] (*) SNCM.
- (281) În scrisoarea din 30 aprilie 2007, autoritățile franceze au calificat ca foarte ridicat riscul unei condamnări a statului, ținând cont de criteriile de calificare a erorii de gestiune în sensul articolului L 651-2 din Codul Comercial.
- (282) Din nou, Comisia consideră că declarația din 30 aprilie 2007, exprimată în cadrul unei proceduri privind ajutoare de stat, nu poate fi suficientă în sine pentru a stabili, corespunzător cerințelor legale, dacă o instanță ar fi considerat că autoritățile naționale au comis erorile invocate și, mai ales, gradul de probabilitate al unei astfel de situații. Acest raționament este valabil cu atât mai mult cu cât autoritățile franceze contestă însăși existența unor erori de gestiune, care sunt, cu toate acestea, necesare pentru punerea în aplicare a unei acțiuni în acoperirea pasivului.

⁽¹³⁶⁾ Jurisprudența franceză impune ca administratorul de fapt să fi săvârșit în mod repetat acte pozitive de gestiune sau de administrare.

- (283) Mai important, se va observa că SNCM, la fel precum autoritățile franceze, se raportează într-o mare măsură la decizii de gestiune foarte vechi. Astfel, raportul Baker & Mc Kenzie se axează pe [...] (*) realizate până în 2000. Acesta nu ezită să se refere la rapoarte ale Curții de Conturi pentru exercițiile fiscale 1993-1999. Principalele erori de gestiune invocate s-ar situa către mijlocul anilor 1990. Or, creditorii SNCM erau informați cu privire la acest mod de gestiune în momentul în care aprobau acordarea unui credit. Prin urmare, aceștia acceptau, cel puțin implicit, riscul asociat acestui tip de gestiune. Nimic nu indică faptul că răspunderea statului poate fi invocată în mod util în scopul acoperirii pasivului într-o astfel de situație.
- (284) În plus, presupusele erori de gestiune s-ar explica prin unele alegeri politice făcute de autoritățile publice și nimic nu arată că astfel de alegeri politice pot fi calificate drept erori de gestiune în sensul jurisprudenței privind acoperirea pasivului.
- (285) În sfârșit, raportul Baker & Mc Kenzie este lipsit de credibilitate mai ales atunci când estimează că situația SNCM ar fi imputabilă unor erori de comunicare externă săvârșite de către stat cu privire la situația SNCM. Într-adevăr, numai din raport reiese că statul a evocat o situație care era deja notorie. Prin urmare, comportamentul statului nu are nimic în comun cu o eroare de gestiune.
- (iii) Constatarea unei insuficiențe a activelor
- (286) În speță, Comisia constată că raportul Oddo-Hastings indică o insuficiență a activelor de 134,4 milioane EUR la 30 septembrie 2005, calculată ca diferență dintre valoarea activului SNCM (190,3 milioane EUR), pe de o parte, și valoarea pasivului întreprinderii (datorii privilegiate și neprivilegiate evaluate la 153,8 milioane EUR și, respectiv, 170,9 milioane EUR), pe de altă parte.
- (287) Comisia a estimat anterior insuficiența activelor SNCM la 123,5 milioane EUR la data de 30 septembrie 2005 (a se vedea considerentul 264).
- (iv) Existența unei legături de cauzalitate între erori și insuficiența de active constatată
- (288) Potrivit autorităților franceze, administratorul unei persoane juridice poate fi declarat răspunzător, în temeiul articolului L 624-3 din Codul Comercial, chiar dacă eroarea de gestiune pe care a săvârșit-o nu este decât una dintre cauzele insuficienței activelor și poate fi condamnat să suporte datoriile sociale, integral sau parțial, chiar dacă eroarea sa se află la originea doar a unei părți din datorii ⁽¹³⁷⁾. Potrivit autorităților franceze, statul francez ar fi condamnat să suporte o parte estimată între 85 % și 100 % din insuficiența de active constatată, însemnând o fracțiune cuprinsă între 114,3 milioane EUR și 134,4 milioane EUR.
- (289) Această analiză nu are niciun temei solid. Într-adevăr, în măsura în care erorile de gestiune invocate au la bază decizii luate la mijlocul anilor 1990 care au generat un supracost imediat pentru SNCM, este foarte dificil să se considere că aceasta este cauza insuficienței activelor în 2005, mai ales că între cele două date s-au produs numeroase evenimente.
- (290) În plus, dacă, într-adevăr, se pare că nu există nicio legătură automată între valoarea despăgubirii acordate cu titlul de acoperire a pasivului și valoarea agravării pasivului generată de eroarea de gestiune a administratorului (presupunând-o stabilită), aceasta înseamnă, de asemenea, că instanța poate stabili valoarea condamnării administratorului la o sumă mult inferioară insuficienței de activ constatate ⁽¹³⁸⁾.
- (291) Or, contrar convingerilor autorităților franceze (și ale SNCM), nimic nu arată că deciziile în cauză ar fi considerate de instanța care s-ar pronunța asupra acoperirii pasivului ca decizii atât de grave încât ar justifica punerea în sarcina autorităților publice a unei părți importante a pasivului constat. Potrivit afirmațiilor examinate, ar fi vorba, într-adevăr, despre decizii cu scop protecționist adoptate într-un cadru politic (care, în plus, în majoritate, au fost luate cu zece ani înainte) sau despre decizii mai recente adoptate în scopul de a scuti salariații de obligația de a realiza creșteri ale productivității sau pentru a încerca restabilirea unui climat social mai bun.

⁽¹³⁷⁾ Hotărârea Curții de Casație, 30 noiembrie 1993, nr. 91-20.554, Bull. civ. IV, nr. 440, p. 319.

⁽¹³⁸⁾ A se vedea paginile 46-48 din raportul Baker & Mc Kenzie.

- (v) Determinarea unei posibile plăți a indemnizațiilor suplimentare de concediere în ipoteza unei lichidări judiciare a SNCM
- (292) Pe lângă insuficiența activelor, potrivit autorităților franceze, ținând cont de jurisprudența în materie⁽¹³⁹⁾, o instanță ar fi condamnat, cu siguranță, statul la plata indemnizațiilor suplimentare de concediere (între [200-210] (*) și [250-260] (*) de milioane EUR). Potrivit autorităților franceze, totalitatea costurilor reale pe care le-ar fi avut de suportat statul în calitate de acționar s-ar ridica la o valoare cuprinsă între 212,1 milioane EUR și 361 de milioane EUR.
- (293) Autoritățile franceze precizează că, în hotărâri recente, instanțele franceze au condamnat administratorul de drept sau de fapt să suporte, în plus față de insuficiența activelor, indemnizațiile suplimentare de concediere calculate pe baza unui plan social stabilit de întreprindere înainte de lichidarea acesteia.
- (294) În special, autoritățile franceze arată că, în cauza Aspocomp, întreprinderea franceză Aspocomp SAS, filială în proporție de 99 % a întreprinderii finlandeze Aspocomp Group Oyj, a semnat la 18 ianuarie 2002 un acord la nivel de întreprindere care descrie condițiile de acordare a unor indemnizații în cadrul unui plan social privind 210 salariați dintr-un total de 550. Acordul preciza, în special, cuantumul indemnizațiilor compensatorii și suplimentare, precum și ajutoarele acordate la plecarea voluntară. Or, în urma unei schimbări de strategie a grupului, întreprinderea-mamă Aspocomp Group Oyj a decis, la 21 februarie 2002, să nu mai finanțeze filiala Aspocomp SAS, provocând astfel lichidarea acesteia. Decizia respectivă a împiedicat *de facto* filiala să își onoreze angajamentele luate în cadrul acordului la nivel de întreprindere și a determinat-o să concedieze toți ceilalți salariați.
- (295) În acest context, hotărârea Curții de Apel din Rouen a confirmat hotărârea Tribunalului Muncii (Conseil des Prud'hommes) din Evreux și a condamnat întreprinderea Aspocomp Group Oyj, care controla în proporție de 99 % filiala sa, la plata: (i) către salariații specificați în acordul la nivel de întreprindere, a totalității indemnizațiilor compensatorii și suplimentare prevăzute în acordul unic la nivel de întreprindere, precum și de daune-interese pentru concediere fără cauze reale și serioase; și (ii) către salariații concediați ca urmare a lichidării întreprinderii Aspocomp, a indemnizațiilor echivalente, considerând că, prin neonorarea angajamentelor luate, întreprinderea-mamă a avut un comportament neloial și o lejeritate blamabilă.
- (296) Deși Franța a invocat, de asemenea, o hotărâre din 19 aprilie 2005 a Secției Comerciale a Curții de Casație⁽¹⁴⁰⁾ în sprijinul teoriei sale, Comisia nu identifică în hotărârea respectivă niciun element determinant în ceea ce privește prezenta controversă. Într-adevăr, Curtea de Casație se limitează la a observa că o curte de apel nu a caracterizat, corespunzător cerințelor legale, confuzia patrimoniilor dintre o întreprindere-mamă și filiala acesteia. În orice caz, Comisia constată că faptele referitoare la jurisprudența Aspocomp nu sunt aceleași cu cele din cazul de față. Într-adevăr, în speță, nu a fost vorba despre neonorarea de către CGMF a angajamentelor sale de a plăti indemnizații suplimentare de concediere.
- (297) Se va menționa că atât SNCM, cât și autoritățile franceze par să acorde importanță faptului că un plan social [...] (*). Este extrem de îndoielnic că [...] (*) poate fi considerat ca o eroare de gestiune susceptibilă a angaja răspunderea statului față de angajați [...] (*). Presupunând chiar că, în mod excepțional, [...] (*), statul și-a putut angaja răspunderea față de salariați și le-a acordat dreptul la o indemnizație plătită de către stat⁽¹⁴¹⁾, acordarea unui astfel de drept ar constitui, în sine, un avantaj acordat SNCM și, prin urmare, un ajutor de stat, pentru motive analoge celor expuse mai jos cu privire la măsuri de ajutor pentru persoane în valoare de 38,5 milioane EUR. Într-adevăr, măsura era de natură să calmeze într-o oarecare măsură climatul social al întreprinderii.
- (vi) Concluzie privind luarea în considerare a unei acțiuni în acoperirea pasivului
- (298) Nu s-a stabilit, corespunzător cerințelor legale, dacă autoritățile franceze au fost condamnate de o instanță națională, cu un grad suficient de probabilitate, la plata unor daune-interese cu titlul de acoperire a pasivului, nici dacă o astfel de condamnare ar fi depășit prețul negativ la care a fost „vândută” SNCM.

⁽¹³⁹⁾ A se vedea, în special, cele două hotărâri pronunțate de Curtea de Apel din Rouen la 22 martie 2005 – hotărârea nr. RG 04/02549 Aspocomp Group Oyj și hotărârea nr. RG 01/02667 – 04/02675.

⁽¹⁴⁰⁾ Cass. com., 19 aprilie 2005, Métaleurop.

⁽¹⁴¹⁾ Sau că și-a asumat, cu această ocazie, un angajament de a plăti indemnizații, în ipoteza unor viitoare disponibilizări.

- (299) De asemenea, trebuie să se țină cont de faptul că acțiunea statului, presupunând că acesta a fost, în speță, un administrator rău, ar avea scopul de a proteja industria și serviciile naționale, inclusiv SNCM și salarii acesteia, evitând, în special, să le impună acestora o evoluție care ar fi fost cu greu acceptată din punct de vedere social. În realitate, chiar dacă persoanele publice, inclusiv statul, pot fi considerate, în anumite împrejurări, ca administratori de fapt ai unei întreprinderi, nimic nu arată că acțiunea în acoperirea pasivului poate fi utilizată pentru a înțelege alegerile politice ale statului, în special în astfel de împrejurări. Prin urmare, suntem foarte departe de împrejurările cauzei Aspocomp, care nu vizau deloc o astfel de problemă.
- (300) În orice caz, Comisia consideră că autoritățile franceze nu pot invoca, în prezent, alegerile politice din trecut pentru a justifica anumite intervenții publice destinate să remedieze efectele unor intervenții anterioare. Dimpotrivă, cele două intervenții, și anume ingerințele din trecut și noile intervenții publice, se analizează ca două denaturări cumulate ale concurenței. Într-adevăr, acceptarea răspunderii statului în acoperirea pasivului ar însemna să i se permită statului să recunoască că a săvârșit erori în gestiunea întreprinderii pentru a justifica aportul financiar ca neconstituind un ajutor de stat, ceea ce ar antrena o nouă denaturare a concurenței. Prin urmare, statul ar invoca propriile sale erori de gestiune pentru a justifica un aport financiar suplimentar, în contradicție cu principiul general conform căruia nimeni nu poate invoca propria eroare ⁽¹⁴²⁾.
- (301) De asemenea, ar fi complet artificial să se disocieze comportamentul statului ca „administrator rău” (presupunând acest fapt stabilit) și cel al statului care intervine pentru a salva întreprinderea pe care a gestionat-o rău. Or, eroarea de gestiune nu face parte din comportamentul normal al investitorului privat avizat în economia de piață. Prin urmare, sistemul de salvare indisociabil de o astfel de eroare nu ține, la rândul său, de comportamentul normal al unui investitor privat.
- (302) Acceptarea teoriei avansate de autoritățile franceze și de SNCM ar avea, de asemenea, drept consecință să permită statului să acorde o garanție unei întreprinderi, săvârșind cu bună știință o „eroare de gestiune”, ceea ce nu este deloc acceptabil din perspectiva disciplinei ajutoarelor.
- (303) În speță, comportamentele pe care le-ar genera răspunderea statului, conform teoriei susținute de SNCM și de autoritățile franceze, ar fi în realitate comportamente ale statului care acționează ca autoritate publică, și nu ca acționar. Dat fiind că un acționar privat avizat nu ar fi luat decizii bazate pe considerente politice și publice, riscul de acoperire a pasivului care rezultă din astfel de decizii nu poate fi luat în considerare pentru un test al investitorului privat avizat în economia de piață ⁽¹⁴³⁾.
- (304) Autoritățile franceze amintesc că, în decizia ABX din 7 decembrie 2005, Comisia a intenționat să țină cont de faptul că „în anumite cazuri excepționale, unele legislații naționale prevăd posibilitatea ca terții să se îndrepte împotriva acționarilor unei întreprinderi lichidate, în special dacă acești acționari pot fi considerați [eliminați din text] și/sau care au săvârșit erori de gestiune” ⁽¹⁴⁴⁾.
- (305) Cu toate acestea, Comisia menționează că noțiunea de ajutor poate fi evaluată în mod obiectiv și subliniază că decizia de inițiere privind cazul respectiv preciza că „[î]n sfârșit, chiar în ipoteza puțin verosimilă în care toate aceste condiții impuse de legislația națională pentru a angaja răspunderea [...] ar fi îndeplinite, aceasta nu ar exclude totuși caracterul de ajutor de stat al acestor intervenții în favoarea filialei” ⁽¹⁴⁵⁾.
- (306) În speță, Comisia consideră că autoritățile franceze nu au înlăturat în suficientă măsură îndoielile în privința faptului că acționarul SNCM s-ar fi expus, destul de sigur, la punerea în discuție a răspunderii proprii.
- (307) În aceste condiții și după ce a respins luarea în considerare a indemnizațiilor suplimentare de concediere (a se vedea considerentul 225 și următoarele), Comisia concluzionează că, pentru stat, costurile lichidării SNCM ar fi fost nule. Într-adevăr, Comisia consideră că statului, în calitate de acționar, nu i se pot imputa costurile de lichidare, întrucât expunerea acționarului este legată de valoarea aportului său la capitalul social al întreprinderii.

⁽¹⁴²⁾ Decizia 98/204/CE, punctul 3.3.

⁽¹⁴³⁾ A se vedea, de exemplu, hotărârea Curții din 28 ianuarie 2003, Germania/Comisia (Gröditz) (C-334/99, Rec., 2003 p. I-1139), punctele 133-141 și hotărârea Tribunalului din 28 februarie 2012, Land Burgenland e.a./Comisia (cauzele conexate T-268/08 și T-281/08), punctele 152-159.

⁽¹⁴⁴⁾ Considerentul 208 din decizie.

⁽¹⁴⁵⁾ JO C 142, 11.6.2005, p. 2, considerentul 63.

6.1.2.2. Concluzie

- (308) Prin urmare, Comisia consideră că un investitor privat ar fi preferat soluția cea mai puțin costisitoare, și anume lichidarea SNCM. În consecință, Comisia concluzionează că prețul negativ de 158 de milioane EUR constituie ajutor de stat.

6.1.3. Aportul de capital al CGMF în quantum de 8,75 milioane EUR

- (309) În observațiile acestora ca urmare a deciziei de inițiere, autoritățile franceze consideră că recapitalizarea de 8,75 milioane EUR de către stat a fost efectuată concomitent cu aportul investitorilor privați. Acestea explică că această concomitență este consolidată de partea minoritară preluată de către stat, în timp ce majoritatea fondurilor este adusă de piață. De asemenea, autoritățile franceze consideră că rata de remunerare din aportul statului, și anume [...] (*) % pe an, constituie o rentabilitate pe termen lung corespunzătoare capitalurilor investite de un investitor privat. În sfârșit, în nota din 16 mai 2013, acestea estimează, de asemenea, că riscurile legate de clauza rezolutorie sunt contrabalansate de o opțiune de răscumpărare de către acționarii privați.
- (310) Aportul statului trebuie să fie comparat, în prezent, cu aportul cumpărătorilor privați, și anume 26,25 milioane EUR. Or, astfel cum s-a demonstrat în secțiunea 6.1.2, aportul statului se ridică la 158 de milioane EUR, la care trebuie să se adauge cele 38,5 milioane EUR reprezentând ajutorul pentru persoane și cele 15,81 milioane EUR plătite în conformitate cu planul din 2002, astfel cum se va demonstra în secțiunile 6.1.4 și 6.1.5.
- (311) Într-adevăr, toate măsurile din 2006 sunt cuprinse în memorandumul de înțelegere. Părțile la memorandum, CGMF, BCP și VT, au căzut de acord cu privire la acordarea aportului de 158 de milioane EUR, a avansului în contul curent de 38,5 milioane EUR și a creșterii de capital de 8,75 milioane EUR în același document. În speță, cele trei măsuri constituie una și aceeași operațiune, operațiune care vizează privatizarea SNCM. Astfel cum arată Tribunalul la punctul 125 din hotărârea din 11 septembrie 2012, „acest aport de capital [de 8,75 milioane EUR] are loc în cadrul unui protocol global de vânzare, rezultat dintr-o negociere unică, în care aporturile cumpărătorilor reprezintă contrapartida unor angajamente semnificative, sub diferite forme, ale statului francez”. Prin urmare, cele trei măsuri menționate anterior trebuie considerate global ca un aport de fonduri la SNCM din partea statului și trebuie comparate cu aportul investitorilor privați pentru a aprecia caracterul semnificativ sau nesemnificativ al intervenției acestora.
- (312) Având în vedere cele de mai sus, Comisia concluzionează că aportul acționarilor privați, și anume 10,6 % din totalul aportului, nu poate fi considerat ca semnificativ.
- (313) Astfel cum s-a constatat deja la considerentul 311, cele trei măsuri în speță constituie o singură operațiune de privatizare. Comisia consideră că aporturile de capital public și privat sunt, prin urmare, concomitente.
- (314) În sfârșit, în ceea ce privește criteriul aporturilor realizate în condiții comparabile, Comisia menționează mai întâi că părțile interesate, CCF și STIM, au pus sub semnul îndoielii caracterul semnificativ al intervenției private și, în special, prezența unor condiții comparabile între investiția publică și investitorii privați, ca urmare a prezenței unei clauze rezolutorii.
- (315) Comisia consideră că, în sine, condițiile creșterii de capital demonstrează că riscurile investitorilor privați și publici nu sunt identice. Prezența și condițiile clauzei rezolutorii de cesiune demonstrează, în sine, că soarta respectivă a investitorilor privați și a investitorului public în ceea ce privește riscurile nu este aceeași în cazul îndeplinirii condițiilor enumerate de clauză. Conform memorandumului de înțelegere, investitorii privați se pot retrage și își pot recupera investiția în cazul unei decizii negative a Comisiei, a Tribunalului sau a Curții sau în cazul în care delegarea serviciului public nu este reînnoită. Această ultimă parte a clauzei rezolutorii este cu atât mai dăunătoare pentru stat cu cât se referă la activitatea principală a SNCM. SNCM este, într-adevăr, operatorul istoric care leagă Corsica de teritoriul continental francez. Schematic, două treimi din activitatea acesteia se realizează între Marsilia și Corsica în cadrul delegării serviciului public. Prin urmare, investitorii privați sunt protejați de clauza rezolutorie împotriva riscului comercial pentru majoritatea activităților SNCM. Acest risc este efectiv suportat numai de stat.
- (316) Or, exercitarea clauzei rezolutorii menționate anterior ar antrena, pe de o parte, o obligație de rambursare a tuturor aporturilor cumpărătorilor de către SNCM în beneficiul investitorilor privați. Dimpotrivă, CGMF ar fi din nou deținătoare a 100 % din capitalul SNCM, în timp ce riscul de lichidare și, prin urmare, de pierdere a unei părți semnificative a investițiilor publice ar crește substanțial.

- (317) În ceea ce privește promisiunea de cumpărare de către acționarii privați, aceasta nu poate fi activată de CGMF în caz de reorganizare judiciară sau de lichidare a SNCM. Aceasta confirmă faptul că, în caz de dificultate, opțiunea respectivă nu poate fi activată, iar riscurile sunt, în principal, ale CGMF, așadar ale statului. Prin urmare, Comisia consideră că promisiunea de cumpărare nu poate fi analizată ca o contrapartidă a clauzei rezolutorii.
- (318) De asemenea, Comisia nu poate reține argumentul autorităților franceze potrivit căruia memorandumul de înțelegere a cuprins o serie de garanții în scopul de a proteja investiția statului. Într-adevăr, obligațiile impuse cumpărătorilor nu constituie riscuri sau constrângeri suplimentare plasate în sarcina cumpărătorilor, care i-ar plasa pe aceștia într-o situație comparabilă celei a CGMF. Aceștia au doar scopul de a garanta că, în perioada în cursul căreia clauza rezolatorie poate fi invocată de cumpărătorii privați, aceștia din urmă nu aduc nicio modificare juridică întreprinderii SNCM și nu realizează decât acțiuni necesare punerii în aplicare a planului de afaceri și a pactului social.
- (319) De asemenea, astfel cum subliniază Tribunalul în hotărârea din 11 septembrie 2012, singura analiză a rentabilității avută în vedere nu este suficientă pentru a concluziona că investiția a fost realizată de stat în condițiile pieței, în măsura în care riscurile nu sunt împărțite în mod echitabil între acționarii publici și cei privați.
- (320) Chiar dacă condiția investiției *pari passu* nu este îndeplinită, măsura poate fi, cu toate acestea, în conformitate cu principiul investorului privat în economia de piață. În acest sens, ar trebui să se demonstreze că statul a adoptat un comportament pe care l-ar fi adoptat un investitor privat avizat într-o situație similară, de exemplu prin analizele *ex ante* ale rentabilității investiției. Cu toate acestea, autoritățile franceze nu au furnizat nicio dovadă cu privire la o astfel de analiză *ex ante*. În observațiile acestora, autoritățile franceze au considerat numai *ex post* că rata de remunerare fixă de [...] (*) % ar fi adecvată pentru un investitor privat, comparând-o cu ratele de randament ale unei OAT (Obligațiune Asimilabilă Tezaurului) emise de către stat, al cărei randament era, la acel moment, cuprins între 3,72 % și 3,95 %. Autoritățile franceze nu au furnizat însă nicio analiză care să demonstreze că rata de 10 % ar fi fost acceptabilă pentru un investitor privat, având în vedere riscurile suportate de către stat, de exemplu cel al clauzei rezolutorii și cele legate de situația întreprinderii.
- (321) În special, rata de [...] (*) % se aplică numai aportului de capital în valoare de 8,75 milioane EUR, dar o astfel de analiză ar fi trebuit să ia în considerare totalitatea aportului adus de către stat acceptat în memorandum. Dat fiind că nu există niciun randament asociat prețului negativ de 158 de milioane EUR sau avansului în cont curent de 38,5 milioane EUR, rata de randament pentru întreaga investiție a statului în SNCM la momentul privatizării din 2006 ar fi fost clar inferioară ratei de randament a unei OAT. Ca urmare a riscurilor asociate, un investitor privat în economia de piață nu ar fi acceptat o astfel de rată.
- (322) Având în vedere cele prezentate mai sus, Comisia consideră că nu sunt îndeplinite criteriile stabilite de jurisprudență pentru a exclude, de la bun început, caracterul de ajutor al măsurii în cauză. În consecință, Comisia consideră că aportul de capital al statului, în valoare de 8,75 milioane EUR, conferă un avantaj economic întreprinderii SNCM, întrucât aportul s-a realizat în paralel cu un aport de capitaluri private în condiții care nu sunt comparabile în sensul jurisprudenței Uniunii. În consecință, măsura examinată constituie un ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE.

6.1.4. Măsurile de ajutor pentru persoane (38,5 milioane EUR)

- (323) Autoritățile franceze consideră că finanțarea în cauză constituie un ajutor pentru persoane care nu aduce beneficii întreprinderii și care, în consecință, nu ar constitui un ajutor de stat. Părțile interesate, CCF și STIM, au contestat calificarea măsurii respective drept ajutor pentru persoane, considerând, în special, că măsura poate genera efecte indirecte pozitive pentru SNCM.
- (324) Comisia consideră că faptul că beneficiarii direcți ai ajutorului pentru persoane sunt salariații nu este suficient pentru a demonstra inexistența unui ajutor în favoarea angajatorului acestora. Într-adevăr, Tribunalul precizează următoarele: „[...] faptul că beneficiarii direcți ai ajutorului pentru persoane sunt angajații nu poate fi suficient pentru a demonstra inexistența unui ajutor în favoarea angajatorului lor” ⁽¹⁴⁶⁾.

⁽¹⁴⁶⁾ Punctul 137 din hotărârea din 11 septembrie 2012.

- (325) De asemenea, astfel cum arată Tribunalul la punctul 138 din hotărârea din 11 septembrie 2012, „[p]entru a examina dacă aceste ajutoare pentru persoane constituie un ajutor în sensul articolului 87 alineatul (1) CE, trebuie [...] să se determine dacă SNCM percepe un avantaj economic indirect care îi permite să nu fie obligat să suporte costuri care ar fi grevat în mod normal resursele financiare proprii și împiedică astfel ca forțele pieței să își producă consecințele normale”.
- (326) În plus, Comisia menționează că, în conformitate cu memorandumul de înțelegere, măsura este un angajament al statului față de partenerii privați de a finanța „partea de costuri pentru eventuale plecări voluntare sau desfaceri ale contractelor de muncă (oricare ar fi natura acestora), numită «de generozitate», care ar veni în completarea sumelor de orice natură plătibile de către angajator (...)”. Astfel cum subliniază Tribunalul la punctul 145 din hotărârea din 11 septembrie 2012, menționarea ajutoarelor pentru persoane în protocolul „de vânzare” tinde să indice că acestea creează un avantaj. Părțile au recurs la acestea deoarece puteau să obțină un anumit beneficiu.
- (327) În consecință, ajutoarele în cauză sunt de natură să creeze un avantaj economic în favoarea SNCM, permițându-i acestuia să nu suporte integralitatea costurilor pentru eventuale plecări viitoare ale anumitor salariați. Prin urmare, dacă o întreprindere este scutită de către stat de astfel de costuri, acest lucru constituie un avantaj pentru întreprindere. Comisia reamintește că măsurile sociale suplimentare au scopul de a facilita executarea planurilor de concediere care sunt necesare pentru a atinge obiectivele întreprinderii și că acestea nu decurg dintr-o obligație legală. În speță, frecvența mișcărilor sociale în cadrul SNCM demonstrează că realizarea unui plan social în cadrul întreprinderii conduce, aproape sistematic, la apariția grevelor și a altor acțiuni sindicale. Măsurile sociale suplimentare constituie, fără nicio îndoială, un avantaj pentru SNCM.
- (328) În consecință, Comisia consideră că măsura examinată constituie un ajutor de stat în temeiul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

6.1.5. Soldul de 15,81 milioane EUR plătit ca ajutor pentru restructurare în 2002

- (329) Măsurile din 2006 aduc o creștere substanțială a cuantumului ajutorului pentru restructurare examinat în cadrul planului din 2002, a cărui valoare se ridică la 69,29 milioane EUR și se analizează ca o modificare a planului de restructurare și a costului acestuia. Într-adevăr, în momentul în care s-a avut în vedere privatizarea, planul de restructurare era încă în curs, însă obiectivele de restabilire a viabilității nu erau atinse de către SNCM. Tribunalul a precizat că „[i]n această privință, trebuie, astfel, să se arate că Decizia din 2006 este explicită cu privire la faptul că, în prezența unor elemente de ajutor pentru restructurare în Planul din 2006, acestea din urmă trebuie să fie analizate împreună cu ajutorul pentru restructurare din cadrul Planului din 2002 (...)”⁽¹⁴⁷⁾. Tribunalul subliniază că această analiză a fost efectuată „în mod întemeiat”. Suma de 69,29 milioane EUR corespunde sumei de 66 de milioane EUR acordate în 2002 în cadrul primei tranșe din planul de restructurare și celor 3,29 milioane EUR reprezentând ajutoarele acordate în 2005 în cadrul celei de a doua tranșe.
- (330) În ceea ce privește această sumă a ajutoarelor acordate în cadrul planului de restructurare din 2002, 53,4 milioane EUR vizează efectiv delegarea serviciului public. Având în vedere că legalitatea ajutorului a fost confirmată de hotărârea Tribunalului din 11 septembrie 2012, Comisia trebuie să analizeze împreună compatibilitatea ajutorului pentru restructurare propriu-zis, și anume 15,81 milioane EUR acordat în momentul restructurării din 2002, și compatibilitatea tuturor măsurilor din 2006, în conformitate cu orientările din 2004.

6.2. EXAMINAREA COMPATIBILITĂȚII AJUTOARELOR PENTRU RESTRUCTURARE PLĂTITE ÎN 2002 ȘI 2006

6.2.1. Orientările care trebuie avute în vedere

- (331) Comisia precizează că planul de restructurare din 2002 a fost examinat în cadrul orientărilor din 1999. Aceasta precizează, de asemenea, că noile măsuri din 2006 care integrează planul din 2002 sunt posterioare intrării în vigoare a noilor orientări din 2004 și au fost puse în aplicare înainte de a fi aprobate de către Comisie.
- (332) În conformitate cu normele de tranziție prevăzute de orientările din 2004⁽¹⁴⁸⁾, acestea se aplică în ceea ce privește un ajutor ilegal care a fost, în parte, acordat după intrarea lor în vigoare.
- (333) În consecință, având în vedere că măsurile din 2006 constituie ajutoare, acestea se înscriu în cadrul operațiunilor de restructurare declanșate în 2002 și se analizează împreună cu acestea din urmă. Prin urmare, compatibilitatea tuturor ajutoarelor în cauză va fi analizată în cadrul orientărilor din 2004.

⁽¹⁴⁷⁾ Punctul 150 din hotărârea din 11 septembrie 2012.

⁽¹⁴⁸⁾ Punctele 102-104 din orientările din 2004.

6.2.2. Caracterul de întreprindere aflată în dificultate

- (334) Pentru a fi eligibilă în vederea primirii unui ajutor pentru restructurare, întreprinderea trebuie să poată fi calificată ca fiind în dificultate, în sensul orientărilor.
- (335) În speță, Comisia menționează că a constatat îndeplinirea acestei condiții, atât în decizia Comisiei din 17 iulie 2002 privind ajutorul pentru salvare în favoarea SNCM ⁽¹⁴⁹⁾, cât și în decizia din 19 august 2002 de inițiere a procedurii oficiale de investigare împotriva proiectului de recapitalizare, pe baza situațiilor contabile anuale ale SNCM pe 2001.
- (336) În sensul prezentei decizii, Comisia a verificat dacă SNCM îndeplinește această condiție pe baza situațiilor contabile anuale pe 2002 ale întreprinderii. Astfel, capitalurile proprii, exceptând provizioanele reglementate ⁽¹⁵⁰⁾ rămân tot negative, respectiv – 26,5 milioane EUR în anul 2002, după – 30,7 milioane EUR în 2001. Un asemenea nivel reflectă dispariția a peste jumătate din capitalul social al întreprinderii, capital social din care mai mult de un sfert a dispărut în cursul ultimelor douăsprezece luni care au urmat notificării, verificând astfel condiția descrisă la punctul 5 litera (a) din orientări.
- (337) Pe lângă evoluția capitalului social, Comisia constată, între altele, că:
- între 2001 și 2002, rezultatul curent înainte de impozitare a înregistrat o trecere de la – 5,1 milioane EUR în 2001 la – 5,8 milioane EUR în 2002, pierderile nete din 2002 neputând fi reduse decât prin vânzarea unor nave;
 - capacitatea de autofinanțare a SNCM, care atingea 39,2 milioane EUR la sfârșitul anului 2001, s-a redus la 35,7 milioane EUR la finele lui 2002;
 - datoriile financiare nete, exceptând leasing-urile, evoluează de la 135,8 milioane EUR până la 144,8 milioane EUR între 2000 și 2002;
 - obligațiile financiare (dobânzi și cheltuieli asimilate) sunt de 7,0 milioane EUR în 2000, iar în 2002 ajung la 9,503 milioane EUR.
- (338) De asemenea, autoritățile franceze au confirmat Comisiei că băncile refuzau să mai acorde împrumuturi întreprinderii SNCM din cauza nivelului său de îndatorare, în pofida faptului că aceasta a propus să garanteze cu ultimele nave neipotecate sau cu alte servituți similare.
- (339) În cele din urmă, contractul de DSP nu modifica în niciun fel această analiză. Deși contractul trebuia să permită SNCM, odată cu reușita planului de restructurare, să obțină rezultate pozitive din exploatare pe termen lung, nu este mai puțin adevărat că lipsa acută de fonduri proprii, gradul de îndatorare din ce în ce mai mare și costul măsurilor operaționale ale planului de restructurare ar trebui să conducă întreprinderea, într-o anumită perioadă de timp, la încetarea plăților.
- (340) Întrucât perioada de restructurare se întinde din 2002 până în 2006, este necesar să se verifice dacă SNCM îndeplinea această condiție pe parcursul perioadei și, în special, în momentul în care au fost decise noi aporturi de fonduri publice.
- (341) În decizia din 2003, s-a observat că SNCM îndeplinea acest criteriu în exercițiile fiscale 2001 și 2002 ⁽¹⁵¹⁾.
- (342) Este necesar să se verifice, în prezent, dacă SNCM îndeplinea în continuare această condiție în exercițiile fiscale 2003-2005, și anume în ultimul exercițiu contabil complet înainte de punerea în aplicare a noilor măsuri din 2006 privind privatizarea SNCM.

⁽¹⁴⁹⁾ A se vedea nota de subsol nr. 5.

⁽¹⁵⁰⁾ Provizioanele reglementate sunt obligații înregistrate în contabilitate în conformitate cu normele fiscale.

⁽¹⁵¹⁾ Considerentele 209-297.

- (343) Astfel cum s-a precizat deja în considerentul 73 și următoarele, situația SNCM s-a degradat semnificativ în 2004 și 2005. Astfel, rezultatul curent al SNCM s-a stabilit la – 32,6 milioane EUR în 2004 și – 25,8 milioane EUR în 2005. Rezultatul net, de asemenea, a fost de – 29,7 milioane EUR în 2004 și de – 28,8 milioane EUR în 2005. Capitalurile proprii în 2005 (– 1,7 milioane) au înregistrat o scădere de 25,5 milioane față de 2004. Scăderea corespunde dispariției a mai mult de jumătate din capitalul social, mai mult de un sfert din capital fiind pierdut în cursul ultimelor 12 luni, verificând astfel condiția suficientă descrisă la punctul 10 litera (a) din orientările din 2004.
- (344) Având în vedere cele de mai sus, Comisia consideră că SNCM poate fi calificată drept întreprindere aflată în dificultate în sensul orientărilor din 2004.

6.2.2.1. Contribuție proprie

- (345) În conformitate cu punctul 43 din orientări, „Valoarea și intensitatea ajutorului trebuie limitate la costurile de restructurare minime necesare pentru a permite realizarea restructurării în funcție de disponibilitățile financiare ale întreprinderii, ale acționarilor săi ori ale grupului din care face parte întreprinderea. Această evaluare va ține seama de orice ajutor de salvare acordat anterior. Beneficiarii ajutorului trebuie să contribuie semnificativ la planul de restructurare din propriile resurse, inclusiv prin vânzarea de active care nu sunt indispensabile pentru supraviețuirea întreprinderii sau printr-o finanțare externă obținută în condițiile pieței. Această contribuție este un semn care arată că piețele cred în posibilitatea restabilirii viabilității. Aceasta trebuie să fie reală, adică efectivă, cu excepția tuturor beneficiilor potențiale, de exemplu fluxul de lichidități, și trebuie să fie la un nivel cât se poate de ridicat.”
- (346) Astfel cum precizează punctul 44 din orientări, „Comisia va considera, în mod normal, că următoarele contribuții pentru restructurare vor fi adecvate: cel puțin 25 % în cazul întreprinderilor mici, cel puțin 40 % pentru întreprinderile mijlocii și cel puțin 50 % pentru întreprinderile mari. În circumstanțe excepționale și în situații deosebit de dificile care trebuie să fie demonstrate de statul membru, Comisia va putea accepta o contribuție proprie reală mai redusă.”
- (347) Punctul 7 din orientări precizează, de asemenea, că „trebuie să se reafirme cu mai multă claritate principiul conform căruia [contribuția substanțială a beneficiarului la procesul de restructurare] trebuie să fie reală și fără să includă un ajutor. Contribuția beneficiarului vizează un dublu obiectiv: pe de o parte, contribuția este menită să demonstreze că piețele (proprietari, creditori) cred în posibilitatea refacerii viabilității într-un termen rezonabil. Pe de altă parte, ea va garanta că ajutorul de restructurare este limitat la minimum necesar pentru reabilitarea întreprinderii, în același timp limitând denaturările concurenței. [...]”.
- (348) De asemenea, în conformitate cu jurisprudența, contribuția proprie trebuie să arate că piețele cred în posibilitatea restabilirii viabilității⁽¹⁵²⁾. Comisia subliniază că această exigență este deosebit de relevantă în ceea ce privește SNCM, ca urmare a situației acesteia după 2002. Într-adevăr, Comisia reamintește că măsurile inițiale de restructurare din 2002 nu au avut rezultatele așteptate. Unele dintre acestea fie nu au fost respectate, fie nu au fost atinse (a se vedea considerentul 351). Având în vedere că SNCM nu a fost în măsură să pună în aplicare integral primele măsuri de restructurare, începând din 2004 situația sa economică și financiară a continuat să se degradeze (a se vedea considerentele 73-75).
- (349) Costurile de restructurare se ridicau la 46 de milioane EUR în 2002. În ceea ce privește măsurile din 2006, Comisia consideră că valoarea costurilor de restructurare corespundea cuantumului ajutorului⁽¹⁵³⁾, și anume 202,55 milioane EUR, la care trebuie adăugată creșterea de capital a partenerilor privați, și anume 26,25 milioane EUR, însemnând în total 274,8 milioane EUR. Contribuția proprie este compusă din 42,385 milioane EUR reprezentând cesiunea netă de active și din 26,25 milioane EUR reprezentând creșterea de capital a partenerilor privați, însumând o contribuție proprie totală de 68,635 milioane EUR. În consecință, ținând cont de noile măsuri din 2006, contribuția proprie ajunge la 25 %, în timp ce orientările solicită o contribuție de cel puțin 50 %. Comisia precizează că autoritățile franceze nu au invocat circumstanțe excepționale, nici situații deosebit de dificile, pentru a se accepta de către Comisie o contribuție proprie reală mai redusă. În orice caz, Comisia consideră că, în speță, nu există circumstanțe excepționale care să justifice o scădere a nivelului contribuției proprii solicitate de orientările din 2004.
- (350) Astfel, Comisia consideră că propria contribuție a SNCM la efortul de restructurare rămâne insuficientă din perspectiva dispozițiilor orientărilor.

⁽¹⁵²⁾ Hotărârea Tribunalului din 7 decembrie 2010, Frucona Košica/Comisia, T-11/07, nepublicată încă în Rep., punctele 244 și 245.

⁽¹⁵³⁾ Măsurile din 2006 constau în privatizarea SNCM.

6.2.2.2. Restabilirea viabilității pe termen lung

(351) În decizia de inițiere, Comisia a exprimat îndoieli cu privire la restabilirea viabilității pe termen lung a SNCM, având în vedere, în special, următoarele fapte:

- SNCM nu intenționa să renunțe la toate activitățile sale deficitare;
- reușita planului de restructurare era strâns legată de atribuirea DSP între Marsilia și Corsica pentru perioada cuprinsă între 1 ianuarie 2007 și 31 decembrie 2012;
- prevederile privind reducerea personalului navigant prevăzute în planul din 2002 nu au fost respectate, iar creșterea productivității cu 10 % nu a fost realizată;
- caracterul insuficient al reducerii a 400 de locuri de muncă echivalent normă întreagă și al măsurilor privind productivitatea prevăzute în planul din 2006 ca urmare a diferențelor față de planul din 2002.

(352) Autoritățile franceze au explicat că schimbarea acționarilor și punerea în aplicare a celor trei măsuri din planul de privatizare aveau să permită SNCM să își dezvolte activitatea pe o bază solidă și că, în consecință, caracterul deficitar al anumitor sectoare din activitatea acesteia nu avea nimic iremediabil.

(353) Comisia constată că măsurile prevăzute de planul de restructurare din 2002 nu au putut fi duse la bun sfârșit, conducând la o puternică degradare a rezultatelor întreprinderii în 2004 și 2005. În 2006, creșterea cifrei de afaceri cu 20 de milioane EUR și creșterea compensației pentru prestarea serviciului public cu 9 milioane EUR nu au permis o restabilire a rezultatului din exploatare, întrucât creșterea prețului combustibilului și creșterea costurilor de exploatare au depășit cu mult previziunile. Expertul Comisiei a constatat că realizarea planului de afaceri al cumpărătorilor a fost încetinită semnificativ de mai multe evenimente ⁽¹⁵⁴⁾ și concluzionează că pierderile cumulate riscau să fie mult mai importante decât se prevăzuse inițial pentru anul 2007.

(354) În consecință, Comisia consideră că răspunsurile autorităților franceze nu au eliminat toate îndoielile. Într-adevăr, pare hazardată corelarea restabilirii viabilității cu atribuirea delegării serviciului public în perioada 2007-2013 și de instituirea celor trei măsuri din planul de privatizare a căror legalitate și compatibilitate cu piața internă nu au fost confirmate. Credibilitatea unui plan de restabilire a viabilității pe termen lung a unei întreprinderi presupune cel puțin ca ipotezele reținute să fie realiste. Or, în speță, reușita planului se sprijină aproape exclusiv pe realizarea a două evenimente ipotetice care nu sunt controlate de SNCM. De asemenea, dată fiind situația financiară a SNCM în perioada respectivă, Comisia își pune întrebări cu privire la capacitatea acesteia de a finanța modernizarea necesară pentru unele dintre feriboturile sale. Or, autoritățile franceze susțin că o astfel de modernizare ar permite atingerea obiectivelor de restabilire a viabilității.

(355) Prin urmare, Comisia consideră că nu este îndeplinită condiția restabilirii viabilității pe termen lung solicitată de orientări.

6.2.2.3. Prevenirea unei denaturări excesive a concurenței (măsuri compensatorii)

(356) Decizia anulată din 2008 menționa patru măsuri compensatorii:

- închiderea filialei Corsica Marittima (82 000 de pasageri în 2000), care asigura legăturile între Italia și Corsica și, prin urmare, retragerea grupului SNCM de pe piața aferentă transporturilor între Italia și Corsica;
- cvasiretragerea SNCM de pe liniile de transport între Toulon și Corsica, piață care reprezenta în 2002 nu mai puțin de 460 000 de pasageri;

⁽¹⁵⁴⁾ A se vedea raportul Stephens, Studiu privind restructurarea companiei maritime SNCM, p. 85 punctul 3: punerea în aplicare a DSP în iulie 2007 în loc de ianuarie; numeroase litigii cu CFF.

— limitarea numărului total de locuri oferite și a numărului de curse dus-întors operate de SNCM în fiecare an, începând din 2003, în special pe liniile de transport între Nisa și Corsica;

— vânzarea a patru nave.

- (357) Comisia dorește să reamintească că măsurile au fost propuse de autoritățile franceze în raport cu ajutorul în cuantum de 15,81 milioane EUR, sumă care corespunde ajutorului pentru restructurare acordat în 2002.
- (358) Ca urmare a anulării deciziei din 2008 prin hotărârea din 11 septembrie 2012, valoarea totală a ajutorului se ridică la mai mult de 210 milioane EUR. Comisia consideră că îndoielile sale nu au putut fi înlăturate din următoarele motive.
- (359) În ceea ce privește vânzarea celor patru nave prevăzută în momentul restructurării din 2002, Comisia menționează că cesiunile au fost compensate parțial de livrarea navei Danielle Casanova în iunie 2002, a cargobotului mixt Paglia Orba și a cargobotului mixt Pascal Paoli în 2003.
- (360) În ceea ce privește închiderea Corsica Marittima, punctul 40 din orientări precizează mai ales că „[a]nularea datorilor și sistarea activităților deficitare, care ar fi, în orice caz, necesare pentru restabilirea viabilității, nu vor fi considerate drept o reducere a capacității sau a prezenței pe piață atunci când se evaluează măsurile compensatorii”. În consecință, închiderea Corsica Marittima, care a fost deficitară de la crearea sa în 1990, nu poate fi calificată drept măsură compensatorie, ci, mai degrabă, ca o măsură care contribuie la restabilirea viabilității pe termen lung.
- (361) Același raționament se aplică, de asemenea, pentru transporturile maritime între Corsica și Nisa. Comisia subliniază că SNCM dispune de o cotă de piață minoritară, Corsica Ferries France deținând 70 % din cotele de piață ⁽¹⁵⁵⁾. Conform raportului Stephens, cererea în ceea ce privește traficul cu plecare din Nisa, în special în perioada estivală, este foarte mare. De asemenea, pe linia în cauză există cerere și în afara sezonului estival. Cu toate acestea, rezultatul curent pe linia respectivă era deficitar între 2004 și 2007. În consecință, măsura nu poate fi calificată drept măsură compensatorie, ci, mai degrabă, ca o măsură care contribuie la restabilirea viabilității pe termen lung.
- (362) De asemenea, Comisia notează că traficul de pasageri a crescut considerabil între Corsica și portul Toulon, trecând de la mai puțin de 200 000 de pasageri pe an în 1999 la aproape 1 milion în 2007 ⁽¹⁵⁶⁾. În consecință, cvasiretragerea SNCM de la deservirea acestei linii ar putea fi calificată drept măsură compensatorie. Cu toate acestea, Comisia menționează că linia Toulon-Corsica este linia cea mai puțin importantă pentru SNCM în ceea ce privește transportul de pasageri.
- (363) Cu toate acestea, chiar dacă măsura în cauză ar fi calificată drept măsură compensatorie, Comisia consideră că aceasta ar fi absolut insuficientă. Într-adevăr, punctul 40 din orientări prevede că „(m)ăsurile compensatorii trebuie să fie proporționale cu efectele de denaturare ale ajutorului (...)”. Astfel cum s-a amintit deja la considerentele 341 și 342, Comisia constată că măsurile au fost propuse de autoritățile franceze în raport cu ajutorul în cuantum de 15,81 milioane EUR, sumă care corespunde ajutorului pentru restructurare acordat în 2002. Or, întrucât valoarea totală a ajutorului se ridică în prezent la aproximativ 218 milioane EUR, Comisia este de părere că măsurile propuse sunt insuficiente în raport cu denaturarea concurenței creată de acordarea ajutoarelor.
- (364) În consecință, Comisia constată că nu au putut fi înlăturate îndoielile în ceea ce privește calificarea măsurilor în cauză fie drept măsuri compensatorii, fie drept măsuri necesare pentru restabilirea viabilității. În orice caz, măsurile propuse rămân absolut insuficiente.
- (365) Autoritățile franceze au invocat riscul de monopol în favoarea CFF în cazul în care SNCM ar dispărea. Comisia consideră că autoritățile franceze nu au demonstrat suficient existența și importanța unui astfel de risc. Într-adevăr, transportul de pasageri și de marfă între Franța continentală și Corsica este o piață deschisă și concurențială pentru toți operatorii prezenți în marea Mediterană. Această piață se caracterizează, de asemenea, prin lipsa barierelor la intrare. În orice caz, poziția Corsica Ferries nu este de natură să justifice faptul că măsurile litigioase ar denatura concurența.

⁽¹⁵⁵⁾ A se vedea raportul Stephens, Studiu privind restructurarea companiei maritime SNCM, p. 96.

⁽¹⁵⁶⁾ A se vedea Autoritatea Concurenței, avizul nr. 12-A-05 din 17 februarie 2012, punctele 124 și 125.

- (366) Având în vedere cele de mai sus, Comisia concluzionează că măsurile propuse nu îndeplinesc criteriile enumerate la punctele 38-42 din orientări.

VII. CONCLUZIE

7.1. INCOMPATIBILITATEA ȘI RECUPERAREA APORTULUI DE CAPITAL NOTIFICAT DE AUTORITĂȚILE FRANCEZE ÎN 2002 ȘI A CELOR TREI MĂSURI NOI PUSE ÎN APLICARE DE AUTORITĂȚILE FRANCEZE ÎN 2006

- (367) Aportul de capital de 15,81 milioane EUR notificat de autoritățile franceze în 2002 și cele trei noi măsuri puse în aplicare de autoritățile franceze în 2006, și anume cesiunea în proporție de 100 % a SNCM la prețul negativ de 158 de milioane EUR, creșterea de capital de 8,75 milioane EUR subscrisă de CGMF și avansul în cont curent de 38,5 milioane EUR în favoarea salariaților SNCM, constituie ajutoare în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Ajutoarele respective sunt incompatibile cu piața internă.
- (368) Comisia subliniază că, în temeiul articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999, orice ajutor ilegal și incompatibil cu piața internă trebuie să fie recuperat de la beneficiarul acestuia.
- (369) În scopul recuperării, autoritățile franceze trebuie, de asemenea, să adauge la valoarea ajutorului dobânda de recuperare începând de la data la care ajutorul în cauză a fost pus la dispoziția întreprinderii până la recuperarea efectivă a acestuia ⁽¹⁵⁷⁾, în conformitate cu capitolul V din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei ⁽¹⁵⁸⁾.

7.2. INCOMPATIBILITATEA ȘI RECUPERAREA AJUTORULUI PENTRU SALVARE

- (370) Începând din momentul în care măsurile notificate ca ajutor pentru restructurare nu îndeplinesc condițiile de compatibilitate prevăzute de orientări, trebuie, în mod normal, să se suporte consecințele acestei incompatibilități în ceea ce privește ajutorul pentru salvare aprobat pentru SNCM de către autoritățile franceze, care a făcut obiectul deciziei Comisiei din 17 iulie 2002, și să se solicite recuperarea acestuia.
- (371) La 19 noiembrie 2002, autoritățile franceze au transmis Comisiei o copie a convențiilor privind avansul de trezorerie încheiate între SNCM și CGMF, precum și dovezile rambursării avansului acordat de către CGMF în favoarea SNCM, prin două viramente efectuate la 13 mai și 14 iunie 2002,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Aportul de capital de 15,81 milioane EUR și cele trei noi măsuri puse în aplicare de autoritățile franceze în 2006, și anume cesiunea în proporție de 75 % a SNCM la prețul negativ de 158 de milioane EUR, creșterea de capital de 8,75 milioane EUR subscrisă de CGMF și avansul în cont curent de 38,5 milioane EUR în favoarea salariaților SNCM, puse în aplicare de către Franța, cu încălcarea articolului 108 alineatul (3) din TFUE, în favoarea SNCM constituie ajutoare de stat ilegale și incompatibile cu piața internă.

Articolul 2

- (1) Franța recuperează de la beneficiar ajutoarele menționate la articolul 1.
- (2) Sumele de recuperat sunt purtătoare de dobândă începând de la data la care au fost puse la dispoziția beneficiarului până în momentul recuperării lor efective.
- (3) Dobânzile sunt calculate pe o bază compusă, în conformitate cu capitolul V din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 și cu Regulamentul (CE) nr. 271/2008 al Comisiei ⁽¹⁵⁹⁾ de modificare a Regulamentului (CE) nr. 794/2004.

⁽¹⁵⁷⁾ A se vedea articolul 14 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 659/99.

⁽¹⁵⁸⁾ Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE (JO L 140, 30.4.2004, p. 1).

⁽¹⁵⁹⁾ Regulamentul (CE) nr. 271/2008 al Comisiei din 30 ianuarie 2008 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 794/2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE (JO L 82, 25.3.2008, p. 1).

Articolul 3

- (1) Recuperarea ajutoarelor menționate la articolul 1 este imediată și efectivă.
- (2) Franța asigură punerea în aplicare a prezentei decizii în termen de patru luni de la data notificării acesteia.

Articolul 4

- (1) În termen de două luni de la data notificării prezentei decizii, Franța comunică următoarele informații Comisiei:
 - (a) suma totală (principal și dobânzi) care trebuie recuperată de la beneficiar;
 - (b) o descriere detaliată a măsurilor care au fost deja adoptate și a celor preconizate în vederea conformării cu prezenta decizie;
 - (c) documente care demonstrează că beneficiarul a fost notificat să ramburseze ajutorul.
- (2) Franța informează Comisia cu privire la evoluția măsurilor naționale luate pentru punerea în aplicare a prezentei decizii până la recuperarea completă a ajutorului menționat la articolul 1. Franța transmite imediat, la solicitarea Comisiei, informațiile privind măsurile care au fost deja adoptate și cele preconizate în vederea conformării cu prezenta decizie. De asemenea, Franța furnizează informații detaliate privind sumele reprezentând ajutoarele și dobânzile aferente acestor sume recuperate deja de la beneficiar.

Articolul 5

Prezenta decizie se adresează Republicii Franceze.

Adoptată la Bruxelles, 20 noiembrie 2013.

Pentru Comisie
Joaquín ALMUNIA
Vicepreședinte

ANEXĂ

INFORMAȚII PRIVIND SUMELE PRIMITE, CELE CARE TREBUIE RECUPERATE ȘI CELE DEJA RECUPERATE

Identitatea beneficiarului	Cuantumul total al ajutorului primit în cadrul schemei (*)	Cuantumul total al ajutorului care trebuie recuperat (*) (Principal)	Suma totală deja rambursată (*)	
			Principal	Dobândă

(*) Milioane în moneda națională.